international
ÇANAKKALE
1. CERAMICS
symposium

Artist Studios | Papers | Workshops | Exhibitions

ÖZET BİLDİRİ KİTABI
ABSTRACTS BOOK

30-31 TEMMUZ
30-31 JULY 2026

1. ULUSLARARASI ÇANAKKALE SERAMİK SEMPOZYUMU: ÖZET BİLDİRİ KİTABI
1st International Çanakkale Ceramics Symposium: Abstracts Papers

Yayıncı | Publısher | ISBN
Bu kitabın tüm yayın hakları Pen Akademic Yayıncılık Yazılım Ltd. Şti. aittir.
Yayın Tarihi: 15.10.2026
ISBN: 978-625-93630-8-0

Düzenleyen | Organizer
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Çanakkale Seramikleri Araştırma Geliştirme ve Uygulama Merkezi/ Çanakkale Onsekiz Mart University-ÇASEM
Çanakkale Belediyesi | Çanakkale Municipality
Kaleseramik

Onursal Başkan | Honorary President
Prof. Dr. R. Cüneyt Erenoğlu, Rektör / Rector
Muharrem Erkek, Çanakkale Belediye Başkanı | Mayor of Çanakkale
Süleyman Soysal, Kaleseramik Genel Müdür Yardımcısı | Deputy General Manager of Kaleseramik

Sempozyum Başkanı | Symposium Chair
Prof. Yeşim Zümrüt

Editörler| Editors
Doç. Müjde Yücel Coşar | Prof. Yeşim Zümrüt

Mizanpaj | Layout Design
Prof. Yeşim Zümrüt | Gamze Ege

Sempozyum Takvimi | Symposium Schedule
30-31 Temmuz 2026 | 30-31 July 2026

Sempozyum Dili | Symposium Language
Türkçe, İngilizce, Rusça | Turkish, English & Russian

Sempozyum Sitesi | Symposium Website
seramikcanakkale.org | ceramiccanakkale.org

Oturumlar | Sessions
https://drive.google.com/drive/folders/1MtStgcXDOTHcYhGF5yW_eQ_D58FcKo0A?usp=drive_link

Bildirilerdeki tüm içeriklerin etik ve yasal sorumlulukları yazarlarına aittir. Ethical and legal responsibility for all content in the papers belongs to the authors. Bu sempozyum ve yayınlar ÇASEM faaliyetidir.

DÜZENLEME VE YÜRÜTME KURULU/ Organizing and Executive Committee

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Prof. Ayşe Güler	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Yeşim Zümrüt	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Müjde Yücel Coşar	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Coşar	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Arş. Gör. Dr. Canalp Sipahi	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Öğ. Gör. Necmi Tekin	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Öğ. Gör. Necati Işık	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Öğ. Gör. Arzu Doğan	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Tekniker Murat Biçer	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik Sanayi A.Ş.

Kahraman Alptekin	Frit Sır Operasyon Direktörü
Simge Abay	Kurumsal İletişim ve Etki Yatırımları Direktörü
Erdal Demirci	Kaleseramik ÜRGE Müdürü
Giray Ören	Frit ve Sır Fabrikalar Müdürü
Ahmet Demir	Satın Alma Müdürü
Elif Alptekin	Kaleseramik ÜRGE Yöneticisi
Mehmet Başçiftçi	Satın Alma Yöneticisi
Engin Çetin	Üretim Yöneticisi

Çanakkale Belediyesi

İrfan Dehmen	Belediye Başkan Yardımcısı
Özlem Eryiğit	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Müdürü
Yeşim Çanlıoğulları	Seramik Müzesi Sorumlusu
Nadide Bilir	Sosyolog
Uğur Yılmaz	Kültür Sanat Merkezleri Sorumlusu
Semih Kaynak	Arkeolog
Şule Gürkan	Arkeolog
Öznur Umut	Seramik Müzesi
Uğur Şahin Tağı	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Müdürlüğü
Nur Akyel	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Müdürlüğü
Melih Kaytaz	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Müdürlüğü
Bahar Demirkan	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Müdürlüğü
Özer Tunca	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Müdürlüğü
Gevher Güler Sarı	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Müdürlüğü
Birol Çetin	Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Müdürlüğü

YAYIN KURULU / Publıcatıon Commıttee

Prof. Ayşe Güler	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Kenan Saatçıoğlu	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Müjde Yücel Coşar	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç Dr. Derya Girgin	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Coşar	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Minara Gulıyeva	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Arş. Gör. Dr. Canalp Sipahi	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Tuğçe Sipahi	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

ULUSLARARASI BİLİM KURULU/Internatıonal Scıentıfıc Commıttee

Prof. Brian Kakas	Northern Michigan University
Prof. Clare Twomey	Ceramics Research Centre
Prof. Fujian Mo	Guangxi Arts University
Prof. Jay Rajesh Thakkar	CEPT University
Prof. Li Xinqing	Jingdezhen University
Prof. Ljubica Jocic Knezevic	University of Arts in Belgrade
Prof. Luke Sheets	Ohio Northern University
Prof. Ricardo Balanza Martínez	Escola d'Art i Superior de Ceràmica de Manises
Prof. Velimir Vukicevic	Emekli Profesör
Prof. Dr. Pilar Irala Hortal	University of San Jorge
Doç. Dr. Aslan Khalilov	Azerbaijan State Culture and Art University
Doç. Dr. Eugenia Loginova	Art Academy of Latvia
Doç. Dr. Gang Chen	Guangxi Arts University
Doç. Dr. Saravut Vongnate	Rajamangala University of Technology Rattanakosin
Doç. Dr. Sayumporn Kasornsuwan	Silpakorn University
Dr. Öğr. Üyesi Nigora İbadullayeva	Urgench State University
Dr. Öğr. Üyesi Suwanmoli Venich	Silpakorn University
Dr. Henry Eric Hernández	Autónomous Metropolitana University
Dr. Patricia Martins	Universidade de Coimbra

ULUSAL BİLİM KURULU/Natıonal Scıentıfıc Commıttee

Prof. Adile Feyza Özgündoğdu	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Ali Osman Uysal	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Aygün Dinçer Kırca	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Prof. Ayşe Balyemez	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Prof. Ayşe Çaylak Türker	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Prof. Ayşe Güler	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Buket Acartürk	Sakarya Üniversitesi
Prof. Burcu Öztürk Karabey	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Candan Dizdar Terwiel	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Deniz Onur Erman	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Duygu Kahraman	Anadolu Üniversitesi
Prof. Emre Feyzoğlu	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Ezgi Hakan	Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Gökhan Gökulu	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Göksel Sazcı	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Nurettin Arslan	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. F. Müjde Gökbel	Kastamonu Üniversitesi
Prof. Halil Yoleri	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Hasan Başkırkan	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Prof. İsmet Yüksel	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Prof. Lerzan Özer	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Prof. Mehmet Üstünipek	İstanbul Kültür Üniversitesi
Prof. Melahat Altundağ	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Mustafa Ağatekin	Anadolu Üniversitesi
Prof. Oya Aşan Yüksel	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Prof. Perihan Şan Aslan	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Safiye Başar	Kocaeli Üniversitesi
Prof. Seyhan Yılmaz	Kastamonu Üniversitesi
Prof. Süreyya Temel	Kocaeli Üniversitesi
Prof. Tolga Özşen	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Turan Takaoğlu	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Vedat Kaçar	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Yasemin Yarol	Atatürk Üniversitesi
Prof. Yeşim Zümrüt	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Arzu Parten Altuncu	Kocaeli Üniversitesi
Doç. Dr. Ayşe Canpolat	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Ayşe Kurşuncu	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Doç. Dr. Bahadır Çokamay	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Betül Aytepe Serinsu	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Cenk Beyhan	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Derya Girgin	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Dicle Öney Ertürk	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Füsun Çövenoğlu	Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Kamuran Özlem Sarnıç	Akdeniz Üniversitesi

Doç. Dr. Kenan Saatçıoğlu	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Leman Kalay	Çukurova Üniversitesi
Doç. Dr. Leyla Kubat	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
Doç. Dr. Melda Açmaz Özden	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Müjde Yücel Coşar	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Pınar Çalışkan Güneş	Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Pınar Güzelgün Hangün	Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Selin Oyan Küpeli	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Seyhan Boztepe	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Şeyda Üstünipek	İstanbul Arel Üniversitesi
Doç. Dr. Şirin Koçak	Uşak Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ezgi Şen Atiker	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi İsmail Satmaz	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Coşar	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Murat Balcı	İstanbul Aydın Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Melek Kaba	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mert Yavaşça	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Minara Gulıyeva	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Necla Ece Öncül	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Numan Suçağlar	Selçuk Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ozan Bebek	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Önder Terzi	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ulaş Yabanova	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi V. Özge Zeren	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

PAYDAŞ KURUMLAR | Partner Institution

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Personel Daire Başkanlığı

2025 AİLE YILI

Sayı : E-52990927-020-2600051268 24.02.2026
Konu : 1.Uluslararası Çanakkale Seramik Sempozyumu Akademisyen Temsilcileri

ÇANAKKALE SERAMİKLERİ ARAŞTIRMA GELİŞTİRME VE UYGULAMA MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 20.02.2026 tarihli ve E-85053427-020-2600049999 sayılı yazınız.

Üniversitemiz Çanakkale Seramikleri Araştırma Geliştirme ve Uygulama Merkezi, Çanakkale Belediyesi ve Kaleseramik Çanakkale Seramik Fabrikaları taraflarınca, 18.12.2025 tarihinde imzalanan ortak protokol gereği, 18 Temmuz 2026-11 Ağustos 2026 tarihleri arasında düzenlenecek olan "1. Uluslararası Çanakkale Seramik Sempozyumu" nda, Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik ve Cam Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Müjde YÜCEL COŞAR ile Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Derya GİRGİN'in akademisyen temsilcisi olarak görevlendirilmeleri Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Ramazan Cüneyt ERENOĞLU
Rektör

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu: UCPEMU4 Belge Takip Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/comu-ebys

Adres: Rektörlük Binası, Terzioğlu Kampüsü, B Blok 1. Kat, 17200
Telefon No: (0 286) 2180018
e-Posta:
Kep Adresi: comu@hs01.kep.tr
Faks No:
İnternet Adresi: https://www.comu.edu.tr
Bilgi için : Hatice Talay
Bilgisayar İşletmeni
Telefon No: (0 286) 2180018 - 10115
Direkt Hat:

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

BİLDİRİ ÖZETLERİ / ABSTRACTS

Ülkü Sönmez, Halüsinasyondan Otomasyona: Yapay Zekâ Video Üretiminde Kontrol Yanılsaması ve Endüstriyel Dönüşüm **1-4**

Yusuf Can Kulak, Immersive Sanat Pratiği Bağlamında Estetik Rejim ve Sanatsal Deneyimin Dönüşümü **5-6**

Serap Bedel Özek, Biyomorfik Formların Seramik ve Cam Heykelde Temsili: Plastik İfade Olanaklarının Karşılaştırmalı Bir Değerlendirmesi **7-8**

Mahar Maharramov, Azerbaycan Halı Sanatının Cam Sanatında Modern Yorumu **9-10**

Maria Letsiou, Kontrol ile Çöküş Arasında: Uygulama Temelli Bir Araştırma Olarak Seramik Heykel **11-12**

Murat Konuk & Seyhan Yılmaz, Steam Temelli Dışavurumcu Kil ve Seramik Uygulamalarının Psikolojik Süreçlere Etkisi **13-16**

Sule Altay, Sanatsal Araştırma Dersi Üzerine Öz-Düşünümsel Bir Değerlendirme: Sanat Pratiğinde Üstbilişin Rolü **17-18**

Rümeysa Karabulut, Geleneksel Nakışın Çağdaş Seramikte Yeniden Yorumu: Caroline Harrius İşleri Üzerinden Bir İnceleme **19-20**

Safasheva Surayyo Sodiqovna, Öğrencilere Kırkyama Sanatının Öğretilmesinde Yöntemin Ulusal Gelenekler Temelinde Geliştirilmesi **21-22**

Emel Koru & Canan Güneş, Görsel İletişim Tasarımı Bağlamında Graffiti Estetiğinin Seramik Sanatına Aktarımı **23-24**

Konul Zeynalova, Nahçıvan: Azerbaycan'ın Kadim Diyarı-Mimari Miras, Halı Sanatı ve Kültürel Gelenekleri **25-26**

Selin Oyan Küpeli, Müzik ve Seramik: Tarihten Günümüze Ses Üreten Nesneler **27-28**

Ezgi Gizem Erdoğan & Selin Oyan Küpeli, Anadolu Selçuklu Seramiklerinde Müzik Kültürünün Görsel Yansımaları **29-30**

Harika Musal Çakmaklısoy & Ezgi Ertürk, Disiplinlerarası Bir Yaklaşım Olarak Çağdaş Sanatta Palimpsest Kavramı **31-32**

Harika Musal Çakmaklısoy, Modernizmden Çağdaş Sanata Resimsel Mekânın İnşası: Henri Matisse ve Franz Ackermann'da Rengin Dönüşümü **33-34**

Zeynep Güray Can & Ali Gökdam, Saype'ın Beyond Walls Adlı Projesinin Peirce Göstergebilimiyle Çözümlenmesi **35-36**

Vəsilə Qəhrəmanlı, 20 Yüzyıl Azerbaycan Resim Sanatının Oluşumu: Azerbaycan Ulusal Sanat Müzesi Koleksiyonundan Bir Retrospektif **37-38**

V. Özge Zeren, Liminal Beden, Fenomenal Isı: Performans ve Seramikte Ortak Dönüşüm **39-42**

Vefa Afshar Naseri, Osmanlı ve Safevi Seramiklerinde Kültürel Etkileşim: 16.–18. Yüzyıllar Arasında Ortak Üslup ve Motifler **43-44**

Sayyara Sadikhova, Klasik Sanatla İlişkili Olarak Modern Sanatın Eleştirisi: Estetik, Teknik ve Sosyal Dönüşüm Perspektiflerinden Bir Değerlendirme **45-46**

Zhao Lu, Kültürel Hafıza Taşıyıcıları Olarak Geleneksel Çin Malzemeleri: Çağdaş Sanatta Hayvan Sembolizmini Yeniden Düşünmek **47-48**

Özkan Bal, Fulda Porselen Fabrikası: Dört Kıta Alegorisi Porselen Figürleri Üzerine Bir İnceleme **49-50**

Sibel Kamber Özen, Endüstriyel Metal Atıkların Seramik Bünyede Kullanımı: Sürdürülebilir Bir Aydınlatma Tasarımı Örneği **51-52**

Gamze Çetinkaya Dönmez, Seramik Üretiminde 3D Modelleme ve Alçı Kalıp Tekniği **53-54**

Nihal Turan Gül, Yerel Kil Temelli Seramik Pratiklerinin Steam Bağlamında Değerlendirilmesi **55-56**

Pınar Çalışkan Güneş & Muhammet Emir Taşdemir, İndirgen Ortam Lüsterlerinden Sıriçi Lüster Tekniğinde Sır Bileşiminin İndirgeme ve Renk Oluşumuna Etkisi **57-58**

Samet Aygün, Seramik Üretiminde Alçı Kalıp Tekniğinin Sınırları ve Alternatif Çözüm Önerileri **59-60**

Duygu Güles Kökek, Çağdaş Seramik Sanatında Disiplinlerarası Bir Yaklaşım: Planet Callas **61-62**

Burak Yıldırım, Çağdaş Seramik Sanatında Organ Teması **63-64**

Safarlı Aghasoy Hokuma & Handan Polat Polat, Anadolu Selçuklu Seramik Sanatında Heykelsi Form Anlayışı **65-66**

Fidan Tonza Helvacıkara & Elvan Gökmen, Sanayi Devrimi Sonrası Avrupa Seramiklerinde Figüratif ve Anlatısal Yaklaşımlar **67-68**

Firdevs Müjde Gökbel Yavuzoğlu, Arkeolojik Seramik Buluntularda Kulp Restorasyonu ve Rekonstrüksiyon Sorunları **69-70**

Şölen Kumru & Burak Boyraz, Seramik Form, Yüzey ve İşlevin Yapıbozumu: "Kabuk" **71-72**

Hasan Numan Suçağlar, Caroline Harrius'un Sanat Pratiğinde Seramik ve Nakış İlişkisi **73-74**

Hazal Doğukan & Çiğdem Kaya, Haritalandırma ile Kültürel Mirasın Yeniden Okunması: Aktant Olarak Çanakkale Seramikleri **75-76**

Gizem Demirci & Deniz Onur Erman, Seramik Sanatında Güzellik Algısının Dönüşümü Üzerine Bir İnceleme **77-78**

Başak Başak & Müjde Yücel Coşar, Seramik Maskelerde Jung'un Arketipsel Kimlik Temsilleri **79-80**

Neringa Akcijonaityte, Bakır Oluşumları ve Çatlaklı Kil **81-82**

Eugenia Loginova, Letonya'da Porselen Dekorasyon Gelenekleri **83-84**

Sevil Seda Arapkirli & Adile Feyza Özgündoğdu, Steam Yaklaşımında Metafor ve Malzeme: Seramik Üzerinden Disiplinlerarası Bir Düşünme Modeli **85-86**

Kay Aplin, Gözlem ve Üretim Arasında: Mikroskopi ve Mekâna Özgü Seramik Pratiği **87-88**

Buket Büyükçam, Kırılgan Bedenin Estetiği: Hellenistik Pathos Anlayışının Çağdaş Figüratif Seramik Sanatındaki Yansımaları **89-90**

Mahbara Abbasova, Azerbaycan Ulusal Sanat Müzesi Koleksiyonundaki Delft Fayansları: Sanatsal Gelenekler, Koleksiyonculuk Tarihi ve Kültürlerarası Etkileşim **91-92**

Esra Mühürcü Yazıcı, Bellek Nerede Saklanır? Yok Olan Bir Zanaattan Arta Kalanlar: Çömlekçi Mahallesi **93-94**

Atayeva Nargiz Rustamovna, Hrezm Seramik Gelenekleri **95-96**

Gulchehra Ozodovna Sultanova, Harezm Seramikleri **97-98**

Nigora Egamberganovna Ibadullayeva, Horezm Çömlekçiliği Geleneğinin Uygulamalı Sanatlar Eğitiminde Metodolojik Entegrasyonu ve Pedagojik Yaklaşımları **99-100**

Canalp Sipahi, Çağdaş Seramik Sanatında Fiziksel ve Dijital Katmanların Buluşması: Senkron Performansı Üzerinden Bir İnceleme **101-102**

Tuna Kuzucan, Mezardan Gündelik Hayata: Balatlar Seramiklerinin Ritüel, Bellek ve Habitus Bağlamında Okunması **103-104**

Ayhatun Atesin, Toprağın Hafızası: Akdeniz Pişmiş Toprak Sempozyumlarının Hikâyesi, Sürdürülebilirlik ve Vounos Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme **105-106**

Tolga Ersin, Erich Fromm'un Sevme Kavramı Üzerinden Çağdaş Plastik Sanatlara Bir Bakış **107-108**

Veli Tutaş, İşlevden Temsile: Ekstrüzyon Temelli 3B Seramik Baskıda Katman İzinin Kavramsal Bir Dile Dönüşümü- **Poster Bildiri** **109**

ÖNSÖZ

Çanakkale…

Çanakçıların Kalesi…

Adında toprağı, çamuru, ateşi ve ustalığı taşıyan kent.

Burada toprağa biçim vermenin hikâyesi, kentin kendi hikâyesi kadar eski.

Troya'nın binlerce yıllık katmanlarında karşımıza çıkan bir kapta da Osmanlı döneminde Çanakkaleli bir ustanın elinden çıkan testide de insanın gündelik hayatına dokunan aynı düşünceyi görürüz: Toprağı, ihtiyaç duyulan bir nesneye dönüştürürken ona kendi izini bırakmak.

İşte Çanakkale seramiğini asıl değerli kılan da budur; Müzelerde korunacak kadar kıymetli, fakat hayatın içinden doğacak kadar da sahici olması.

Sofrada kullanılan bir tabaktan su taşınan bir testiye, Çanakkale seramiği gündelik hayatın ihtiyaçları içinden doğmuş; ustasının hayal gücüyle kendine özgü bir halk sanatına dönüşmüştür.

Bugün bir yanda ustalarımızın ve sanatçılarımızın ellerinde biçimlenen çamur, diğer yanda aynı topraktan doğan üretimi dünyaya taşıyan Kale Seramik; üniversitemizde yetişen gençlerimiz, Seramik Müzemizde buluşan sanatçılarımız, atölyelerimizde seramikle ilk kez tanışan çocuklarımız… Hepsi, farklı biçimlerde de olsa, aynı uzun hikayenin bugünkü parçaları.

Bizim de bu hikâyenin bundan sonrasına dair büyük bir hayalimiz var.

Dünyanın herhangi bir yerinde seramikten söz edildiğinde, akla gelen ilk kentlerden biri Çanakkale olsun istiyoruz. İnsanlar bu kente geldiklerinde seramiği yalnızca müze vitrinlerinde görmesin; sokakta, bir yapının numarasında, yollarını gösteren bir tabelada, kentin gündelik hayatının içinde onunla karşılaşsınlar istiyoruz.

Seramik Sokağımızı oluştururken, kentimizin sokak ve kapı numaraları ile yönlendirme tabelalarını seramikten üretmek için çalışırken, Seramik Müzemizi ve atölyemizi sanatçılarımızla, ustalarımızla ve yeni kuşaklarla buluştururken attığımız her adım, biraz da bu hayalin parçası.

Elbette bu hikâyeyi kendi sınırlarımız içinde tutmayı da düşünmüyoruz. Çanakkale'nin anlatacak sözü, paylaşacak birikimi; başka seramik kentlerinden öğreneceği, onlarla birlikte üreteceği çok şeyi olduğuna inanıyoruz.

Avrupa Seramik Rotası'na katılmamız, bu nedenle bizim için önemli bir adımdı. Dünyada adını seramikten alan üç kentten biri olan Çanakkale'yi, seramikle kimlik kazanmış başka kentlerle buluşturduk.

Bu yıl Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ve Kaleseramik ile birlikte gerçekleştirdiğimiz 1. Uluslararası Çanakkale Seramik Sempozyumu ile de bu buluşmayı Çanakkale'ye taşıdık. Farklı ülkelerden sanatçıları ve akademisyenleri aynı toprak, aynı malzeme ve aynı üretme heyecanı etrafında bir araya getirdik.

Sempozyum sona erdi; fakat ortaya çıkan eserler Çanakkale'de kaldı. Bugün Kordon'da, kentin gündelik hayatının içinde yerlerini aldılar. Önlerinden her gün binlerce insan geçiyor; kimi durup bakıyor, kimi hikayesini merak ediyor, okuyor. Farklı coğrafyalardan gelen sanatçıların Çanakkale'de biçim verdiği toprak, böylece yeniden hayatın arasına karışıyor. Başından beri kurduğumuz hayalin belki de en güzel tarafı tam olarak bu.

Bu hikâyenin bir başka kıymetli tarafı da bilginin elden ele aktarılması. Ustadan çırağa geçen her form, her sır inceliği, bir ustanın yıllar içinde öğrendiklerinin başka ellerde yeniden biçim bulması demek. Bu vesileyle, uzun yıllar Belediyemizin atölyesinde çıraklar yetiştiren ve "Yaşayan İnsan Hazinesi" unvanına layık görülen ustamız İsmail BÜTÜN'e emeği, yetiştirdiği ustalar ve Çanakkale seramiğine sunduğu katkılar için özel olarak teşekkür ediyor; kendisine saygılarımı sunuyorum.

Bu ilk sempozyumun ardından elimizde yalnızca eserler ve bu kitap yok. Yeni tanışıklıklarımız, yeni fikirlerimiz, yeniden buluşmak için nedenlerimiz ve isteğimiz var. En önemlisi de Çanakkale için kurduğumuz hayale artık dünyanın farklı yerlerinden ortaklarımız var.

Belki yıllar sonra geriye dönüp baktığımızda, bugün attığımız adımların o hayalin başlangıcı olduğunu göreceğiz.

Tüm süreçte katkısı olan sanatçılarımıza, akademisyenlerimize, ustalarımıza, çalışma arkadaşlarıma; Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Çanakkale Seramikleri Araştırma Merkezi'ne, Kale Grubu'na ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Muharrem ERKEK
Çanakkale Belediye Başkanı
Sempozyum Onursal Başkanı

FOREWORD

Çanakkale…

The Fortress of the Potters…

A city whose very name embodies earth, clay, fire, and craftsmanship.

Here, the story of shaping clay is as old as the city itself. Whether in a vessel unearthed from the millennia-old layers of Troy or in a jug crafted by a Çanakkale master during the Ottoman period, we see the same philosophy that touches people's daily lives: leaving one's own mark on the earth while transforming it into a necessary object.

This is precisely what makes Çanakkale ceramics so valuable: they are precious enough to be preserved in museums, yet authentic enough to emerge from the very fabric of life.

From a plate used at the dinner table to a jug for carrying water, Çanakkale ceramics were born out of the needs of daily life and, through the imagination of the artisan, have evolved into a unique form of folk art.

Today, on one hand, the clay shaped by the hands of our masters and artists; on the other, Kale Seramik, which brings the products born from that same soil to the world; the young people educated at our university, the artists gathering at our Ceramics Museum, and the children encountering ceramics for the first time in our workshops… All of them, though in different forms, are today's chapters of the same long story.

We, too, have a grand vision for the next chapter of this story.

We want Çanakkale to be one of the first cities that comes to mind whenever ceramics are mentioned anywhere in the world. We want people visiting this city to encounter ceramics not only in museum display cases, but also on the streets, on a building's number, on a street sign, and within the city's everyday life.

Every step we take—whether in creating our Ceramics Street, working to produce the city's street and house numbers and directional signs from ceramics, or bringing our Ceramics Museum and workshop together with our artists, master craftsmen, and the next generation—is, in part, a piece of this vision.

Of course, we do not intend to keep this story confined within our own borders. We believe that Çanakkale has a story to tell and a wealth of knowledge to share; we also believe there is much it can learn from other ceramic cities and create together with them.

Joining the European Ceramics Route was therefore an important step for us. We brought Çanakkale—one of only three cities in the world named after ceramics—together with other cities that have forged their identities through ceramics.

This year, through the 1st International Çanakkale Ceramics Symposium—which we organized in collaboration with Çanakkale Onsekiz Mart University and Kaleseramik—we brought this gathering to Çanakkale. We brought together artists and academics from different countries around the same land, the same material, and the same excitement of creation.

The symposium has come to an end; however, the resulting works remain in Çanakkale. Today, they have found their place along the Kordon, woven into the fabric of the city's daily life. Thousands of people pass by them every day; some stop to look, while others are curious about their stories and read the inscriptions. The clay, shaped in Çanakkale by artists from diverse regions, is thus reintegrated into the fabric of life. Perhaps the most beautiful aspect of the vision we've held from the very beginning is precisely this.

Another valuable aspect of this story is the passing of knowledge from one hand to another. Every form and every subtle secret passed from master to apprentice signifies the re-shaping in other hands of what a master has learned over the years. On this occasion, I would like to extend special thanks to our master İsmail BÜTÜN—who has trained apprentices in our municipality's workshop for many years and has been honored with the title of "Living Human Treasure"—for his hard work, the masters he has trained, and his contributions to Çanakkale ceramics; I offer him my deepest respect.

Following this first symposium, we are left with more than just the works and this book. We have new connections, new ideas, and reasons and a desire to meet again. Most importantly, we now have partners from different parts of the world who share the vision we have built for Çanakkale.

Perhaps when we look back years from now, we will see that the steps we took today were the beginning of that vision.

I would like to thank our artists, academics, masters, and colleagues who contributed throughout this process; the Çanakkale Ceramics Research Center at Çanakkale Onsekiz Mart University; the Kale Group; and everyone who contributed their efforts.

Muharrem ERKEK
Mayor of Çanakkale
Honorary Chair of the Symposium

ÖNSÖZ

Çanakkale, binlerce yıllık geçmişi içerisinde farklı medeniyetlerin kültürel birikimini taşıyan; toprağın ateşle buluştuğu seramik üretiminin de bu zengin mirasın önemli unsurlarından biri olduğu özel bir coğrafyadır. Seramik, bu topraklarda yalnızca bir üretim biçimi değil, geçmiş ile bugün arasında bağ kuran; sanat, tasarım, zanaat, teknoloji ve kültürel belleği aynı potada buluşturan özgün bir ifade alanıdır. Bu köklü birikimin çağdaş yaklaşımlarla ele alınması, bilimsel araştırmalarla desteklenmesi ve uluslararası platformlarda görünür kılınması, Çanakkale'nin kültürel kimliğinin geleceğe taşınması açısından önemli bir sorumluluktur. **1. Uluslararası Çanakkale Seramik Sempozyumu**, işte bu sorumluluk anlayışının somut bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale Belediyesi ve Kaleseramik'in ortak iradesiyle gerçekleştirilen bu sempozyum; üniversite, kamu ve özel sektör iş birliğinin kültür ve sanat alanında ortaya koyabileceği güçlü sonuçların anlamlı bir örneğidir. Bu üçlü iş birliği sayesinde seramik; akademik araştırmaların, sanatsal üretimin, tasarımın, endüstriyel uygulamaların ve yerel kültürel mirasın kesiştiği ortak bir zeminde ele alınmıştır.

Sempozyumun uluslararası niteliği, farklı ülkelerden bilim insanları ve sanatçıların katılımıyla daha da güçlenmiştir. Ulusal ve uluslararası bilim kurullarında yer alan değerli akademisyenlerimizin katkıları, seramik alanındaki güncel araştırmaların farklı disiplinler ve coğrafyalar arasında paylaşılmasına imkân sağlamıştır. Bu yönüyle sempozyum, yalnızca bilgi ve deneyim paylaşımının gerçekleştiği bir bilimsel toplantı değil; aynı zamanda yeni akademik, sanatsal ve sektörel iş birliklerinin kurulmasına zemin hazırlayan önemli bir buluşma olmuştur. Sempozyum kapsamında gerçekleştirilen sergiler, çalıştaylar, sanatsal üretimler ve diğer etkinlikler ise seramiğin yalnızca konuşulan ve araştırılan bir alan olmadığını; aynı zamanda üretilen, deneyimlenen ve toplumla buluşturulan canlı bir kültür alanı olduğunu ortaya koymuştur. Özellikle sanatçılarımızın özgün üretimleri, sempozyumun bilimsel boyutunu sanatsal yaratıcılıkla tamamlamış ve Çanakkale'nin seramik kimliğine farklı bakış açıları kazandırmıştır.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi olarak, sahip olduğumuz tarihsel ve kültürel mirası bilimsel bilgiyle buluşturmayı; sanat, tasarım ve üretim alanlarında yenilikçi yaklaşımları desteklemeyi ve üniversitemizin şehrimizle bütünleşen toplumsal katkı rolünü daha da güçlendirmeyi önemsiyoruz. **Çanakkale Seramikleri Araştırma Geliştirme ve Uygulama Merkezimiz** ile **Güzel Sanatlar Fakültemizin** bu organizasyonda üstlendiği rol de üniversitemizin seramik alanındaki akademik ve uygulamalı kapasitesinin önemli bir göstergesidir.

Elinizde bulunan **1. Uluslararası Çanakkale Seramik Sempozyumu Özet Metin Bildiriler Kitabı**, bu ortak emeğin bilimsel bir kaydı olmanın ötesinde, Çanakkale'nin seramik alanındaki geçmişten gelen birikiminin günümüzün bilim, sanat ve tasarım anlayışıyla yeniden yorumlanmasına ilişkin değerli bir başvuru kaynağıdır. Kitapta yer alan çalışmaların, bundan sonraki araştırmalara, sanatsal üretimlere, tasarım çalışmalarına ve sektörel iş birliklerine ilham vermesini temenni ediyorum.

Bu vesileyle sempozyumun gerçekleşmesine katkı sunan **Çanakkale Belediyesine ve Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik Sanayi A.Ş.'ye**, bilimsel ve akademik katkılarıyla sempozyumun niteliğini güçlendiren **ulusal ve uluslararası bilim kurulu üyelerimize**, düzenleme ve yürütme kurullarında büyük bir özveriyle görev yapan akademisyenlerimize, idari ve teknik ekiplerimize, değerli **sanatçılarımıza**, çalıştay yürütücülerimize ve öğrencilerimize teşekkür ediyorum.

Ayrıca sempozyumun gerçekleştirilmesine maddi ve ayni katkılarıyla destek olan **tüm sponsorlarımıza, kurum ve kuruluşlarımıza, paydaşlarımıza ve destekçilerimize** şükranlarımı sunuyorum. Başarıyla gerçekleştirilen böylesine kapsamlı bir organizasyonun arkasında görünmeyen büyük bir emek ve güçlü bir dayanışma olduğunu özellikle ifade etmek isterim. İnanıyorum ki **1. Uluslararası Çanakkale Seramik Sempozyumu**, Çanakkale'nin seramik alanındaki tarihsel mirasını geleceğin bilim, sanat, tasarım ve üretim anlayışıyla buluşturma yolunda önemli bir başlangıç olacaktır. Bu başlangıcın, Çanakkale'yi ulusal ve uluslararası seramik dünyasında daha güçlü bir merkez haline getirecek kalıcı iş birliklerine dönüşmesini diliyorum.

Bu düşüncelerle, **1. Uluslararası Çanakkale Seramik Sempozyumu Özet Metin Bildiriler Kitabı'nın** bilim dünyasına, sanat ve tasarım çevrelerine, seramik sektörüne ve Çanakkale'nin kültürel hayatına değerli katkılar sunmasını temenni ediyor; sempozyumun gerçekleştirilmesinde emeği geçen herkese teşekkürlerimi sunuyorum.
Saygılarımla,

Prof. Dr. Ramazan Cüneyt Erenoğlu
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Rektörü
Sempozyum Onursal Başkanı

FOREWORD

Çanakkale is a unique region that carries the cultural heritage of various civilizations throughout its thousands of years of history; the production of ceramics—where earth meets fire—is one of the key elements of this rich legacy. In this region, ceramics is not merely a form of production but a unique medium of expression that bridges the past and the present, bringing together art, design, craftsmanship, technology, and cultural memory. Addressing this deep-rooted heritage through contemporary approaches, supporting it with scientific research, and raising its profile on international platforms is a crucial responsibility for ensuring that Çanakkale's cultural identity is carried into the future. The **1st International Çanakkale Ceramics Symposium** emerged as a concrete manifestation of this sense of responsibility.

Organized through the joint efforts of Çanakkale Onsekiz Mart University, the Municipality of Çanakkale, and Kaleseramik, this symposium serves as a meaningful example of the powerful outcomes that collaboration between universities, the public sector, and the private sector can achieve in the fields of culture and the arts. Thanks to this tripartite collaboration, ceramics were addressed within a common framework where academic research, artistic production, design, industrial applications, and local cultural heritage intersect.

The symposium's international character was further strengthened by the participation of scholars and artists from various countries. The contributions of our esteemed academics, who serve on national and international scientific committees, have facilitated the sharing of current research in the field of ceramics across different disciplines and geographies. In this regard, the symposium was not merely a scientific gathering for the exchange of knowledge and experience; it was also a significant event that laid the groundwork for establishing new academic, artistic, and sectoral collaborations. The exhibitions, workshops, artistic productions, and other events held as part of the symposium demonstrated that ceramics is not merely a field that is discussed and researched; it is also a vibrant cultural space that is produced, experienced, and shared with the public. In particular, the original works of our artists complemented the symposium's scientific dimension with artistic creativity and offered fresh perspectives on Çanakkale's ceramic identity.

As Çanakkale Onsekiz Mart University, we are committed to integrating our historical and cultural heritage with scientific knowledge; supporting innovative approaches in the fields of art, design, and production; and further strengthening our university's role in contributing to society as an integral part of our city. The role played by our **Çanakkale Ceramics Research, Development, and**

Application Center and our **Faculty of Fine Arts** in this event is also a significant indicator of our university's academic and applied capabilities in the field of ceramics.

The Proceedings of the **1st International Çanakkale Ceramics Symposium: Abstracts Papers,** which you hold in your hands, is more than just a scientific record of this collective effort; it is a valuable reference source for the reinterpretation of Çanakkale's historical legacy in the field of ceramics through the lens of contemporary science, art, and design. I hope that the studies included in this volume will serve as a source of inspiration for future research, artistic production, design projects, and industry collaborations.

I would like to take this opportunity to thank the **Çanakkale Municipality and Kaleseramik Çanakkale Kalebodur Seramik Sanayi A.Ş.** for their contributions to making this symposium possible; the members of our **national and international scientific committees** for enhancing the quality of the symposium through their scholarly and academic contributions; our academics who served with great dedication on the organizing and executive committees; our administrative and technical teams; our esteemed artists; and workshop facilitators, and our students.
I would also like to express my gratitude to **all our sponsors, institutions, organizations, partners, and supporters who provided financial and in-kind contributions to make this symposium possible**. I would especially like to emphasize that behind the successful execution of such a comprehensive event lies a great deal of unseen effort and strong solidarity. I believe that the 1st International Çanakkale Ceramics Symposium will mark an important beginning in bringing together Çanakkale's historical heritage in the field of ceramics with the future's understanding of science, art, design, and production. I hope that this beginning will evolve into lasting collaborations that will establish Çanakkale as a stronger hub in the national and international ceramics world.

With these thoughts in mind, I hope that the Proceedings of the **1st International Çanakkale Ceramics Symposium**—containing abstracts and full-text papers—will make valuable contributions to the scientific community, the arts and design circles, the ceramics industry, and the cultural life of Çanakkale; I would like to express my gratitude to everyone who contributed to the organization of the symposium.
Sincerely,

Prof. Dr. Ramazan Cüneyt Erenoğlu
Rector of Çanakkale Onsekiz Mart University
Honorary Chair of the Symposium

ÖNSÖZ

Çanakkale'de seramik, yalnızca toprağın ateşle buluşması değildir. Bu kadim coğrafyanın belleğini, insanının emeğini, sanatçısının hayal gücünü ve sanayicisinin üretme azmini aynı potada buluşturan güçlü bir kültürdür.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi-Çanakkale Seramikleri Araştırma, Geliştirme ve Uygulama Merkezi, Çanakkale Belediyesi, Kaleseramik-Kale Tasarım ve Sanat Merkezi iş birliğiyle gerçekleştirilen **1. Uluslararası Çanakkale Seramik Sempozyumu;** bu kültürün geçmişten geleceğe taşınması adına son derece kıymetli bir buluşma olmuştur. Farklı ülkelerden sanatçıları, akademisyenleri, araştırmacıları ve seramik tutkunlarını bir araya getiren sempozyum; sergileri, çalıştayları, söyleşileri ve bilimsel bildirileriyle seramiğin sanat, zanaat, bilim, tasarım ve endüstri arasındaki zengin bağlarını görünür kılmıştır. **Kaleseramik** olarak bu anlamlı organizasyonun paydaşları arasında yer almak, bizim için yalnızca kurumsal bir sorumluluk değil, köklerimizden gelen bir görevin devamıdır.

Merhum kurucumuz ve Onursal Başkanımız İbrahim Bodur, sanayileşmeyi hiçbir zaman yalnızca fabrika kurmak, makine çalıştırmak ve üretim miktarını artırmak olarak görmedi. **Onun anlayışında sanayi; insana, topluma, kültüre ve yaşadığı coğrafyaya değer kattığı ölçüde anlamlıydı.** Çanakkale'nin toprağını sanayiyle buluştururken, bu toprağın binlerce yıllık kültürel mirasını ve sanatsal ruhunu da daima gözetti.

İbrahim Bodur için seramik, ekonomik değer yaratan bir sanayi ürünü olmanın çok ötesindeydi. Seramik; toprağın hafızası, ateşin dönüştürücü gücü, emeğin sabrı ve insanın estetik arayışıydı. Sanatçılara ve sanat eğitimine verdiği destek, fabrikalarımızda sanat ile üretimi bir araya getiren yaklaşımı ve kültürel mirasa duyduğu hassasiyet, onun kalkınma anlayışının ayrılmaz parçalarıydı.

Kendisinin bu konudaki duyarlılığına ve sanat sevgisine yakından tanıklık etmiş biri olarak şunu gönül rahatlığıyla ifade edebilirim: İbrahim Bodur, bizlere yalnızca üretmeyi değil, ürettiğimiz değerin ruhunu ve anlamını da korumayı öğretti. Sanatın sanayiyi güzelleştirdiğine, sanayinin sağladığı imkânların da sanatın gelişmesine katkıda bulunduğuna inanırdı. Bu anlayışı bizlere miras bırakmakla kalmadı; çalışma kültürümüzün ve dünyaya bakışımızın bir parçası hâline getirdi.

Bugün Kaleseramik'te ileri üretim teknolojilerini, mühendislik kabiliyetimizi, tasarımı, sürdürülebilirliği ve sanatı aynı gelecek vizyonu içinde ele alıyorsak, bunun temelinde İbrahim Bodur'dan devraldığımız bu yaklaşım bulunmaktadır. **Bizim için endüstri ile sanat birbirinden ayrı iki alan değil; yaratıcılık, ustalık ve dönüşüm ekseninde birbirini besleyen iki güçlü değerdir.**

Endüstri sanatın daha geniş kitlelere ulaşmasına imkân sağlarken, sanat da endüstriye kimlik, estetik, özgünlük ve kalıcı bir anlam kazandırmaktadır.

Bu sempozyumun en değerli yönlerinden biri de bilimsel ve sanatsal üretimi kapalı mekânların dışına taşıyarak kent yaşamıyla buluşturmasıdır. Sempozyum kapsamında üretilen eserlerin Çanakkale'nin kamusal alanlarında kalıcı olarak yer alması; sanatın toplumla kurduğu bağı güçlendiren ve bu buluşmayı geleceğe taşıyan çok kıymetli bir kazanımdır. Böylece seramik, geçmişimizi anlatan bir kültür mirası olmanın yanında, kentimizin bugününe dokunan ve geleceğine iz bırakan yaşayan bir değer hâline gelmiştir.

Elinizde bulunan özet bildiriler ve tam metin bildiriler kitapları da sempozyum süresince ortaya konulan düşünsel, bilimsel ve sanatsal birikimin kalıcı bir kayda dönüşmesini sağlayacaktır. Bu eserlerin yeni araştırmalara, yaratıcı üretimlere ve disiplinler arası iş birliklerine ilham vereceğine; Çanakkale'nin uluslararası seramik dünyasındaki yerini daha da güçlendireceğine yürekten inanıyorum.

Bu anlamlı buluşmanın hayata geçirilmesinde emeği bulunan tüm kurumlara, akademisyenlere, sanatçılara, araştırmacılara, öğrencilere ve organizasyon sürecinde özveriyle çalışan herkese gönülden teşekkür ediyorum. Sempozyuma fikirleri, eserleri ve çalışmalarıyla katkı sunan tüm katılımcıları içtenlikle kutluyorum.

Toprağı sanata, sanatı üretime, üretimi toplumsal değere dönüştüren bu yolculuğun büyüyerek devam etmesini diliyorum.

Süleyman Soysal
Kaleseramik Operasyonlardan Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı
Sempozyum Onursal Başkanı

FOREWORD

In Çanakkale, ceramics is not merely the union of clay and fire. It is a powerful culture that brings together the memory of this ancient land, the labor of its people, the imagination of its artists, and the determination of its industrialists to create—all in a single crucible.

Organized through the collaboration of Çanakkale Onsekiz Mart University, the Çanakkale Ceramics Research, Development, and Application Center, the Municipality of Çanakkale, Kaleseramik, and the Kale Design and Art Center, the 1st International Çanakkale Ceramics Symposium served as an invaluable gathering dedicated to carrying this culture from the past into the future. Bringing together artists, academics, researchers, and ceramics enthusiasts from different countries, the symposium highlighted the rich connections between ceramics and the realms of art, craft, science, design, and industry through its exhibitions, workshops, panel discussions, and scientific presentations. For Kaleseramik, being among the partners of this meaningful event is not merely a corporate responsibility but a continuation of a mission rooted in our heritage.

Our late founder and Honorary Chairman, İbrahim Bodur, never viewed industrialization as merely building factories, operating machinery, or increasing production volume. In his view, industry was meaningful only to the extent that it added value to people, society, culture, and the region where it was based. While bringing industry to the land of Çanakkale, he always took into account this land's millennia-old cultural heritage and artistic spirit.

For İbrahim Bodur, ceramics went far beyond being an industrial product that generated economic value. Ceramics represented the memory of the earth, the transformative power of fire, the patience of labor, and humanity's quest for beauty. His support for artists and art education, his approach to integrating art with production in our factories, and his sensitivity toward cultural heritage were integral parts of his philosophy of development.

As someone who witnessed his sensitivity to this subject and his love for art firsthand, I can say with complete confidence: İbrahim Bodur taught us not only how to produce, but also how to preserve the spirit and meaning of the value we create. He believed that art beautifies industry, and that the opportunities provided by industry also contribute to the development of art. He did not merely leave this understanding as a legacy to us; he made it an integral part of our work culture and our worldview.

If today at Kaleseramik we approach advanced production technologies, our engineering capabilities, design, sustainability, and art within the same vision for the future, it is because this approach—which we inherited from İbrahim Bodur—lies at its foundation. For us, industry and art are not two separate fields; they are two powerful values that nourish one another through the prism of creativity,

craftsmanship, and transformation. While industry enables art to reach broader audiences, art, in turn, endows industry with identity, aesthetics, originality, and lasting meaning.

One of the most valuable aspects of this symposium is that it brings scientific and artistic production out of closed spaces and into urban life. The fact that the works produced as part of the symposium will be permanently displayed in Çanakkale's public spaces is a highly valuable achievement that strengthens the bond between art and society and carries this encounter into the future. Thus, ceramics has become not only a cultural heritage that narrates our past but also a living value that touches the present of our city and leaves its mark on its future.

The abstract and full-text proceedings volumes you hold in your hands will ensure that the intellectual, scientific, and artistic contributions presented during the symposium are preserved as a lasting record. I wholeheartedly believe that these works will inspire new research, creative productions, and interdisciplinary collaborations; and that they will further strengthen Çanakkale's position in the international world of ceramics.

I extend my heartfelt thanks to all the institutions, academics, artists, researchers, students, and everyone who worked selflessly during the organizational process for their contributions to making this meaningful gathering a reality. I sincerely congratulate all participants who contributed to the symposium with their ideas, works, and research.

I hope this journey—which transforms earth into art, art into production, and production into social value—will continue to grow.

Süleyman Soysal
Deputy General Manager for Operations, Kaleseramik
Honorary Chair of the Symposium

ÖNSÖZ

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi-**Çanakkale Seramikleri Araştırma Geliştirme ve Uygulama Merkezi,** Çanakkale Belediyesi ve Kaleseramik iş birliğiyle düzenlenen **1. Uluslararası Çanakkale Seramik Sempozyumu,** seramik alanındaki güncel araştırmaları, sanatsal üretimleri, eğitim ve uygulama süreçlerini bir araya getirerek ulusal ve uluslararası düzeyde bir paylaşım ortamı oluşturmayı amaçlamıştır. İlkini gerçekleştirdiğimiz bu sempozyumu bir sonuçtan çok, uzun soluklu bir başlangıç olarak görüyoruz.

Kısa vadede sempozyum kapsamında üretilen eserlerin Çanakkale'de kalıcı olarak konumlandırılması ve kentle bütünleşen bir seramik rotasının oluşturulması, kentin Avrupa Seramik Rotası içerisindeki konumunun güçlenmesi; uzun vadede ise Çanakkale'nin uluslararası seramik sanatının önemli buluşma noktalarından biri haline gelmesi temel hedeflerimiz arasındadır.

Sempozyum kapsamında gerçekleştirilen 51 uluslararası çevrim içi bildiri sunumu, 7 davetli 4 onur konuğunun katılımıyla gerçekleştirilen Kültürel Miras ve Sanat Forumu, 14 uluslararası sanatçının katılımıyla gerçekleştirilen sanatsal üretimler, 8 çalıştay, 1 çevrim içi uluslararası karma seramik sergisi ile kentin farklı mekânlarında gerçekleştirilen 2 ulusal ve 1 uluslararası seramik sergisi; sanat, tasarım, eğitim ve seramik alanlarındaki güncel yaklaşımların çok yönlü biçimde ele alınmasına ve farklı disiplinlerin bir araya gelmesine olanak sağlamıştır. Bu kapsamlı program, seramiğin yalnızca bir malzeme ve üretim alanı olmadığını; kent yaşamıyla kurduğu ilişkiler üzerinden değerlendirilebilen çok boyutlu bir alan olduğunu ortaya koymuştur.

Sanatsal üretimlerin kamusal alanda gerçekleştirilmesi ve yerinde pişirim fırınlarında üretim süreçlerinin izleyiciyle buluşturulması ise sempozyumun akademik ve sanatsal boyutunu kent yaşamıyla bütünleştirmiş; farklı ülkelerden sanatçıların Çanakkale'de öğrencilerimiz ve mezunlarımızla birlikte üretim gerçekleştirmeleri, kültürlerarası ve kuşaklararası bir paylaşım ortamı yaratmıştır.

2005 yılında kurulan **Çanakkale Seramikleri Araştırma Geliştirme ve Uygulama Merkezi'nin** son 10 yıldır müdürlüğünü yürütüyor olmanın sorumluluğu ve gururuyla; sanatın, eğitimin, tasarımın ve seramiğin farklı alanlarını bir araya getiren böylesine kapsamlı bir organizasyonun öncülüğünü yapmış olmaktan büyük bir onur duyuyorum. Bu sempozyumun, **üniversite-sanayi-kamu iş birliğinin** güçlü bir örneği olarak ortaya koyduğu sonuçların, Çanakkale'nin seramik kimliğinin geleceğine kalıcı katkılar sunacağına inanıyorum.

Bu vesileyle; sempozyuma bildirileri, sanat eserleri, konuşmaları, çalıştayları ve emekleriyle katkı sunan tüm akademisyenlerimize, sanatçılarımıza, öğrencilerimize, mezunlarımıza ve değerli

paydaşlarımıza teşekkür ediyorum. Özverili katkılarıyla bu sürecin gerçekleşmesini sağlayan tüm çalışma arkadaşlarıma ve kurumlarımıza şükranlarımı sunuyorum. **Sanat, tasarım, eğitim ve seramik alanlarındaki farklı yaklaşımları bir araya getiren Özet Bildiri Kitabının** ve **sempozyumun** yeni düşüncelere, araştırmalara, üretimlere ve iş birliklerine kaynaklık etmesini diliyor; **1. Uluslararası Çanakkale Seramik Sempozyumu'nun** gelecekte gerçekleştirilecek çalışmalar için kalıcı ve güçlü bir başlangıç olmasını temenni ediyorum.

Prof. Yeşim ZÜMRÜT
Çanakkale Seramikleri Araştırma Geliştirme ve Uygulama Merkezi Müdürü
1. Uluslararası Çanakkale Seramik Sempozyumu Başkanı

FOREWORD

Organized in collaboration with Çanakkale Onsekiz Mart University—the Çanakkale Ceramics Research, Development, and Application Center—the Çanakkale Municipality, and Kaleseramik, and guided by this vision, the 1st International Çanakkale Ceramics Symposium aimed to create a platform for knowledge sharing at both the national and international levels by bringing together current research, artistic productions, and educational and practical processes in the field of ceramics. We view this inaugural symposium not so much as an end result but rather as a long-term beginning.

In the short term, our primary goals include permanently displaying the works created as part of the symposium in Çanakkale, establishing a ceramics route that integrates with the city, and strengthening the city's position within the European Ceramics Route; in the long term, our goal is for Çanakkale to become one of the key hubs for international ceramic art.

The 51 international online paper presentations held as part of the symposium; the Cultural Heritage and Art Forum, featuring 7 invited speakers and 4 guests of honor; artistic productions involving 14 international artists; 8 workshops; 1 online international mixed-media ceramics exhibition; and 2 national and 1 international ceramics exhibition held at various venues throughout the city; all of which facilitated a multifaceted exploration of contemporary approaches in the fields of art, design, education, and ceramics, and enabled the convergence of different disciplines. This comprehensive program demonstrated that ceramics is not merely a material or a field of production, but a multidimensional field that can be evaluated through its relationships with urban life.

The presentation of artistic works in public spaces and the opportunity for the audience to observe production processes in on-site kilns integrated the symposium's academic and artistic dimensions with urban life; the collaboration of artists from different countries with our students and alumni in Çanakkale created an environment of intercultural and intergenerational exchange.

With the responsibility and pride of having served as director of the Çanakkale Ceramics Research, Development, and Application Center—founded in 2005—for the past 10 years, I am deeply honored to have spearheaded such a comprehensive organization that brings together diverse fields of art, education, design, and ceramics. I believe that the outcomes of this symposium—which stands as a strong example of university-industry-public sector collaboration—will make lasting contributions to the future of Çanakkale's ceramic identity.

On this occasion, I would like to thank all our academics, artists, students, alumni, and valued partners who contributed to the symposium through their papers, artworks, presentations, workshops, and hard

work. I extend my gratitude to all my colleagues and institutions whose dedicated contributions made this process possible. I hope that this Abstract Booklet, which brings together diverse approaches in the fields of art, design, education, and ceramics, will serve as a source of inspiration for new ideas, research, productions, and collaborations; and I hope that the 1st International Çanakkale Ceramics Symposium will serve as a lasting and strong foundation for future endeavors.

Prof. Yeşim ZÜMRÜT
Director of ÇASEM
Chair of the 1st International Çanakkale Ceramics Symposium

1.ULUSLARARASI ÇANAKKALE SERAMİK SEMPOZYUMU

1. INTERNATIONAL ÇANAKKALE CERAMICS SYMPOSIUM

ÖZET BİLDİRİ KİTABI

ABSTRACT BOOK

From Hallucination to Automation: The Illusion of Control and Industrial Transformation in AI Video Production

Ülkü Sönmez

Çizgi Film ve Animasyon Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
ulkusonmez.art@gmail.com

Abstract

This study examines how developments in text-to-video (T2V) and image-to-video (I2V) artificial intelligence technologies between 2022 and 2026 have affected cinematic language, visual storytelling and creative production. Its central question is whether advances in visual realism, motion generation and character consistency have been matched by comparable narrative development in editing, performance, rhythm and directorial control. The study therefore classifies the technological transformation of AI video production into distinct periods and discusses the extent to which the control offered to users constitutes genuine creative agency or an illusion constrained by algorithmic processes.

The research adopts a qualitative approach combining historical-comparative analysis and critical visual analysis. Its material consists of sample outputs, promotional videos and technical documentation from prominent T2V and I2V platforms between 2022 and 2026. Platforms including Veo, Runway Gen-3 and Kling were selected through purposive sampling. The examples were compared according to nine criteria: temporal and spatial continuity, character consistency, range of movement, camera control, continuity across shots, dramatic performance, editing rhythm, prompt adherence and production automation.

The findings indicate three stages in the development of AI video production. During the ‘Chaos and Glitch Aesthetics Period’ (2022–2023), models’ inability to maintain temporal and spatial continuity produced morphological distortions. Although these outputs were limited in relation to narrative cinema, they generated a distinctive aesthetic field for experimental video art. During the ‘Modular Production and Moving Photograph Period’ (2023–2024), I2V systems improved character and compositional consistency, but movement remained largely limited to slow pans, zooms and restricted bodily actions. During the ‘Automation and Standardisation Period’ (2024–2026), multi-shot generation, automated lip synchronisation and integrated audiovisual workflows accelerated production while increasing aesthetic standardisation around repetitive camera movements, visual conventions and risk-averse compositions.

The study demonstrates that visual realism and cinematic narrative quality do not develop linearly or in parallel. Although facial and costume consistency have improved, micro-expressions, emotional continuity and performance grounded in subtext remain limited. Algorithmic editing also risks reproducing learned visual patterns rather than enabling directors to construct meaning deliberately between shots. Similarly, prompt-based control appears to offer extensive directorial authority but remains constrained by the model’s underlying data structures and probabilistic decisions.

AI video technologies are therefore not eliminating cinema but restructuring its production tools, creative roles and conception of directing. Although the ‘single-person studio’ model democratises production, it also creates risks concerning the automation of creative decisions, the transformation of professional roles and the decline of aesthetic diversity. The study conceptualises AI-assisted cinema not as a field in which human creativity disappears but as a new visual-narrative regime in which the relationship between human agency and algorithmic production is being redefined.

Keywords: AI video generation; synthetic media; visual communication; prompt engineering

Halüsinasyondan Otomasyona: Yapay Zekâ Video Üretiminde Kontrol Yanılsaması ve Endüstriyel Dönüşüm

Ülkü Sönmez

Özet

Bu çalışma, 2022–2026 yılları arasında metinden video (T2V) ve görselden video (I2V) yapay zekâ teknolojilerinde yaşanan gelişmelerin sinema dili, görsel anlatı ve yaratıcı üretim süreçleri üzerindeki etkilerini incelemektedir. Araştırmanın temel problemi, yapay zekâ sistemlerinin görsel gerçekçilik, hareket üretimi ve karakter tutarlılığı bakımından ilerlemesinin; kurgu, oyunculuk, ritim ve yönetmenlik kontrolü açısından aynı ölçüde anlatısal bir gelişme sağlayıp sağlamadığıdır. Çalışmanın amacı, yapay zekâ video üretimindeki teknolojik dönüşümü dönemsel sınıflandırmak; kullanıcıya sunulan üretim kontrolünün ne ölçüde gerçek ne ölçüde algoritmik olarak sınırlandırılmış bir kontrol yanılsaması olduğunu tartışmaktır.

Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı kapsamında tarihsel-karşılaştırmalı inceleme ve eleştirel görsel analiz yöntemleriyle yürütülmüştür. İnceleme materyalini, 2022–2026 yılları arasında öne çıkan T2V ve I2V platformlarının örnek üretimleri, tanıtım videoları ve teknik belgelendirmeleri oluşturmaktadır. Veo, Runway Gen-3 ve Kling gibi platformlar amaçlı örnekleme yoluyla araştırmaya dâhil edilmiştir. Örnekler; zaman ve mekân sürekliliği, karakter tutarlılığı, hareket çeşitliliği, kamera kontrolü, planlar arası devamlılık, dramatik performans, kurgu ritmi, prompt uyumu ve üretim otomasyonu ölçütleri üzerinden karşılaştırılmıştır.

Bulgular, yapay zekâ video üretiminin üç aşamada geliştiğini göstermektedir. ‘Kaos ve Glitch Estetiği Dönemi’nde (2022–2023), modellerin zaman ve mekân sürekliliğini koruyamaması morfolojik bozulmalara yol açmış; bu üretimler anlatısal sinema açısından sınırlı, deneysel video sanatı açısından ise özgün bir estetik alan oluşturmuştur. ‘Modüler Üretim ve Hareketli Fotoğraf Dönemi’nde (2023–2024), I2V sistemleriyle karakter ve kompozisyon tutarlılığı artmış; ancak hareketler çoğunlukla yavaş kamera kaydırmaları, yakınlaşmalar ve sınırlı beden eylemleriyle sınırlı kalmıştır. ‘Otomasyon ve Standartlaşma Dönemi’nde (2024–2026) ise çoklu plan üretimi, otomatik dudak senkronizasyonu ve bütünleşik ses-görüntü iş akışları üretimi hızlandırırken benzer kamera hareketleri, görsel kalıplar ve güvenli kompozisyonlar etrafında estetik standartlaşmayı artırmıştır.

Araştırma, görsel gerçekçilik ile sinemasal anlatı niteliğinin doğrusal biçimde ilerlemediğini ortaya koymaktadır. Yüz ve kostüm tutarlılığı gelişirken mikro mimikler, duygusal devamlılık ve alt metne dayalı oyunculuk sınırlı kalmaktadır. Algoritmik kurgu, planlar arasındaki anlamın yönetmen tarafından bilinçli biçimde kurulması yerine öğrenilmiş görsel örüntülerin yeniden üretilmesi riskini taşımaktadır. Prompt temelli kontrol ise kapsamlı bir yönetmenlik yetkisi sunuyor görünmesine rağmen modelin veri yapısı ve olasılıksal tercihleriyle sınırlandırılmaktadır.

Sonuç olarak yapay zekâ video teknolojileri sinemayı ortadan kaldırmamakta; üretim araçlarını, yaratıcı rolleri ve yönetmenlik kavramını yeniden yapılandırmaktadır. ‘Tek kişilik stüdyo’ modeli üretimi demokratikleştirirken yaratıcı kararların otomatikleşmesi, mesleki rollerin dönüşmesi ve estetik çeşitliliğin azalması gibi riskler doğurmaktadır. Çalışma, yapay zekâ destekli sinemayı insan yaratıcılığının yok olduğu

bir alan olarak değil, insan iradesi ile algoritmik üretim arasındaki kontrol ilişkisinin yeniden tanımlandığı bir görsel anlatı rejimi olarak değerlendirmektedir.

Anahtar Kelimeler: yapay zekâ video üretimi; sentetik medya; görsel iletişim; prompt mühendisliği

The Aesthetic Regime and the Transformation of Artıstıc Experience in the Context of Immersive Art Practice

Yusuf Can Kulak

Sanat ve Tasarım Dokuz Eylül Üniversitesi
y.cankulak@gmail.com

Abstract

The modern artistic transformation that questions the distance between viewer and artwork has entered a new phase with the incorporation of digital technologies into contemporary art production. In contemporary art, *immersion* replaces the conventional subject-object distinction and shifts art from a representational domain to an experiential and interactive plane. Shaped by virtual reality, augmented reality, artificial intelligence and big-data analytics, this process foregrounds a debate on 'cyber-aesthetics' that redefines aesthetic perception from a posthumanist perspective. Art thus ceases to operate as a representational system viewed through a Cartesian lens and becomes an interactive field of production grounded in the viewer's cognitive, bodily and sensory participation. By blurring the boundaries among art, technology and spatial design, this transformation requires an interdisciplinary theoretical repositioning. The study analyses how immersive art restructures the viewer's position and how this change affects the structure of art within the experience economy. It considers immersive production on three levels: individual artistic practices, collective or institutional production, and spatial or museum-based practices. Works by James Turrell, Refik Anadol and Marina Abramović; projects by DRIFT, ARTECHOUSE and teamLab; and examples including Frameless London, Atelier des Lumières in Paris and the Ephesus Experience Museum are comparatively examined in terms of their effects on perceptual experience. The methodology combines literature-based qualitative analysis, comparative art analysis and a descriptive approach informed by phenomenological observation. The findings suggest that immersive art is moving towards a 'fluid aesthetic' that operates through atmosphere and sensory intensity rather than primarily through the production of meaning. The viewer becomes an active node rather than a passive recipient. Read through Henri Lefebvre's concept of the social production of space, this shift reveals the transformation of the art space from a fixed field of representation into a productive and experiential network of relations. Digitalisation therefore redefines the boundaries of art, while immersive practice moves aesthetic experience from a representation-centred modernist paradigm towards a relational, spatial and process-based structure.

Keywords: immersive art; aesthetic regime; cyber-aesthetics; experience economy; artificial intelligence.

Immersive Sanat Pratiği Bağlamında Estetik Rejim ve Sanatsal Deneyimin Dönüşümü

Yusuf Can Kulak

Özet

Modern sanatın izleyici ile sanat nesnesi arasındaki mesafeyi sorgulayan dönüşümü, dijital teknolojilerin çağdaş sanat üretimine eklemlenmesiyle yeni bir evreye taşınmıştır. Çağdaş sanat bağlamında geleneksel özne-nesne ayrımının yerini alan *immersion* olgusu, sanatı temsile dayalı bir alandan deneyimsel ve etkileşimsel bir düzleme aktarmaktadır. Sanal gerçeklik, artırılmış gerçeklik, yapay zekâ ve büyük veri analitiği gibi araçlarla şekillenen bu süreç, estetik algıyı posthümanist bir perspektiften yeniden tanımlayan 'siber estetik' tartışmasını görünür kılmaktadır. Bu bağlamda sanat, Kartezyen bir bakışla izlenen temsil sistemi olmaktan çıkarak izleyicinin bilişsel, bedensel ve duyusal katılımına dayalı etkileşimsel bir üretim alanına dönüşmektedir. Sanat, teknoloji ve mekân tasarımı arasındaki sınırları belirsizleştiren bu dönüşüm, disiplinlerarası bir kuramsal yeniden konumlanmayı gerekli kılmaktadır. Çalışma, immersif sanat pratiğinin izleyicinin konumunu nasıl yeniden yapılandırdığı ve bu dönüşümün deneyim ekonomisi bağlamında sanatın yapısına etkilerini analiz etmeyi amaçlamaktadır. İmmersif üretimler; bireysel sanatçı pratikleri, kolektif/kurumsal üretimler ve mekânsal/müze temelli uygulamalar olmak üzere üç düzlemde ele alınmaktadır. James Turrell, Refik Anadol ve Marina Abramović'in çalışmaları; DRIFT, ARTECHOUSE ve teamLab'in üretimleri ile Frameless London, Paris'teki Atelier des Lumières ve Efes Deneyim Müzesi örnekleri, izleyicinin algısal deneyimi üzerindeki dönüştürücü etkileri bakımından karşılaştırılmaktadır. Yöntem; literatür temelli nitel analiz, karşılaştırmalı sanat çözümlemesi ve fenomenolojik gözlemden beslenen betimleyici yaklaşımı bir araya getirmektedir. Bulgular, immersif sanatın anlam üretiminden çok atmosfer ve duyusal yoğunluk aracılığıyla işleyen 'akışkan estetik' bir yapıya yöneldiğini göstermektedir. İzleyici, edilgen bir alımlayıcı olmaktan çıkarak üretim sürecinin etkin bir düğüm noktasına dönüşmektedir. Bu değişim Henri Lefebvre'in mekânın toplumsal üretimi yaklaşımıyla ilişkilendirildiğinde, sanat mekânının sabit bir temsil alanından üretken ve deneyimsel bir ilişkiler ağına dönüştüğü görülmektedir. Dolayısıyla dijitalleşme sanatın sınırlarını yeniden tanımlamakta; immersif sanat, estetik deneyimi temsil merkezli modernist paradigmadan ilişkisel, mekânsal ve süreç temelli bir yapıya taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: immersif sanat; estetik rejim; siber estetik; deneyim ekonomisi; yapay zekâ.

The Representation of Biomorphic Forms in Ceramic and Glass Sculpture: A Comparative Assessment of Plastic Expressive Possibilities

Serap Bedel Özek

Seramik ve Cam Bölümü Ondokuz Mayıs Üniversitesi
serap.bedel@omu.edu.tr

Abstract

Biomorphic form is a visual language based on abstracted or stylised representations of organic structures found in nature, such as cells, seeds, marine organisms, bones and plant tissues. Biomorphism, by contrast, is a conceptual framework describing the incorporation of such organic, fluid and life-like forms into artistic practice. Gaining prominence in the first half of the twentieth century through Surrealism and Organic Abstraction, biomorphism profoundly influenced the visual arts, particularly sculpture. Biomorphic expression, however, has not been confined to conventional sculptural media: the fluidity, transformability and plasticity of ceramic clay and molten glass make these materials especially powerful media for biomorphic expression. This study comparatively examines how biomorphic forms are represented in ceramic and glass sculpture and identifies the distinctive technical, aesthetic and conceptual possibilities of each medium. The malleable plasticity of clay and the transparency, light transmission and fluidity of glass intensify the sensory and aesthetic effects of organic forms in different ways. Ceramics renders them visible on a more corporeal and plastic plane through tactile surfaces, volumetric mass and earth-bound materiality; glass, through light, transparency and fragility, creates a more fluid, permeable and sensorial field of perception. Using examples from the twentieth century to the present, the study compares the plastic potential of ceramics and glass in biomorphic representation in relation to the possibilities and limitations of each material. It concludes that organic forms derived from nature move beyond imitation to constitute an autonomous artistic language and that biomorphic form is not merely a formal choice but also a conceptual position on the relationship between nature and humanity.

Keywords: biomorphic form; biomorphism; organic abstraction; glass sculpture; ceramic sculpture.

Biyomorfik Formların Seramik ve Cam Heykelde Temsili: Plastik İfade Olanaklarının Karşılaştırmalı Bir Değerlendirmesi

Serap Bedel Özek

Özet

Biyomorfik form; doğadaki hücre, tohum, deniz canlısı, kemik ve bitki dokusu gibi organik yapıların soyutlanmış ya da stilize edilmiş temsiline dayanan bir biçim dilidir. Biyomorfizm ise organik, akışkan ve canlıya özgü bu formların sanat pratiğine aktarılmasını tanımlayan kavramsal bir çerçevedir. 20. yüzyılın ilk yarısında Sürrealizm ve Organik Soyutlama aracılığıyla güçlenen biyomorfizm, başta heykel olmak üzere görsel sanatları derinden etkilemiştir. Bununla birlikte biyomorfik ifade, geleneksel heykel malzemeleriyle sınırlı kalmamış; seramik çamurunun ve erimiş camın akışkanlığı, dönüşebilirliği ve plastikliği bu malzemeleri biyomorfik ifade için güçlü mecralara dönüştürmüştür. Bu çalışma, biyomorfik formların seramik ve cam heykelde nasıl temsil edildiğini karşılaştırmalı olarak incelemeyi ve her iki malzemenin teknik, estetik ve kavramsal boyutlarda sunduğu özgün ifade olanaklarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çamurun biçimlendirilebilir plastikliği ile camın saydamlığı, ışık geçirgenliği ve akışkanlığı, organik formların duyusal ve estetik etkisini farklı biçimlerde güçlendirmektedir. Seramik, dokunsal yüzeyi, hacimsel kütlesi ve toprağa bağlı maddeselliğiyle organik formu daha bedensel ve plastik bir düzlemde görünür kılarken; cam, ışık, saydamlık ve kırılganlık aracılığıyla daha akışkan, geçirgen ve duyusal bir algı alanı oluşturmaktadır. Çalışma, 20. yüzyıldan günümüze uzanan örnekler üzerinden seramik ve camın biyomorfik temsildeki plastik potansiyelini, her malzemenin olanakları ve sınırlılıkları bağlamında karşılaştırmaktadır. Sonuç olarak doğadan türeyen organik formların salt taklidin ötesine geçerek özgün bir sanatsal dil oluşturduğu; biyomorfik formun salt biçimsel bir tercih değil, doğa ile insan arasındaki ilişkiye dair kavramsal bir tutum olduğu ortaya konulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: biyomorfik form; biyomorfizm; organik soyutlama; cam heykel; seramik heykel

Modern Interpretation of Azerbaijani Carpet Art in Artistic Glass

Mahar Maharramov

Faculty of Arts, Glass Karabakh University
mahar.maharramov@qu.edu.az

Abstract

This study examines the contemporary interpretation of Azerbaijani carpet art in the field of artistic glass. It is based on the author's original glass-carpet installations *Karvan* and *Dervish*, which bring traditional Azerbaijani carpet-weaving heritage into dialogue with contemporary glass-art practice. The study focuses on how the visual language, structural principles and symbolic content of carpet art are transformed through artistic glass within a new material and conceptual framework. The research analyses key aesthetic elements of Azerbaijani carpets—including ornamental motifs, geometric composition, rhythm, symmetry and colour organisation—and explores their reinterpretation in glass-based artistic practice. Particular attention is given to glass-fusing techniques and modular construction, which enable flexible, structured and visually coherent installations inspired by traditional carpet layouts. *Karvan* and *Dervish* are considered not only as decorative objects but also as conceptual works that bridge historical tradition and contemporary artistic thought. Through the modular assembly of glass elements, the installations reproduce the structural logic of carpet weaving while redefining it in the context of contemporary installation art. The carpet is thereby reimagined not as a flat textile surface but as a spatial, transparent and light-responsive structure. The study also addresses the cultural and theoretical implications of translating intangible cultural heritage into contemporary media. Artistic glass is presented as a dynamic platform for preserving and reinterpreting Azerbaijani carpet art and for sustaining its relevance within global contemporary-art discourse. The integration of traditional aesthetics with innovative glass technologies further contributes to new methodologies in decorative and applied arts. The findings demonstrate that artistic glass can function as an effective medium of cultural continuity and innovation, allowing national artistic identity to be reinterpreted while expanding the expressive possibilities of contemporary installation art. The study ultimately highlights the importance of interdisciplinary approaches to redefining heritage-based art forms in the present.

Keywords: Azerbaijani carpet art; artistic glass; glass carpet; contemporary interpretation of carpet art.

Azerbaycan Halı Sanatının Cam Sanatında Modern Yorumu

Mahar Maharramov

Özet

Bu çalışma, Azerbaycan halı sanatının çağdaş yorumunu sanatsal cam alanı bağlamında incelemektedir. Araştırma, yazarın geleneksel Azerbaycan halı dokuma mirası ile çağdaş cam sanatı pratiğini bir araya getiren *Karvan* ve *Dervish* adlı özgün cam halı enstalasyonlarına dayanmaktadır. Çalışma, halı sanatının görsel dili, yapısal ilkeleri ve simgesel içeriğinin sanatsal cam aracılığıyla yeni bir malzeme ve kavramsal çerçevede nasıl dönüştürüldüğüne odaklanmaktadır. Araştırmada Azerbaycan halılarının bezeme motifleri, geometrik kompozisyonu, ritmi, simetrisi ve renk düzeni gibi temel estetik unsurları analiz edilmekte; bu öğelerin cam temelli sanatsal üretimde nasıl yeniden yorumlanabileceği ele alınmaktadır. Özellikle cam füzyon teknikleri ile modüler yapı ilkeleri üzerinde durulmakta ve bu yöntemlerin geleneksel halı düzenlerinden esinlenen esnek, yapılandırılmış ve görsel bakımdan bütünlüklü cam enstalasyonlarına nasıl olanak sağladığı açıklanmaktadır. *Karvan* ve *Dervish* enstalasyonları salt dekoratif nesneler olarak değil, tarihsel gelenek ile çağdaş sanatsal düşünce arasında köprü kuran kavramsal yapıtlar olarak değerlendirilmektedir. Cam elemanların modüler biçimde bir araya getirilmesi, halı dokumanın yapısal mantığını yeniden üretirken onu çağdaş enstalasyon sanatı bağlamında yeniden tanımlamaktadır. Böylece halı, düz bir tekstil yüzeyi olmaktan çıkarak mekânsal, saydam ve ışığa duyarlı bir yapıya dönüşmektedir. Çalışma ayrıca somut olmayan kültürel mirasın çağdaş mecralara aktarılmasının kültürel ve kuramsal sonuçlarını tartışmaktadır. Sanatsal cam, geleneksel Azerbaycan halı sanatının korunması ve yeniden yorumlanması için dinamik bir platform sunmakta ve bu mirasın küresel çağdaş sanat söylemi içindeki güncelliğini sürdürmesine katkıda bulunmaktadır. Geleneksel estetiğin yenilikçi cam teknolojileriyle bütünleştirilmesi, dekoratif ve uygulamalı sanatlar alanında yeni yöntemlerin geliştirilmesini de desteklemektedir. Bulgular, sanatsal camın kültürel süreklilik ile yenilikçiliği bir araya getiren etkili bir ifade aracı olabileceğini; ulusal sanatsal kimliğin yeniden yorumlanmasına olanak sağlarken çağdaş enstalasyon sanatının ifade olanaklarını genişlettiğini göstermektedir. Sonuç olarak çalışma, miras temelli sanat biçimlerinin günümüzde yeniden tanımlanmasında disiplinlerarası yaklaşımların önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Azerbaycan halı sanatı; sanatsal cam; cam halı; halı sanatının çağdaş yorumu.

Between Control and Collapse: Ceramic Sculpture as Practice-Based Research

Maria Letsiou

Department of Early Childhood Education School of Humanities and Social Sciences, University of Thessaly
marialetsiou@gmail.com

Abstract

This presentation examines ceramic sculpture as a form of practice-based research. This perspective expands the sculptural process beyond creative expression, positioning it as a mode of inquiry and, consequently, as an interdisciplinary learning process in which knowledge emerges through making, material engagement, and reflection. Drawing on my studio practice, I explore ceramic sculpture as a research methodology grounded in material interaction and embodied experience.

The presentation focuses on specific material properties of clay — particularly its rawness and internal void — to investigate how these qualities foster openness to uncertainty, the unexpected, and serendipity. Within this framework, ceramic practice is understood as an evolving negotiation between intention and material response, rather than a process of fixed control.

Ceramic sculpture often manifests these conditions through events commonly perceived as "failures," such as cracks, collapses, deformations, or unintended surface formations. Rather than being treated as errors, such instabilities are reconsidered as active forces within the making process, capable of redirecting the work toward unforeseen outcomes and alternative forms of understanding.

Practice-based approaches in the visual arts further embrace this openness, as the researcher-artist remains attentively engaged with the full spectrum of the creative process, including resistance, difficulty, and unpredictability. Through reflection on these experiences, artistic practice becomes a site where emergent forms of knowledge can surface. Uncertainty thus becomes productive, operating as a generative condition that expands possibilities for engaging with material, form, artistic inquiry, and interdisciplinary learning.

Ultimately, this presentation argues that ceramic sculpture, through its inherent material volatility and processual nature, offers a critical framework for reconsidering how knowledge is produced in the visual arts not as something predetermined or externally imposed, but as something that emerges through the act of making itself.

The presentation discusses: A) How making operates as a form of artistic thinking B) How failure and material instability function as productive sites of inquiry within practice-based research.

Keywords: Ceramics, Practice-Based Research, creative thinking, art education

Kontrol ile Çöküş Arasında: Uygulama Temelli Bir Araştırma Olarak Seramik Heykel

Maria Letsiou

Özet

Bu sunum, seramik heykeli uygulama temelli araştırmanın bir biçimi olarak incelemektedir**.** Bu bakış açısı, heykel üretim sürecini yaratıcı ifadenin ötesine taşıyarak onu bir araştırma biçimi ve dolayısıyla yapma, malzemeyle etkileşim ve yansıtma yoluyla bilginin ortaya çıktığı disiplinlerarası bir öğrenme süreci olarak konumlandırmaktadır. Kendi atölye pratiğimden hareketle, seramik heykeli malzemeyle etkileşim ve bedensel deneyime dayanan bir araştırma metodolojisi olarak ele alıyorum.

Sunum, kilin belirli malzeme özelliklerine — özellikle hamlığına ve iç boşluğuna — odaklanarak bu özelliklerin belirsizliğe, beklenmedik olana ve rastlantısallığa nasıl açıklık sağladığını araştırmaktadır. Bu çerçevede seramik pratiği, sabit bir kontrol sürecinden ziyade niyet ile malzemenin tepkisi arasında sürekli gelişen bir müzakere olarak anlaşılmaktadır.

Seramik heykel, bu koşulları çoğu zaman çatlaklar, çökmeler, deformasyonlar ya da istenmeden oluşan yüzey oluşumları gibi yaygın olarak "başarısızlık" olarak algılanan durumlar aracılığıyla ortaya koymaktadır. Bu tür kararsızlıklar hata olarak değerlendirilmek yerine, üretim sürecinin etkin unsurları olarak yeniden ele alınmakta; çalışmayı öngörülemeyen sonuçlara ve alternatif anlama biçimlerine yönlendirebilecek güçler olarak değerlendirilmektedir.

Görsel sanatlarda uygulama temelli yaklaşımlar da bu açıklığı benimsemektedir; çünkü araştırmacı-sanatçı, yaratıcı sürecin tamamına, direnç, güçlük ve öngörülemezlik de dâhil olmak üzere dikkatle katılım göstermektedir. Bu deneyimler üzerine gerçekleştirilen yansıtma yoluyla sanatsal pratik, ortaya çıkan bilgi biçimlerinin görünür hâle gelebildiği bir alan hâline gelmektedir. Böylece belirsizlik üretken bir koşul olarak işlev görmekte; malzemeyle, biçimle, sanatsal araştırmayla ve disiplinlerarası öğrenmeyle kurulan ilişkinin olanaklarını genişletmektedir.

Sonuç olarak bu sunum, seramik heykelin, doğasında bulunan malzeme değişkenliği ve süreç odaklı yapısı sayesinde, görsel sanatlarda bilginin nasıl üretildiğini yeniden düşünmek için eleştirel bir çerçeve sunduğunu ileri sürmektedir. Bu çerçevede bilgi, önceden belirlenmiş ya da dışarıdan dayatılmış bir olgu olarak değil, doğrudan yapma eylemi içinde ortaya çıkan bir süreç olarak ele alınmaktadır. Sunumda şu konular ele alınmaktadır:

A) Yapma sürecinin sanatsal düşünmenin bir biçimi olarak nasıl işlediği.

B) Başarısızlığın ve malzeme kararsızlığının, uygulama temelli araştırma içinde üretken araştırma alanları olarak nasıl işlev gördüğü.

Anahtar Kelimeler: seramik, uygulama temelli araştırma, yaratıcı düşünme, sanat eğitimi

The Effects of Steam-Based Expressive Clay and Ceramic Practices on Psychological Processes

Murat Konuk [1, *] & Seyhan Yılmaz [2]

[1] Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Kastamonu Üniversitesi
[2] Seramik ve Cam Anabilim Dalı Kastamonu Üniversitesi
mkonuk@kastamonu.edu.tr

Abstract

This study examines the effects of STEAM (Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics)-based expressive clay and ceramic practices on university students' mindfulness, emotion regulation, psychological well-being and psychological resilience. The study was designed within an interdisciplinary framework integrating art, psychology and education. Recent research on STEAM has focused primarily on academic achievement, creativity and cognitive development, whereas studies addressing psychological processes remain limited. Expressive arts practices, however, have been shown to facilitate emotional expression, enhance self-awareness and support psychological well-being. Accordingly, a structured group intervention programme integrating STEAM principles with expressive clay and ceramic practices was developed for university students. A pretest-posttest quasi-experimental design with experimental and control groups was employed.

The study group comprised 24 students enrolled at a public university who participated voluntarily. Following the pretest assessment, participants were randomly assigned to the experimental group (n = 12) or the control group (n = 12). The intervention programme was delivered by two faculty members with expertise in psychological counselling and ceramic art and comprised six sessions: one preliminary meeting and five structured intervention sessions. The sessions incorporated mindfulness activities, breathing and relaxation exercises, expressive clay work, ceramic-forming processes and group reflection. The experimental group participated in STEAM-based expressive ceramic practices, whereas the control group received no intervention. After the study, control-group participants were offered the opportunity to join the programme in accordance with ethical principles.

Data were collected using the Mindfulness Scale, Emotion Regulation Scale, Psychological Well-Being Scale, Brief Resilience Scale and Well-Star Scale. Statistical analyses were conducted in SPSS. Mixed-design ANOVA was used when parametric assumptions were met; Mann-Whitney U, Wilcoxon signed-rank and Friedman tests were used for non-parametric analyses. Ethical approval was obtained from the Kastamonu University Ethics Committee before data collection, and written informed consent was obtained from all participants. Confidentiality, voluntary participation and non-maleficence were maintained throughout the study; the data were anonymised and protected using SSL-based encryption. The findings revealed significant pretest-posttest improvements in mindfulness, emotion regulation, psychological well-being and psychological resilience in the experimental group, whereas no significant change was observed in the control group. Mixed-design ANOVA indicated moderate-to-large effect sizes for mindfulness ($\eta^2 = .21$), emotion regulation ($\eta^2 = .24$), psychological well-being ($\eta^2 = .29$) and psychological resilience ($\eta^2 = .18$).

Participants also showed improvements in emotional awareness, self-awareness, self-expression, psychological resilience and group interaction during the intervention. The findings suggest that STEAM-based expressive clay and ceramic practices constitute an effective and innovative intervention model for supporting university students' psychological processes. The study is expected to contribute an interdisciplinary perspective to psychological counselling, art therapy and arts-based interventions.

Keywords: STEAM; expressive ceramic art; mindfulness; emotion regulation; psychological resilience; psychological well-being

Steam Temelli Dışavurumcu Kil ve Seramik Uygulamalarının Psikolojik Süreçlere Etkisi

Murat Konuk [1, *] & Seyhan Yılmaz [2]

Özet

Bu araştırmanın amacı, STEAM (Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics) temelli dışavurumcu kil ve seramik uygulamalarının üniversite öğrencilerinin bilinçli farkındalık, duygu düzenleme, psikolojik iyi oluş ve psikolojik sağlamlık düzeylerine etkisini incelemektir. Araştırma, sanat, psikoloji ve eğitim disiplinlerini bütünleştiren disiplinlerarası bir yaklaşımla tasarlanmıştır. Son yıllarda STEAM yaklaşımına ilişkin çalışmaların büyük ölçüde akademik başarı, yaratıcılık ve bilişsel gelişim üzerine yoğunlaştığı, psikolojik süreçleri ele alan çalışmaların ise sınırlı kaldığı görülmektedir. Bununla birlikte dışavurumcu sanat uygulamalarının bireyin duygularını ifade etmesine, öz farkındalık geliştirmesine ve psikolojik iyi oluşunu desteklemesine katkı sağladığı bilinmektedir. Bu doğrultuda araştırmada STEAM yaklaşımı ile dışavurumcu kil ve seramik uygulamaları bütünleştirilerek üniversite öğrencilerine yönelik yapılandırılmış bir grup müdahale programı geliştirilmiştir. Araştırmada deney ve kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır.

Çalışma grubunu bir devlet üniversitesinde öğrenim gören ve gönüllü katılım esasına göre araştırmaya dâhil edilen toplam 24 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Katılımcılar ön test uygulamalarının ardından rastgele deney (n = 12) ve kontrol (n = 12) gruplarına atanmıştır. Müdahale programı psikolojik danışmanlık ve seramik alanlarında uzman iki öğretim elemanı tarafından yürütülmüş; biri ön görüşme ve beşi uygulama oturumu olmak üzere toplam altı oturumdan oluşmuştur. Oturumlarda bilinçli farkındalık çalışmaları, nefes ve gevşeme egzersizleri, dışavurumcu kil uygulamaları, seramik şekillendirme süreçleri ve grup paylaşım etkinlikleri gerçekleştirilmiştir. Deney grubuna STEAM temelli dışavurumcu seramik uygulamaları uygulanırken kontrol grubuna herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. Araştırma tamamlandıktan sonra kontrol grubundaki katılımcılara etik sorumluluk kapsamında uygulama programına katılma fırsatı sunulmuştur. Veri toplama araçları olarak Bilinçli Farkındalık Ölçeği, Duygu Düzenleme Ölçeği, Psikolojik İyi Oluş Ölçeği, Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği ve İyilik Hali Yıldızı Ölçeği kullanılmıştır.

Verilerin analizinde SPSS paket programından yararlanılmış; parametrik varsayımların sağlandığı durumlarda karışık desen ANOVA, parametrik varsayımların sağlanmadığı durumlarda Mann-Whitney U, Wilcoxon İşaretli Sıralar ve Friedman testleri kullanılmıştır. Araştırma öncesinde Kastamonu Üniversitesi Etik Kurulundan gerekli izin alınmış, tüm katılımcılardan bilgilendirilmiş gönüllü onam alınmıştır. Araştırma sürecinde gizlilik, gönüllülük ve zarar vermeme ilkelerine uygun hareket edilmiş; veriler anonimleştirilerek SSL tabanlı güvenli şifreleme sistemleriyle korunmuştur. Araştırma bulguları, deney grubundaki katılımcıların bilinçli farkındalık, duygu düzenleme, psikolojik iyi oluş ve psikolojik sağlamlık düzeylerinde ön test ve son test puanları arasında deney grubu lehine anlamlı farklılıklar olduğunu göstermiştir. Kontrol grubunda ise anlamlı bir değişim gözlenmemiştir. Karışık desen ANOVA sonuçlarına göre uygulamanın bilinçli farkındalık (η^2 = .21), duygu düzenleme (η^2 = .24), psikolojik iyi oluş (η^2 = .29) ve psikolojik sağlamlık (η^2 = .18) üzerinde orta ile yüksek düzeyde etki büyüklüğüne sahip olduğu belirlenmiştir. Ayrıca uygulama sürecinde katılımcıların duygu farkındalığı, öz farkındalık, kendini ifade etme, psikolojik

dayanıklılık ve grup içi etkileşim düzeylerinde gelişim gösterdikleri gözlemlenmiştir. Bulgular, STEAM temelli dışavurumcu kil ve seramik uygulamalarının üniversite öğrencilerinin psikolojik süreçlerini destekleyen etkili ve yenilikçi bir müdahale modeli olduğunu ortaya koymaktadır. Araştırmanın psikolojik danışma, sanat terapisi ve sanat temelli müdahale programları alanlarına disiplinlerarası bir katkı sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: STEAM; dışavurumcu seramik sanatı; bilinçli farkındalık; duygu düzenleme; psikolojik sağlamlık; psikolojik iyi oluş

A Self-Reflexive Evaluation of the Artistic Research Course: The Role of Metacognition in Artistic Practice

Sule Altay

Seramik ve Cam Hacettepe Üniversitesi
sulealtay@hacettepe.edu.tr

Abstract

Artistic research and practice-based research methods have been increasingly discussed, particularly in postgraduate arts education and research, since the 1990s. From the 2000s onwards, approaches such as arts-based research, artistic research, practice-based and practice-led research, and a/r/tography have become more visible and have gradually been incorporated into the curricula of various art and design schools. This paper presents a self-reflexive evaluation, from the perspective of the instructor who developed and teaches the course, of experiences arising from the elective course *Artistic Research*, offered since the autumn semester of 2023 in the fourth-year curriculum of the Department of Ceramics and Glass, Faculty of Fine Arts, Hacettepe University. The study adopts a qualitative, self-reflexive approach. It includes neither student work, student views nor individual outcomes. Rather than following a systematic data-collection process, it draws on observations made throughout the course, selected assignment structures developed for the course and general tendencies observed in students' making processes. No formal assessment or quantitative analytical framework is employed; instead, the analysis is based on interpretative reflections on recurring situations, challenges encountered and unexpected developments that emerged during the process.

The study also engages with metacognition to discuss the possible needs of art students in relation to their learning and making processes. It does not seek to offer generalisable conclusions; rather, it opens a space for reflection and discussion grounded in a specific course experience. In Flavell's 1979 account, metacognition and metacognitive awareness concern individuals' knowledge of their own cognitive processes and their capacity to monitor and regulate those processes. Developing metacognitive awareness is therefore treated as a foundational aim of the course, and its significance for students and artists is considered. The impact of the course is also considered within a department centred on material-based artistic practices such as ceramics and glass. Within the layered structure of artistic production, art students face multiple challenges: engaging with the conceptual framework of their projects, developing an individual artistic language and confronting the difficulties inherent in shaping materials. The course primarily seeks to support students in discovering their own artistic language and in becoming aware of the factors that shape their artistic practice, their relationship with art and their modes of making. In place of ceramics, which generally require long production cycles, students worked with alternative materials in multiple short-term projects. This approach created a basis for reconsidering their pace of production, problem-solving strategies and awareness of their own making processes. The paper opens this course experience to discussion from these perspectives.

Keywords: artistic research; metacognition; art education; ceramics; artist's journal

Sanatsal Araştırma Dersi Üzerine Öz-Düşünümsel Bir Değerlendirme: Sanat Pratiğinde Üstbilişin Rolü

Sule Altay

Özet

Sanatsal araştırma ve uygulama temelli araştırma yöntemleri, 1990'lardan itibaren özellikle sanatta lisansüstü eğitim ve araştırma bağlamında giderek daha fazla tartışılmaya başlanmıştır. 2000'li yıllardan itibaren sanat temelli araştırma, sanatsal araştırma, uygulama temelli (practice-based) ve uygulama yönelimli (practice-led) araştırma ile a/r/tografi gibi yaklaşımlar daha görünür hâle gelmiş; türlü sanat ve tasarım okullarının müfredatlarında yer bulmuştur. Bu bildiri, 2023 güz döneminden bu yana Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik ve Cam Bölümü'nün dördüncü sınıf müfredatında seçmeli verilen *Sanatsal Araştırma* dersinde edinilen deneyimleri, dersi geliştiren ve yürüten öğretim elemanının bakış açısından öz-düşünümsel değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışma, nitel ve öz-düşünümsel yaklaşıma dayanmaktadır. Öğrenci çalışmalarına, görüşlerine veya bireysel sonuçlarına yer verilmemiştir. Sistematik bir veri toplama süreci izlenmemiş; ders boyunca yapılan gözlemler, ders kapsamında geliştirilen bazı ödev yapıları ve öğrencilerin üretim süreçlerinde gözlemlenen genel eğilimler temel alınmıştır. Herhangi bir ölçme-değerlendirme veya nicel analiz çerçevesi kullanılmamış; analiz, süreç içinde tekrarlanan durumlar, karşılaşılan güçlükler ve ortaya çıkan beklenmedik gelişmeler üzerine yapılan yorumlayıcı değerlendirmelere dayandırılmıştır.

Çalışma ayrıca, üstbiliş (metacognition) kavramı üzerinden sanat öğrencilerinin öğrenme ve üretme süreçlerine ilişkin olası ihtiyaçlarını tartışmaktadır. Bu yönüyle bildiri, genellenebilir sonuçlar sunmaktan ziyade belirli bir ders deneyimine dayanan bir düşünme ve tartışma alanı açmayı hedeflemektedir. Üstbiliş ve üstbilişsel farkındalık, Flavell'in 1979 tarihli yaklaşımında bireyin kendi bilişsel süreçleri hakkındaki bilgisi ile bu süreçleri izleme ve düzenleme kapasitesi çerçevesinde ele alınmıştır. Bu doğrultuda üstbilişsel farkındalığın geliştirilmesi dersin temel amaçlarından biri görülmekte; bunun öğrenciler ve sanatçılar açısından önemi değerlendirilmektedir. Özellikle seramik ve cam gibi malzeme odaklı sanatsal pratiklerin merkezde olduğu bir bölümde, dersin etkisi bu bağlamda da ele alınmaktadır. Sanatsal üretimin katmanlı yapısı içinde öğrenciler; projelerinin kavramsal çerçevesini kurma, bireysel bir sanatsal dil geliştirme ve malzemeyi biçimlendirmenin getirdiği güçlüklerle yüzleşme gibi zorluklarla karşılaşmaktadır. Ders kapsamında öğrencilerin kendi sanatsal dillerini keşfetmeleri ve sanat pratiklerini, sanatla kurdukları ilişkiyi ve üretim biçimlerini şekillendiren unsurlara ilişkin farkındalık geliştirmeleri amaçlanmaktadır. Uzun üretim döngüleri gerektiren seramik yerine alternatif malzemelerle çok sayıda kısa süreli proje yürütülmesi; öğrencilerin üretim hızlarını, problem çözme yaklaşımlarını ve kendi üretim süreçlerine ilişkin farkındalıklarını yeniden düşünmelerine imkân veren bir zemin oluşturmuştur. Bu bildiri, söz konusu ders deneyimini bu açılardan tartışmaya açmaktadır.

Anahtar Kelimeler: sanatsal araştırma; üstbiliş; sanat eğitimi; seramik sanatı; sanatçı günlüğü

Traditional Embroidery Reinterpreted in Contemporary Ceramics: An Examination Through the Works of Caroline Harrius

Rümeysa Karabulut

El Sanatları Tasarımı ve Üretimi Selçuk Üniversitesi
rumeysakarabulut99@gmail.com

Abstract

This study examines the reinterpretation of traditional embroidery techniques in contemporary ceramic art within the field of traditional crafts. Embroidery is considered not only as a decorative practice but also as an interdisciplinary form of expression carrying cultural memory, women's labour, craftsmanship and surface-based narrative. The study focuses specifically on the thread and embroidery applications created by contemporary ceramic artist Caroline Harrius on porcelain surfaces. Alongside the historical development of embroidery, the research evaluates the transformation of traditional techniques such as canvaswork, cross-stitch, outline embroidery and linear stitching within contemporary art. In contrast to existing studies, Harrius's works are discussed in relation to traditional crafts and embroidery techniques, and the transfer of textile practices to ceramic surfaces is analysed. The works examined include *Cross-Stitched Vase with Butterfly*, *Bird Vase*, *Blue Memories*, the *embroidered vases* presented in the solo exhibition *Silent Nooks*, *Red Vase* and *Wipe Up*. The regular perforation systems, repeated stitch structures, rhythmic surface compositions and symmetrical order in Harrius's work reveal the structural aesthetics of embroidery on ceramic surfaces. Through cotton-thread applications on porcelain, an embroidery language associated with soft textiles is transferred to a hard and fragile ceramic surface, establishing an interdisciplinary relationship between ceramics and textiles. Applications recalling the aesthetics of cross-stitch and canvaswork transform the ceramic surface into a textile-like field open to stitching. The study also reconsiders women's labour, cultural transmission, surface memory and the relationship between art and craft through Harrius's works. It concludes that traditional embroidery techniques re-emerge in contemporary ceramic art not merely as decorative elements but as contemporary forms of expression carrying cultural, aesthetic and conceptual meanings.

Keywords: traditional crafts; embroidery; ceramic surface; contemporary art; Caroline Harrius

Geleneksel Nakışın Çağdaş Seramikte Yeniden Yorumu: Caroline Harrius İşleri Üzerinden Bir İnceleme

Rümeysa Karabulut

Özet

Bu çalışma, el sanatları kapsamında değerlendirilen geleneksel nakış tekniklerinin çağdaş seramik sanatı içerisindeki yeniden yorumlanma biçimlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada nakış, salt dekoratif bir süsleme uygulaması değil, kültürel hafıza, kadın emeği, el işçiliği ve yüzey anlatısı taşıyan disiplinlerarası bir ifade biçimi olarak ele alınmaktadır. Çalışma kapsamında özellikle çağdaş seramik sanatçısı Caroline Harrius'un porselen yüzeyler üzerinde gerçekleştirdiği iplik ve nakış uygulamaları incelenmiştir. Araştırmada, nakış sanatının tarihsel gelişimiyle kanaviçe, çapraz dikiş, kontur işleme ve çizgisel nakış gibi geleneksel nakış tekniklerinin çağdaş sanat pratikleri içerisindeki dönüşümü değerlendirilmiştir. Mevcut literatürden farklı olarak sanatçının eserleri, el sanatları ve nakış teknikleri bağlamında ele alınmış; geleneksel tekstil uygulamalarının seramik yüzey üzerindeki yansımaları incelenmiştir. Bu doğrultuda sanatçının *Kelebekli Çapraz Dikişli Vazo*, *Kuşlu Vazo*, *Mavi Anılar*, *Silent Nooks* kişisel sergisinde yer alan işlemeli vazolar, *Kırmızı Vazo* ve *Wipe Up* adlı eserleri analiz edilmiştir. Caroline Harrius'un eserlerinde görülen düzenli delik sistemleri, tekrar eden dikiş yapıları, ritmik yüzey kurguları ve simetrik düzen anlayışı, nakış tekniğinin yapısal estetiğini seramik yüzey üzerinde görünür hâle getirmektedir. Sanatçının porselen yüzey üzerine uyguladığı iplik uygulamaları sayesinde, yumuşak dokuya ait nakış dili sert ve kırılgan seramik yüzeye aktarılmakta; böylece seramik ile tekstil arasında disiplinlerarası bir ilişki kurulmaktadır. Çapraz dikiş ve kanaviçe estetiğini çağrıştıran yüzey uygulamaları, seramik yüzeyi işlenebilir bir tekstil alanına dönüştürmektedir. Çalışmada ayrıca Caroline Harrius'un eserleri üzerinden kadın emeği, kültürel aktarım, yüzey hafızası ve sanat-zanaat ilişkisi yeniden değerlendirilmektedir. Sonuç olarak araştırma, geleneksel nakış tekniklerinin çağdaş seramik sanatında salt dekoratif bir unsur olarak değil, kültürel, estetik ve kavramsal anlamlar taşıyan çağdaş bir ifade biçimi olarak yeniden varlık kazandığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: el sanatları; nakış; seramik yüzey; çağdaş sanat; Caroline Harrius

Improving the Methodology of Teaching Patchwork Art to Students Based on National Traditions

Safasheva Surayyo Sodiqovna

Department of Art Urgench State University
safashevasurayyo1977@gmail.com

Abstract

The preservation and transmission of traditional crafts through art education play an important role in safeguarding cultural heritage and developing the creative and professional competences of future artists and designers. This study examines the pedagogical potential of teaching the traditional patchwork art of the Khorezm Oasis by integrating national cultural values into contemporary art education. As a distinctive branch of Uzbek decorative and applied arts, patchwork is not only a craft technique but also an artistic expression of collective memory, regional identity and aesthetic thought. By arranging fabric fragments harmoniously, artisans create functional and decorative objects that embody symbolic motifs, traditional ornament and the cultural worldview of local communities. The research analyses the historical development, artistic characteristics and contemporary transformation of Khorezm patchwork traditions, while emphasising their educational value in higher art education. Particular attention is given to the practices of local master artisans who preserve traditional production methods and successfully adapt patchwork techniques to contemporary fashion, textile design and interior design. These practices demonstrate how traditional craftsmanship can be transformed into an innovative educational resource that promotes both cultural continuity and creative experimentation. The study further proposes methodological approaches for improving the teaching of patchwork art through competence-based, practice-oriented and interdisciplinary learning strategies. Integrating theoretical knowledge, studio practice, project-based learning and direct interaction with master artisans enables students to develop technical proficiency, aesthetic sensitivity, creative thinking and an appreciation of national cultural heritage. This educational framework encourages students to reinterpret traditional motifs in contemporary design contexts while preserving their authenticity and artistic integrity. The findings indicate that incorporating national traditions into teaching strengthens students' professional competences, cultural awareness and creative identity. Incorporating patchwork into contemporary art and design curricula also contributes to safeguarding intangible cultural heritage and supports sustainable approaches to textile production through the creative reuse of fabric remnants. The proposed methodology therefore serves not only as an effective pedagogical model for art education but also as a means of promoting cultural sustainability, innovation and interdisciplinary artistic development in the twenty-first century.

Keywords: patchwork art; decorative and applied arts; national traditions; Khorezm Oasis; textile heritage; handicrafts; art education; teaching methodology; cultural heritage; sustainable design

Öğrencilere Kırkyama Sanatının Öğretilmesinde Yöntemin Ulusal Gelenekler Temelinde Geliştirilmesi

Safasheva Surayyo Sodiqovna

Özet

Geleneksel el sanatlarının sanat eğitimiyle korunup gelecek kuşaklara aktarılması, kültürel mirasın sürdürülebilirliğinin sağlanmasının ötesinde, geleceğin sanatçı ve tasarımcılarının yaratıcı ve mesleki yeterliklerinin geliştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu çalışma, Harezm Vahası'na özgü geleneksel kırkyama (patchwork) sanatının ulusal kültürel değerlerle bütünleştirilerek çağdaş sanat eğitiminde nasıl öğretilebileceğini ve bu yaklaşımın pedagojik potansiyelini incelemektedir. Özbek dekoratif ve uygulamalı sanatlarının seçkin dallarından biri olan kırkyama, salt bir el sanatları tekniği değil; aynı zamanda kolektif belleğin, bölgesel kimliğin ve estetik anlayışın sanatsal bir ifadesidir. Kumaş parçalarının uyumlu biçimde bir araya getirilmesiyle üretilen işlevsel ve dekoratif ürünler, simgesel motifleri, geleneksel bezemeleri ve yerel toplulukların kültürel dünya görüşünü yansıtmaktadır. Araştırma, Harezm kırkyama geleneğinin tarihsel gelişimini, sanatsal özelliklerini ve günümüzde geçirdiği dönüşümü ele alırken, bu sanatın yükseköğretim düzeyindeki sanat eğitimi açısından taşıdığı değeri de ortaya koymaktadır. Çalışmada, geleneksel üretim yöntemlerini yaşatan ve kırkyama tekniklerini çağdaş moda, tekstil tasarımı ve iç mekân tasarımına başarıyla uyarlayan yerel usta zanaatkârların uygulamalarına özel önem verilmektedir. Bu örnekler, geleneksel zanaatkârlığın kültürel sürekliliği desteklerken aynı zamanda yaratıcı deneyselliği teşvik eden yenilikçi bir eğitim kaynağına dönüştürülebileceğini göstermektedir. Bunun yanı sıra çalışma, yeterlik temelli, uygulama odaklı ve disiplinlerarası öğrenme yaklaşımlarını temel alarak kırkyama sanatının öğretimini geliştirmeye yönelik yöntemsel öneriler sunmaktadır. Kuramsal bilgi ile atölye uygulamalarının, proje temelli öğrenmenin ve usta zanaatkârlarla doğrudan etkileşimin bütünleştirilmesi; öğrencilerin teknik becerilerini, estetik duyarlılıklarını, yaratıcı düşünme yetilerini ve ulusal kültürel mirasa yönelik farkındalıklarını geliştirmektedir. Böylece öğrenciler, geleneksel motifleri özgünlüklerini ve sanatsal bütünlüklerini koruyarak çağdaş tasarım anlayışı içerisinde yeniden yorumlama olanağı kazanmaktadır. Araştırma bulguları, ulusal geleneklerin sanat eğitimi sürecine dâhil edilmesinin öğrencilerin mesleki yeterliklerini, kültürel bilinçlerini ve yaratıcı kimliklerini güçlendirdiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca kırkyama sanatının çağdaş sanat ve tasarım programlarına entegre edilmesi, somut olmayan kültürel mirasın korunmasına katkı sağlamakta ve kumaş artıklarının yaratıcı biçimde yeniden kullanılması yoluyla tekstil üretiminde sürdürülebilir yaklaşımları desteklemektedir. Bu doğrultuda önerilen öğretim modeli, salt sanat eğitimi için etkili bir pedagojik yaklaşım sunmakla kalmayıp aynı zamanda kültürel sürdürülebilirliği, yenilikçiliği ve 21. yüzyılda disiplinlerarası sanatsal gelişimi destekleyen bir yöntem olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: kırkyama sanatı; dekoratif ve uygulamalı sanatlar; ulusal gelenekler; Harezm Vahası; tekstil mirası; el sanatları; sanat eğitimi; öğretim yöntemi; kültürel miras; sürdürülebilir tasarım

The Transfer of Graffiti Aesthetics Into Ceramic Art: A Visual Communication Design Perspective

Emel Koru [1, *] & Canan Güneş [2]

[1] Grafik Tasarımı Yalova Üniversitesi
[2] Seramik, Cam ve Çinicilik Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
emelkoru8@gmail.com

Abstract

Originally emerging as a form of visual expression in public space, graffiti has evolved beyond those boundaries into a contemporary aesthetic language informed by the fundamental elements of visual communication design, including typography, colour, composition, visual hierarchy and symbolic representation. With its dynamic, integrated forms and forceful typographic structures, graffiti aesthetics has become a versatile interdisciplinary design approach transferable to a range of materials and surfaces. In this context, it denotes the translation of graffiti's typographic, formal and communicative characteristics into different material and production fields as a visual language. This study evaluates, from the perspective of visual communication design, how material, surface and production processes affect and transform visual language when graffiti aesthetics is transferred to ceramic art. Through its material diversity, tactile surfaces and formal possibilities, ceramics provides a productive field for the reconfiguration of graphic expression, allowing graffiti aesthetics to move beyond public space and acquire new modes of expression on ceramic forms. Graffiti is therefore considered not only as an urban mode of visual expression but also as an interdisciplinary visual language that can be reconfigured across materials and surfaces in accordance with the principles of visual communication design. Ceramic objects, which occupy a broad place in everyday life, are approached as active design surfaces that reshape aesthetic expression through this interdisciplinary transfer. The research adopts a qualitative method. A literature review identifies the fundamental characteristics of graffiti aesthetics, and selected examples are examined through descriptive analysis to explore its relationship with ceramic art. By addressing design elements from an interdisciplinary perspective, the study aims to present the potential of graffiti aesthetics in different fields of production within a coherent theoretical framework.

Keywords: graffiti; visual communication design; graffiti aesthetics; ceramic art; interdisciplinary design.

Görsel İletişim Tasarımı Bağlamında Graffiti Estetiğinin Seramik Sanatına Aktarımı

Emel Koru [1, *] & Canan Güneş [2]

Özet

Grafiti, kamusal mekânlarda uygulanan bir görsel ifade biçimi olarak ortaya çıkmış, zamanla bu sınırları aşarak görsel iletişim tasarımının tipografi, renk, kompozisyon, görsel hiyerarşi ve simgesel anlatım gibi temel unsurlarından beslenen çağdaş bir estetik dile dönüşmüştür. Güçlü tipografik yapılar içeren dinamik ve bütünlüklü formuyla disiplinlerarası etkileşime açık olan grafiti estetiği, çeşitli malzeme ve yüzeylere aktarılabilen çok yönlü bir tasarım yaklaşımı hâline gelmiştir. Bu estetik, grafitinin tipografik, biçimsel ve iletişimsel özelliklerinin bir görsel dil olarak farklı malzeme ve üretim alanlarına aktarılmasını ifade etmektedir. Bu çalışma, grafiti estetiğinin seramik sanatına aktarılması durumunda malzeme, yüzey ve üretim süreçlerinin görsel dili nasıl etkileyip dönüştürdüğünü görsel iletişim tasarımı bağlamında değerlendirmektedir. Seramik; malzeme çeşitliliği, dokunsal yüzeyleri ve biçimsel olanaklarıyla grafik anlatımın yeniden yapılandırılması için elverişli bir alan sunmakta, grafiti estetiğinin kamusal mekânın sınırlarını aşarak seramik formlar üzerinde yeni ifade biçimleri kazanmasını mümkün kılmaktadır. Bu bağlamda grafiti, salt kentsel bir görsel ifade biçimi değil, görsel iletişim tasarımının ilkeleri doğrultusunda farklı malzeme ve yüzeylerde yeniden biçimlendirilebilen disiplinlerarası bir görsel dil olarak ele alınmaktadır. Gündelik yaşamda geniş kullanım alanına sahip seramik nesneler ise bu aktarım aracılığıyla estetik ifadeyi yeniden kuran etkin tasarım yüzeyleri olarak değerlendirilmektedir. Araştırmada nitel yöntem benimsenmiştir. Literatür taramasıyla grafiti estetiğinin temel özellikleri belirlenmiş; bu estetik anlayışın seramik sanatıyla ilişkisi seçili örnekler üzerinden betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Tasarım unsurlarını disiplinlerarası bir yaklaşımla ele alan çalışma, grafiti estetiğinin farklı üretim alanlarındaki potansiyelini tutarlı bir kuramsal çerçevede sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: grafiti; görsel iletişim tasarımı; grafiti estetiği; seramik sanatı; disiplinlerarası tasarım.

Nakhchivan: An Ancient Land of Azerbaijan – Architectural Heritage, Carpet Art and Cultural Traditions

Konul Zeynalova

Bölme Müdiri Azərbaycan Milli Incesenet Muzesi
konulmzeynalova@gmail.com

Abstract

This article examines the historical and cultural heritage of Nakhchivan, one of Azerbaijan's most ancient cultural centres, with particular emphasis on its architectural traditions, carpet weaving and their reflection in contemporary decorative and applied arts. It aims to investigate Nakhchivan's rich architectural and artistic heritage, determine its role in the formation of Azerbaijani culture and assess its significance for contemporary artistic practices. The research shows that, during the Middle Ages, Nakhchivan was a major centre of science, art and trade in the Near East, where architecture and urban planning attained a high level of development. It analyses the historical background, architectural features and strategic significance of defensive monuments including Alinja Fortress, Gulustan Fortress and Bazz Fortress. Particular attention is devoted to Alinja Fortress because of its distinctive location and military importance in Azerbaijani defensive architecture. The study also examines the Nakhchivan school of architecture, which emerged in the twelfth century, and the artistic legacy of its founder, Ajami Nakhchivani. The Momine Khatun Mausoleum and the Mausoleum of Yusif ibn Kuseyir are evaluated as masterpieces of Azerbaijani architecture. Their architectural composition, decorative systems, Kufic inscriptions and engineering features are analysed as outstanding achievements of medieval art. The geometric and vegetal ornaments developed by Ajami Nakhchivani remain valuable resources not only for architectural research but also for contemporary design and decorative and applied arts. The artistic and aesthetic characteristics of the Nakhchivan carpet school are likewise considered. Particular emphasis is placed on motifs such as the eight-pointed star, ram's horn and lozenge, together with other forms associated with ancient Turkic cosmology and cultural symbolism. Their use in contemporary fashion, textile design and ethno-design is also discussed. Finally, the use of Nakhchivan architectural ornament in contemporary carpet art is examined through the author's sketch composition *Victory Carpet*. Inspired by the ornament of the Momine Khatun Mausoleum, the architectural elements of the Victory Park Memorial Complex and the symbolism of 8 November, the composition unites historical memory, national values and contemporary victory ideology. The study concludes that Nakhchivan's architectural and carpet-weaving heritage is a fundamental component of Azerbaijani national identity and continues to contribute to contemporary art.

Keywords: Nakhchivan; Ajami Nakhchivani; architecture; ornament; carpet weaving; decorative and applied arts; cultural heritage.

Nahçıvan: Azerbaycan'ın Kadim Diyarı – Mimari Miras, Halı Sanatı ve Kültürel Gelenekleri

Konul Zeynalova

Özet

Bu makale, Azerbaycan'ın en eski kültürel merkezlerinden biri olan Nahçıvan'ın tarihî ve kültürel mirasını, özellikle mimari gelenekleri, halı dokuma sanatı ve bunların çağdaş dekoratif ve uygulamalı sanatlara yansımaları bakımından incelemektedir. Çalışma, Nahçıvan'ın zengin mimari ve sanatsal mirasını araştırma, Azerbaycan kültürünün oluşumundaki rolünü belirleme ve çağdaş sanatsal pratikler açısından önemini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırma, Orta Çağ'da Nahçıvan'ın Yakın Doğu'nun önemli bilim, sanat ve ticaret merkezlerinden olup; mimari ile şehir planlamasının burada ileri bir düzeye ulaştığını ortaya koymaktadır. Alinja Kalesi, Gülüstan Kalesi ve Bazz Kalesi gibi savunma yapılarının tarihsel arka planı, mimari özellikleri ve stratejik önemi analiz edilmektedir. Alinja Kalesi, özgün konumu ve askerî önemi nedeniyle Azerbaycan savunma mimarisindeki seçkin yeri bakımından ayrıca ele alınmaktadır. Çalışmada, 12. yüzyılda ortaya çıkan Nahçıvan Mimarlık Okulu ile kurucusu Acemi Nahçıvani'nin sanatsal mirası da incelenmektedir. Mömine Hatun Türbesi ve Yusuf bin Küseyir Türbesi, Azerbaycan mimarisinin başyapıtları olarak değerlendirilmektedir. Bu yapıların mimari kompozisyonu, bezeme sistemleri, Kufi yazıtları ve mühendislik özellikleri, Orta Çağ sanatının üstün başarıları olarak analiz edilmektedir. Acemi Nahçıvani'nin geliştirdiği geometrik ve bitkisel bezemelerin, mimarlık araştırmalarının yanı sıra çağdaş tasarım ile dekoratif ve uygulamalı sanatlar için de değerli bir kaynak oluşturduğu gösterilmektedir. Makalede Nahçıvan halıcılık okulunun sanatsal ve estetik özellikleri de ele alınmaktadır. Sekiz köşeli yıldız, koçboynuzu ve eşkenar dörtgen motifleri ile eski Türk kozmolojisi ve kültürel simgeciliğiyle ilişkili diğer bezemelere özel önem verilmektedir. Bu motiflerin çağdaş moda, tekstil tasarımı ve etno-tasarım alanlarındaki kullanımı da tartışılmaktadır. Nahçıvan mimari bezemelerinin çağdaş halı sanatındaki kullanımı, yazarın *Zafer Halısı* adlı eskiz kompozisyonu üzerinden incelenmektedir. Mömine Hatun Türbesi'nin bezeme motiflerinden, Zafer Parkı Anıt Kompleksi'nin mimari unsurlarından ve 8 Kasım simgeciliğinden esinlenen kompozisyon; tarihsel hafıza, ulusal değerler ve çağdaş zafer ideolojisini bir araya getirmektedir. Çalışma, Nahçıvan'ın mimari ve halıcılık mirasının Azerbaycan ulusal kimliğinin temel bir bileşeni olduğu ve çağdaş sanatın gelişimine katkı sunmayı sürdürdüğü sonucuna varmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Nahçıvan; Acemi Nahçıvani; mimarlık; bezeme; halıcılık; dekoratif ve uygulamalı sanatlar; kültürel miras.

Music and Ceramics: Sound-Producing Objects

Selin Oyan Küpeli

Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
selinn.oyann@gmail.com

Abstract

Ceramics, among humankind's oldest manufactured materials, have traditionally been examined in relation to utilitarian objects, architectural elements and artistic production. Yet ceramic material has also played an important role in sound production and musical expression throughout history. Ceramic aerophones—particularly ocarinas and whistles—together with bells and various percussion instruments found across different cultures demonstrate that ceramics can also be understood as a sonic medium. This study examines the relationship between ceramics and music from historical, cultural and artistic perspectives. It considers how ceramic objects have functioned as sound-producing media in different periods and societies and evaluates their place in contemporary artistic practices. Particular attention is given to ocarinas: the discussion extends from examples widely used in Mesoamerican cultures to contemporary ceramic ocarina practices in Türkiye. The physical properties of ceramic material in relation to resonance, timbre and sound production are also discussed. The research is based on a qualitative review of literature in archaeology, musicology, art history and ceramic studies. Evidence drawn from these disciplines is comparatively evaluated, and the meanings ceramic objects carry as both musical instruments and cultural objects are examined. Selected examples from contemporary sound art and experimental music are also considered to show how ceramic material is reinterpreted today. The second part of the study focuses on ceramic objects in contemporary art, sound installations and experimental instrument design. The resonance characteristics, fragility and capacity of ceramics to generate different timbres offer distinctive expressive possibilities for artists and musicians. In this context, ceramic objects are treated not merely as functional or aesthetic artefacts, but also as cultural objects that produce sound and engage listeners at an auditory level. The significance of the study lies in its interdisciplinary approach, which brings together musicology, art history, archaeology and ceramic studies. Although the visual and material qualities of ceramics have been widely studied, their auditory potential and relationship with music have received comparatively limited scholarly attention. By making visible the historical continuity and contemporary transformation of sound-producing ceramic objects, the study offers a new perspective on the relationship between material culture and musical expression. In conclusion, the research demonstrates that ceramics occupy a distinctive position at the intersection of art, craft and sound production. Through examples extending from historical instruments to contemporary sound-art practices, it argues that ceramic objects are multilayered cultural forms that bring together visual, tactile and auditory experience.

Keywords: ceramics; sound-producing objects; ocarina; musical instruments; interdisciplinary art

Müzik ve Seramik: Tarihten Günümüze Ses Üreten Nesneler

Selin Oyan Küpeli

Özet

Seramik, insanlık tarihinin en eski üretim malzemelerinden olup çoğunlukla gündelik kullanım nesneleri, mimari elemanlar ve sanatsal üretimler bağlamında ele alınmaktadır. Ancak seramik malzeme, tarih boyunca ses üretimi ve müzikal ifade alanlarında da önemli işlevler üstlenmiştir. Farklı kültürlerde karşımıza çıkan seramik aerofonlar—özellikle okarina ve düdükler—ile çanlar ve çeşitli vurmalı çalgılar, seramiğin işitsel bir araç olarak da değerlendirilebileceğini göstermektedir. Bu çalışma, seramik ve müzik ilişkisini tarihsel, kültürel ve sanatsal açılardan incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, seramik nesnelerin farklı dönem ve toplumlarda ses üreten araçlar olarak nasıl kullanıldığını ele alırken bu nesnelerin günümüz sanat pratiklerindeki yerini de değerlendirmektedir. Çalışmada özellikle seramik müzik aletleri arasında önemli bir yere sahip olan okarinalar üzerinde durulmakta; Mezoamerika kültürlerinde yaygın olarak kullanılan örneklerden Türkiye'deki güncel seramik okarina uygulamalarına uzanan bir perspektif sunulmaktadır. Ayrıca seramik malzemenin rezonans, tını ve ses üretimiyle ilişkili fiziksel özellikleri de tartışılmaktadır. Araştırmanın yöntemi, arkeoloji, müzikoloji, sanat tarihi ve seramik araştırmaları alanlarında yayımlanmış literatürün nitel incelemesine dayanmaktadır. Bu doğrultuda farklı disiplinlerden elde edilen veriler karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiş; seramik nesnelerin hem müzik aleti hem de kültürel nesne olarak taşıdığı anlamlar incelenmiştir. Bunun yanında çağdaş ses sanatı ve deneysel müzik alanlarından seçilen örnekler aracılığıyla seramik malzemenin günümüzde nasıl yeniden yorumlandığı ortaya konulmuştur. Çalışmanın ikinci bölümünde çağdaş sanat, ses enstalasyonları ve deneysel çalgı tasarımlarında seramik nesnelerin kullanım biçimlerine odaklanılmaktadır. Seramiğin rezonans özellikleri, kırılgan yapısı ve farklı tınılar üretebilme kapasitesi, sanatçılar ve müzisyenler için özgün ifade olanakları yaratmaktadır. Bu bağlamda seramik nesneler salt işlevsel veya estetik objeler olarak değil, aynı zamanda ses üreten ve dinleyiciyle işitsel düzeyde etkileşim kuran kültürel nesneler olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışmanın önemi, müzikoloji, sanat tarihi, arkeoloji ve seramik araştırmalarını bir araya getiren disiplinlerarası yaklaşımında yatmaktadır. Seramiğin görsel ve maddi özellikleri üzerine çok sayıda çalışma bulunmasına karşın işitsel potansiyeli ve müzikle kurduğu ilişki görece daha sınırlı biçimde ele alınmıştır. Bu nedenle çalışma, ses üreten seramik nesnelerin tarihsel sürekliliğini ve çağdaş sanat pratiklerindeki dönüşümünü görünür kılarak maddi kültür ile müzikal ifade arasındaki ilişkiye yeni bir bakış açısı sunmayı amaçlamaktadır. Sonuç olarak araştırma, seramiğin sanat, zanaat ve ses üretimi arasındaki kesişim noktasında yer alan özgün bir malzeme olduğunu ortaya koymaktadır. Tarihsel çalgılardan çağdaş ses sanatı uygulamalarına uzanan örnekler üzerinden seramik nesnelerin görsel, dokunsal ve işitsel deneyimleri bir araya getiren çok katmanlı kültürel formlar olduğu savunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: seramik; ses üreten nesneler; okarina; müzik aletleri; disiplinlerarası sanat

Visual Representations of Musical Culture in Anatolian Seljuk Ceramics

Ezgi Gizem Erdoğan [1, *] & Selin Oyan Küpeli [2]

[1] Müzik Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
[2] Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
ezgi-gzm@hotmail.com

Abstract

The Anatolian Seljuk period is notable not only for its rich production in architecture, tilework and ceramics, but also for its figural works, which provide valuable evidence of the social and cultural life of the period. Human figures, courtly entertainment gatherings, hunting scenes and depictions of everyday life on ceramics produced and used in palace settings constitute important visual records of the cultural world of Seljuk society. Among these representations, musician figures and depictions of musical instruments stand out as significant iconographic evidence for the musical culture of the period. This study aims to examine visual elements associated with music in Anatolian Seljuk ceramics and to evaluate these depictions in relation to the period's musical culture, court life and traditions of entertainment. The research is based on document analysis and iconographic analysis within a qualitative framework. Scholarly publications, museum images and visual archives concerning Anatolian Seljuk ceramics will be reviewed; musician figures, depictions of musical instruments and scenes that can be associated with music will be analysed iconographically. The study seeks to evaluate visual representations of musical culture in ceramics as historical documents that provide information on Seljuk court culture and social life. It will identify the evidence these music-related depictions offer concerning musical practices, entertainment culture and modes of cultural representation. The study aims to contribute to the limited scholarship on musical iconography in Anatolian Seljuk art and to provide a basis for further research at the intersection of art history and musicology.

Keywords: ceramics; Anatolian Seljuks; musician figures; musical instruments; tilework

Anadolu Selçuklu Seramiklerinde Müzik Kültürünün Görsel Yansımaları

Ezgi Gizem Erdoğan [1, *] & Selin Oyan Küpeli [2]

Özet

Anadolu Selçuklu dönemi, mimari, çini ve seramik sanatında ortaya koyduğu zengin üretimin yanı sıra dönemin sosyal ve kültürel yaşamına ilişkin önemli veriler sunan figürlü eserleriyle de dikkat çekmektedir. Saray çevresinde üretilen ve kullanılan seramikler üzerinde yer alan insan figürleri, eğlence meclisleri, av sahneleri ve gündelik yaşama ilişkin tasvirler, Selçuklu toplumunun kültürel dünyasını yansıtan önemli görsel belgeler niteliğindedir. Bu tasvirler arasında yer alan müzisyen figürleri ve çalgı betimleri ise dönemin müzik kültürüne ilişkin bilgi sunan dikkate değer ikonografik unsurlar olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Anadolu Selçuklu seramiklerinde yer alan müzikle ilişkili görsel unsurları incelemek ve söz konusu tasvirleri dönemin müzik kültürü, saray yaşamı ve eğlence anlayışı bağlamında değerlendirmektir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi ve ikonografik analize dayanmaktadır. Çalışma kapsamında Anadolu Selçuklu seramik sanatına ilişkin bilimsel yayınlar, müze görselleri ve görsel arşivler taranacak; müzisyen figürleri, çalgı tasvirleri ve müzikle ilişkilendirilebilecek sahneler ikonografik olarak analiz edilecektir. Araştırmada, müzik kültürünün seramik sanatındaki görsel temsillerinin Selçuklu saray kültürü ve toplumsal yaşamına ilişkin bilgi sunan tarihsel belgeler olarak değerlendirilmesi hedeflenmektedir. Bu doğrultuda seramikler üzerinde yer alan müzik temalı tasvirlerin dönemin müzik pratikleri, eğlence kültürü ve kültürel temsil anlayışı hakkında sunduğu veriler ortaya konulacaktır. Çalışmanın, Anadolu Selçuklu sanatında müzik ikonografisine ilişkin sınırlı sayıdaki araştırmaya katkı sağlaması ve sanat tarihi ile müzikoloji disiplinlerinin kesişiminde yeni değerlendirmelere zemin hazırlaması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: seramik; Anadolu Selçukluları; müzisyen figürleri; çalgılar; çini

The Concept of Palimpsest in Contemporary Art as an Interdisciplinary Approach

Harika Musal Çakmaklısoy [1, *] & Ezgi Ertürk [2]

[1] Resim Anadolu Üniversitesi
[2] Resim Anadolu Üniversitesi
hmusal@anadolu.edu.tr

Abstract

Throughout human history, knowledge, culture and experience have accumulated in layers, creating complex structures. Each new production has been built upon traces of the past without erasing them completely, thereby establishing continuity between past and present. People, societies and events have contributed to the formation of cultural memory, while the need to record this process has generated different writing supports and techniques. Papyrus remained in use in the ancient Mediterranean, while parchment became increasingly widespread during the early centuries CE because of its durability and capacity for reuse. Since parchment was costly, existing sheets were often scraped and written on again, producing palimpsests. A palimpsest is a layered writing surface on which the traces of an earlier text remain visible beneath a later one. Over time, the term expanded to describe multilayered structures and processes of erasure, scraping, dismantling and addition in literature, architecture, photography, cinema and painting. It also shares formal and semantic affinities with techniques such as collage and décollage. In addition to its association with memory, the palimpsest brings oppositions such as old and new, past and future, into the same structure. This paper examines the historical development and transformation of the concept and evaluates its use in contemporary art in relation to layering, memory, erasure and reproduction. The study demonstrates that the palimpsest is not confined to writing surfaces but has become a model for layered modes of thought across disciplines. It also offers an interdisciplinary perspective on the relationship between past and present through the concepts of memory and trace in contemporary artistic production.

Keywords: palimpsest; memory; layered structure; contemporary art; collage

Disiplinlerarası Bir Yaklaşım Olarak Çağdaş Sanatta Palimpsest Kavramı

Harika Musal Çakmaklısoy [1,*] & Ezgi Ertürk [2]

Özet

İnsanlık tarihi boyunca bilgi, kültür ve deneyimler birbiri üzerine eklemlenerek katmanlı bir yapı oluşturmuştur. Her yeni üretim, geçmişin izlerini tamamen silmeden onun üzerine inşa edilmiş, böylece geçmiş ve bugün arasında süreklilik taşıyan bir ilişki kurulmuştur. Tarihsel süreçte halklar, toplumlar ve olaylar kültürel belleğin oluşumuna katkıda bulunmuş; bu süreci kayıt altına alma ihtiyacı farklı yazı malzemeleri ve tekniklerini ortaya çıkarmıştır. Antik Akdeniz dünyasında papirüs kullanılmaya devam ederken, dayanıklı ve yeniden kullanılabilir bir yazı malzemesi olan parşömen MS ilk yüzyıllardan itibaren giderek yaygınlaşmıştır. Parşömenin maliyetli olması, mevcut yaprakların kazınarak yeniden kullanılmasını gündeme getirmiş ve palimpsestlerin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Palimpsest, önceki metnin izlerinin tamamen yok olmadığı, üzerine yeni bir metnin yazıldığı katmanlı yazı yüzeyini ifade eder. Böylece eski ve yeninin bir aradalığı görünür hâle gelmektedir. Zamanla palimpsest kavramı katmanlı yapı, silme, kazıma, sökme ve ekleme süreçlerini içeren çok yönlü bir kavrama dönüşmüş; edebiyat, mimari, fotoğraf, sinema ve resim gibi farklı disiplinlerde de kullanılmaya başlanmıştır. Bu kavram, kolaj ve dekolaj gibi tekniklerle biçimsel ve anlamsal benzerlikler de taşımaktadır. Bellekle ilişkilendirilmesinin yanı sıra eski-yeni ve geçmiş-gelecek gibi karşıtlıkları aynı yapı içerisinde barındırmaktadır. Bu bildirinin amacı, palimpsest kavramının tarihsel gelişim ve dönüşümünü inceleyerek çağdaş sanat pratiklerinde katman, bellek, silme ve yeniden üretim bağlamında nasıl kullanıldığını değerlendirmektir. Çalışma, palimpsestin salt yazılı yüzeylerle sınırlı kalmayıp farklı disiplinlerde katmanlı düşünme biçimini temsil eden bir kavram hâline geldiğini ortaya koyması açısından önem taşımaktadır. Ayrıca kavramın geçmiş ile bugün arasında kurduğu ilişkiyi, bellek ve iz kavramları üzerinden çağdaş sanat üretimleri bağlamında ele alarak disiplinlerarası bir bakış sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: palimpsest; bellek; katmanlı yapı; çağdaş sanat; kolaj

The Construction of Pictorial Space From Modernism to Contemporary Art: The Transformation of Color in Henri Matisse and Franz Ackermann

Harika Musal Çakmaklısoy

Resim Anadolu Üniversitesi
hmusal@anadolu.edu.tr

Abstract

In modern art, colour evolved from an element used merely to represent objects into an autonomous means of expression; this transformation also altered perceptions of the painting surface and the construction of pictorial space. This study examines the transformative role of colour in the construction of pictorial space from modernism to contemporary art through the works of Henri Matisse and Franz Ackermann. In Matisse's work in particular, colour displaces the traditional perspectival conception of space and creates a decorative, rhythmic and planar surface. His approach, developed through the relationships among interior space, pattern and surface, establishes colour as one of the principal elements constituting pictorial space. In contemporary art, Ackermann's work reinterprets this modernist understanding of the surface through movement, travel, mapping and global circulation. The fragmented structures and sense of movement in his works are associated with the speed, circulation and transience of contemporary life. In Ackermann's layered compositions, colour becomes a dynamic element that produces direction, flow and a fragmented perception of space. The painting surface thereby moves beyond a merely visual plane to generate an experiential and mental construction of space. Rather than establishing a direct formal similarity between the two artists, the study examines changes in the conception of space through the transformation of colour from modernism to contemporary art. It seeks to demonstrate how colour moves away from a representational function and becomes a constitutive element of space, movement and experience. The study also makes visible the visual and conceptual continuity that can be established between modern and contemporary art through the relationship between colour and space. Its significance lies in reconsidering two artists from different periods within the framework of a shared spatial problem.

Keywords: modernism; contemporary art; pictorial space; colour; Henri Matisse; Franz Ackermann

Modernizmden Çağdaş Sanata Resimsel Mekânın İnşası: Henri Matisse Ve Franz Ackermann'da Rengin Dönüşümü

Harika Musal Çakmaklısoy

Özet

Modern sanat içerisinde renk, salt nesneleri temsil eden bir unsur olmaktan çıkarak bağımsız bir ifade aracına dönüşmüş, bu dönüşüm resim yüzeyinin algılanışı ve mekân kurgusunu da değiştirmiştir. Bu çalışma, modernizmden çağdaş sanata uzanan süreçte rengin resimsel mekânın kuruluşundaki dönüştürücü rolünü Henri Matisse ve Franz Ackermann üzerinden incelemeyi amaçlamaktadır. Özellikle Henri Matisse'in çalışmalarında renk, perspektif temelli geleneksel mekân anlayışını geri plana iterek dekoratif, ritmik ve düzlemsel bir yüzey oluşturmaktadır. Sanatçının iç mekân, desen ve yüzey ilişkileri üzerinden geliştirdiği yaklaşım, rengin resimsel alanı kuran temel öğelerden biri hâline gelmesini sağlamıştır. Çağdaş sanat bağlamında Franz Ackermann'ın üretimleri ise modern resimde ortaya çıkan bu yüzey anlayışını hareket, seyahat, haritalama ve küresel dolaşım kavramları üzerinden yeniden yorumlamaktadır. Sanatçının çalışmalarında görülen parçalı yapı ve hareket hissi çağdaş yaşamın hız, dolaşım ve geçicilik kavramlarıyla ilişkilendirilmektedir. Ackermann'ın katmanlı kompozisyonlarındaki renk unsuru, yön, akış ve parçalanmış mekân algısını oluşturan dinamik bir yapıya dönüşmektedir. Böylece resim yüzeyi salt görsel bir düzlem olmanın ötesine geçerek deneyimsel ve zihinsel bir mekân kurgusu yaratmaktadır. Bu çalışma, iki sanatçının üretimleri arasında doğrudan biçimsel bir benzerlik kurmaktan ziyade rengin modernizmden çağdaş sanata uzanan süreçte geçirdiği dönüşüm üzerinden mekân anlayışındaki değişimi incelemektedir. Bu bağlamda çalışma, resim sanatında rengin temsil edici işlevden uzaklaşarak mekân kurucu, hareket üretici ve deneyim odaklı bir yapıya dönüşümünü ortaya koymayı hedeflemektedir. Çalışma ayrıca modern sanat ile çağdaş sanat arasında renk ve mekân ilişkisi üzerinden kurulabilecek görsel ve kavramsal sürekliliği de görünür kılmaktadır. Bu çalışmanın önemi, modernizmden çağdaş sanata uzanan süreçte resimsel mekân anlayışındaki dönüşümü renk üzerinden ele alarak farklı dönemlere ait iki sanatçıyı ortak bir mekânsal problem çerçevesinde yeniden değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: modernizm; çağdaş sanat; resimsel mekân; renk; Henri Matisse; Franz Ackermann

Analysis of Saype's Beyond Walls Project Using Peirce's Semiotics

Zeynep Güray Can [1, *] & Ali Gökdam [1]

[1] Resim Mersin Üniversitesi
zeynepguray@mersin.edu.tr

Abstract

This study analyses *Beyond Walls*, the monumental series created in natural settings with biodegradable pigments by the French land artist Saype (Guillaume Legros), through Charles Sanders Peirce's triadic semiotics. The analysis is structured around the relation among sign, object and interpretant and examines Saype's works not only as aesthetic images but also as interventions that call collective memory and transience into question within the human relationship with nature. At the level of the *icon*, the study considers the qualitative resemblance between Saype's monumental figures and the objects they represent, together with the immediate meaning generated by their visual form. At the level of the *index*, it analyses the physical relation between the works and the ground on which they are produced. The traces of the artist's intervention function as material evidence, while the biodegradable paint's gradual disappearance establishes a causal and existential relation with time. At the level of the *symbol*, the analysis addresses the potentially open-ended meanings generated in the interpretant through socially conventional concepts such as peace, solidarity and ecological awareness, as well as the social subtexts attributed to the works. Considered together, these three modes of signification show that the meaning of *Beyond Walls* is shaped not only by its figures but also by the cities and specific sites selected by the artist. Paris, Lithuania and Hatay are deliberate contextual choices whose locations themselves acquire signifying value. The study therefore presents a Peircean semiotic analysis of an artwork organised around *iconic*, *indexical* and *symbolic* relations.

Keywords: Saype; Charles Sanders Peirce; semiotics; land art; Beyond Walls.

Saype'ın Beyond Walls Adlı Projesinin Peirce Göstergebilimiyle Çözümlenmesi

Zeynep Güray Can [1, *] & Ali Gökdam [1]

Özet

Bu çalışmada, Fransız arazi sanatçısı Saype'ın (Guillaume Legros) biyobozunur pigmentlerle doğal alanlarda gerçekleştirdiği devasa *Beyond Walls* (Duvarların Ötesinde) serisi, Charles Sanders Peirce'ün üçlü göstergebilim kuramı çerçevesinde çözümlenmektedir. Analiz, gösterge, nesne ve yorumlayan arasındaki ilişki temelinde yapılandırılmakta; Saype'ın çalışmaları salt estetik imgeler olarak değil, insanın doğayla ilişkisinde toplumsal hafıza ve geçicilik kavramlarını sorgulamaya açan müdahaleler olarak ele alınmaktadır. *Görüntüsel Gösterge (İkon)* düzeyinde, Saype'ın devasa figürleri ile temsil ettikleri nesneler arasındaki niteliksel benzerlik ve görsel formun oluşturduğu dolaysız anlam incelenmektedir. *Belirtisel Gösterge (İndeks)* düzeyinde, çalışmalar ile uygulandıkları zemin arasındaki fiziksel ilişki analiz edilmektedir. Sanatçının müdahalesinin bıraktığı izler maddi kanıt işlevi görürken, biyobozunur boyanın zamanla ortadan kalkması, zaman kavramıyla nedensel ve varoluşsal bir bağ kurmaktadır. *Simgesel Gösterge (Sembol)* düzeyinde ise figürlerin toplumsal uzlaşıyla kazandığı barış, dayanışma ve ekolojik duyarlılık gibi kavramların yorumlayanda ürettiği açık uçlu anlamlar ile sanatçının çalışmalara yüklediği toplumsal alt metinler ele alınmaktadır. Bu üç gösterge türü birlikte değerlendirildiğinde *Beyond Walls* projesinin anlamının salt figürlerle değil, sanatçının seçtiği kentler ve bu kentlerdeki belirli mekânlarla da kurulduğu görülmektedir. Paris, Litvanya ve Hatay, bağlamsal olarak bilinçli tercihlerdir ve bu mekânların kendileri de gösterge değeri kazanmaktadır. Sonuç olarak çalışma, sanat yapıtını ikonik, indeksel ve simgesel ilişkiler temelinde ele alan, Peirce'ün göstergebilimine dayalı bir çözümleme sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Saype; Charles Sanders Peirce; göstergebilim; arazi sanatı; Beyond Walls.

Formation of 20th-Century Azerbaijani Painting: A Retrospective Through the Collection of the Azerbaijan National Museum of Art

Vəsilə Qəhrəmanlı

Dış Ilişkiler Departmanı Azerbaycan Milli Güzel Sanatlar Müzesi
vasilaqahramanli@gmail.com

Abstract

This paper explores the development and institutionalisation of the Azerbaijani national school of painting throughout the twentieth century, using the permanent collection of the Azerbaijan National Museum of Art as a principal visual and historical source. It analyses Azerbaijani art's transition from the flat, two-dimensional conventions of the traditional Islamic miniature to Western European easel painting and traces how local artists synthesised international techniques with local cultural heritage. The discussion is organised into four chronological and stylistic phases: the origins of secular realism in the early twentieth century, represented by the pioneering humanist work of Bahruz Kangarli; the adaptation of *Socialist Realism* from the 1930s to the 1950s, when artists such as Mikayil Abdullayev and Vajiha Samadova mitigated rigid Soviet ideological constraints by introducing lyrical warmth and vivid Eastern colourism into their paintings; the artistic transformations of the 1960s *Thaw*, exemplified by Tahir Salahov's contribution to the Soviet *Severe Style* and Sattar Bahlulzadeh's development of a distinctive '*Oriental Impressionism*'; and the emergence of underground modernism and nonconformism within the Absheron School, led by Javad Mirjavadov and Rasim Babayev, who incorporated primordial folklore, ancient petroglyphs and mythic symbolism into their art. The retrospective demonstrates that twentieth-century Azerbaijani painting was not a passive imitation of external styles but an active and sophisticated dialogue. By combining the spatial and structural lessons of European oil painting with the local aesthetics of carpet weaving, literary poetry and the distinctive light of the Caspian coast, Azerbaijani painters created an original and coherent national school with a significant place in global art history.

Keywords: Azerbaijani painting; twentieth-century art; Azerbaijan National Museum of Art; Severe Style; Absheron School; Bahruz Kangarli; Sattar Bahlulzadeh; national identity.

20 Yüzyıl Azerbaycan Resim Sanatının Oluşumu: Azerbaycan Ulusal Sanat Müzesi Koleksiyonundan Bir Retrospektif

Vəsilə Qəhrəmanlı

Özet

Bu makale, Azerbaycan Ulusal Sanat Müzesi'nin kalıcı koleksiyonunu başlıca görsel ve tarihsel kaynak olarak kullanmak suretiyle, 20. yüzyıl boyunca Azerbaycan ulusal resim ekolünün gelişimini ve kurumsallaşmasını incelemektedir. Çalışma, Azerbaycan sanatının geleneksel İslami minyatürün düz, iki boyutlu kurallarından Batı Avrupa şövale resmine geçişini analiz etmekte ve yerel sanatçıların uluslararası teknikleri yerel kültürel mirasla nasıl sentezlediğinin izini sürmektedir. İnceleme dört kronolojik ve üslupsal dönem çerçevesinde yapılandırılmıştır: 20. yüzyılın başlarında Behruz Kengerli'nin öncü insancıl çalışmalarıyla seküler realizmin ortaya çıkışı; Mikayil Abdullayev ve Vecihe Samedova gibi sanatçıların tuvallerine lirik sıcaklık ve canlı Doğu renkçiliği katarak katı Sovyet ideolojik sınırlamalarını esnettikleri 1930'lardan 1950'lere uzanan *Sosyalist Realizm* uyarlaması; Tahir Salahov'un Sovyet *Sert Üslup* akımına katkısı ve Settar Behlulzade'nin özgün bir '*Doğu İzlenimciliği*' geliştirmesiyle öne çıkan 1960'ların *Yumuşama* dönemindeki sanatsal dönüşüm; Cevad Mircavadov ve Rasim Babayev'in öncülüğünde, kadim folklor, antik petroglifler ve mitik simgeciliğin sanata taşındığı Abşeron Okulu içinde yeraltı modernizmi ve nonkonformizmin ortaya çıkışı. Bu retrospektif, 20. yüzyıl Azerbaycan resminin dış üslupların edilgen bir taklidi değil, etkin ve gelişkin bir diyalog olduğunu göstermektedir. Azerbaycanlı ressamlar, Avrupa yağlı boya resminin mekânsal ve yapısal birikimini halı dokumacılığı, edebî şiir ve Hazar kıyısının kendine özgü ışığıyla birleştirerek küresel sanat tarihinde önemli bir yere sahip özgün ve bütünlüklü bir ulusal resim ekolü yaratmışlardır.

Anahtar Kelimeler: Azerbaycan resim sanatı; 20. yüzyıl sanatı; Azerbaycan Ulusal Sanat Müzesi; Sert Üslup; Abşeron Okulu; Behruz Kengerli; Settar Behlulzade; millî kimlik.

Liminal Body, Phenomenal Heat: A Shared Transformation in Performance and Ceramics

V. Özge Zeren

Tiyatro Bölümü Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
vozgezeren@gmail.com

Abstract

This study establishes an anthropological and phenomenological parallel between the firing of clay and the bodily and emotional transformation experienced by the theatre actor in the transition from rehearsal to performance. Rather than examining the technical aspects of ceramics, it focuses on the theoretical affinity between the temporal threshold and existential indeterminacy generated by these two processes. This relationship is not merely metaphorical: the material reality of clay, heat, and the irreversible transformation produced by firing shares an ontological ground with the bodily and temporal materiality of performance. Ceramics is therefore understood not as a passive image but as a material partner participating in transformation.

The study argues that, like clay in the kiln, which has left its unfired state without yet becoming fully ceramic, the actor passes through a critical phase in which they experience a loss of self under the stage lights but have not yet reached the stable boundaries of the character. Victor Turner's concept of liminality provides the anthropological foundation of this argument. Turner describes liminal entities as existing "betwixt and between" established positions. Accordingly, the kiln and the stage are interpreted as two manifestations of liminal space.

Richard Schechner's theory of restored behaviour further supports this comparison. Through repeated rehearsal and performance, the actor continually reworks organised sequences of behaviour, much as a potter repeatedly reshapes clay. On the phenomenological level, Maurice Merleau-Ponty's concept of the lived body provides the basis for understanding heat as the actor's intense concentration, muscular tension, breathing, and perspiration during performance. Jane Bennett's concept of vibrant matter introduces a new-materialist perspective by presenting clay, like the actor's body, not as passive material but as an actant that contributes to transformation through its own resistance and effectivity.

Drawing on Erika Fischer-Lichte's concepts of bodily co-presence and the ephemerality and unrepeatability of performance, the study establishes an ontological parallel between the irreversible ceramic transformation produced by firing and the impossibility of reproducing a performance event in exactly the same form. This framework is illustrated through two examples. Terracotta theatrical masks from ancient Greek culture foreground the contrast between the fixed face created by firing and the living, mobile body of the performer animated through the mask. Jerzy Grotowski's poor theatre, based on the principle of *via negativa*—the elimination of blocks and resistances—parallels the ceramic artist's removal of excess material and is interpreted through the study's metaphor of an "inner fire."

Both examples reveal the same ontological tension between relatively fixed forms, such as mask and text, and the fluid bodily act that renews them in every performance. This relationship between the solidified structure of the text and the actor's continually changing interpretation is discussed as the fundamental dynamic of dramaturgy. Ultimately, the study proposes ceramics not merely as a metaphor but as a concrete interpretive framework for analysing the temporal and material dimensions of performance, demonstrating that ceramics extends beyond its status as an art object to become an instrument of interdisciplinary thought.

Keywords: liminality, phenomenology of performance, theatre and ceramics, bodily transformation, new materialism.

Liminal Beden, Fenomenal Isı: Performans ve Seramikte Ortak Dönüşüm

V. Özge Zeren

Özet

Bu çalışma, seramik üretimindeki pişirim süreci ile tiyatro oyuncusunun provadan performansa geçerken yaşadığı bedensel ve duygusal dönüşüm arasında antropolojik ve fenomenolojik bir paralellik kurmayı amaçlamaktadır. Seramiğin teknik boyutu çalışmanın doğrudan konusu değildir; asıl odak, iki sürecin ürettiği zamansal eşik ve varoluşsal belirsizlik hâlleri arasındaki kuramsal yakınlıktır. Ancak bu yakınlık salt metaforik bir ödünç alma değildir: çamur, *ısı* ve pişirimle gerçekleşen geri döndürülemez seramik dönüşümün maddesel gerçekliği, performansın bedensel ve zamansal maddeselliğiyle ontolojik bir ortaklık taşır. Dolayısıyla seramik, çalışmada edilgen bir imge değil, dönüşüme katılan maddi bir ortak olarak konumlanır.

Çalışmanın temel iddiası, fırındaki çamurun pişirilmemiş hâlinden çıkmış fakat seramiğe dönüşümünü henüz tamamlamamış olduğu 'araf' anı gibi, oyuncunun da sahne ışıkları altında benlik duygusunu yitirdiği, ancak karakterin katılaşmış sınırlarına henüz ulaşmadığı kritik bir dönüşüm evresinden geçtiğidir. Victor Turner'ın *liminalite* (*eşiksellik*) kavramı çalışmanın antropolojik omurgasını oluşturur. Turner'a göre liminal varlıklar, yerleşik konumların 'ne orasında ne burasında', 'arada ve eşikte' bulunur. Seramik fırını ve tiyatro sahnesi, bu liminal alanın iki tezahürü olarak okunur.

Richard Schechner'ın performans kuramında oyuncunun tekrara dayalı çalışması, *restore edilmiş davranış* ya da '*iki kez davranılmış davranış*' kavramlarıyla açıklanabilir: oyuncu, önceden düzenlenmiş davranış dizilerini her yinelemede yeniden işler; bu süreç, çömlekçinin çamuru yeniden biçimlendirmesine benzer. Fenomenolojik düzlemde Maurice Merleau-Ponty'nin *yaşanmış beden* kavramı devreye girer; *ısı*, oyuncunun sahnede deneyimlediği yoğun dikkat, kas gerilimi, solunum ve terleme olarak yeniden tanımlanır. Jane Bennett'ın *canlı madde* kavramı çerçeveye yeni materyalist bir katman ekler: çamur, tıpkı oyuncunun bedeni gibi, biçimlendirilen edilgen bir hammadde değil, kendi direnci ve etkililiğiyle dönüşüm olayına katılan maddi bir aktant olarak düşünülür.

Erika Fischer-Lichte'nin *bedensel bir aradalık* ile performans olayının geçiciliği ve yinelenemezliği kavramları ışığında, pişmiş çamurun önceki hâline dönememesi ile belirli bir performans olayının aynı biçimde yeniden üretilememesi arasında ontolojik bir paralellik kurulur. Çalışma bu çerçeveyi iki örnekle somutlaştırır. Antik Yunan kültüründeki tiyatro maskelerinin terrakota temsilleri, pişirimle sabitlenen yüz ile maskenin çağrıştırdığı oyuncunun canlı ve hareketli bedeni arasındaki karşıtlığı görünür kılar. Jerzy Grotowski'nin, engel ve dirençlerin ortadan kaldırılmasına dayanan *via negativa* anlayışındaki *yoksul tiyatro* pratiği, seramik *sanatçısının* fazla malzemeyi uzaklaştırmasıyla paralel düşünülür ve çalışmanın 'içsel ateş' metaforu üzerinden yorumlanır.

Her iki örnek de maske ve metin gibi görece sabit biçimler ile onları her performansta yeniden canlandıran akışkan bedensel edim arasındaki aynı ontolojik gerilime işaret eder. Metnin katılaşmış *yapısı* ile oyuncunun akışkan yorumu arasındaki bu gerilim, çalışmada, dramaturjik dokunun temel dinamiği olarak

tartışılmaktadır. Sonuçta karşılaştırmalı okuma, seramiği salt bir metafor olarak değil, performansın zamansal ve maddesel boyutlarını çözümlemeye yarayan somut bir yorumlama anahtarı olarak ele almayı önerir. Böylece seramiğin anlamı, sanat nesnesi olma statüsünün ötesine uzanarak disiplinlerarası bir düşünme aracına dönüşür.

Anahtar Kelimeler: liminalite, performans fenomenolojisi, tiyatro ve seramik, bedensel dönüşüm, yeni materyalizm.

Cultural Interactions Between Ottoman and Safavid Ceramics: Shared Styles and Motifs in the 16th–18th Centuries

Vefa Afshar Naseri

Güzel Sanatlar Ortak Dersler Atılım Üniversitesi
vafa.afshar47@gmail.com

Abstract

Between the sixteenth and eighteenth centuries, the Ottoman and Safavid Empires experienced intensive cultural interaction in art and craft alongside their political rivalry. This interaction is particularly evident in the shared styles and motifs of Ottoman Iznik and Safavid ceramics. These commonalities were rooted in the Timurid legacy and the influence of Chinese Ming porcelain and were reinforced by the migration of artists from Tabriz to the Ottoman Empire after the Battle of Chaldiran in 1514, the circulation of war booty, diplomatic gifts exchanged after the 1639 Treaty of Zuhab (Kasr-ı Shirin), and continuing exchange along Silk Road networks. The mobility of artists, transfer of technical knowledge and circulation of motifs transformed ceramic production from a one-directional relationship of 'influence' into a multi-centred and reciprocal aesthetic dialogue. Motifs such as *hatayi*, *rumi*, palmettes, cloud bands, lotuses, peonies and calligraphy were widely used in both empires, although this shared repertoire was interpreted through distinct aesthetic sensibilities. Ottoman Iznik ceramics were characterised by symmetrical compositions, naturalistic floral imagery—tulips, carnations, roses and hyacinths—and ordered borders, whereas Safavid ceramics favoured freer and more fluid compositions, figurative imagery including human figures, dragons and simurghs, mythological elements, and poetic calligraphy in *nastaʿliq* script. The study examines Iznik and Safavid ceramics held in a range of museum collections, drawing on the digital archives and printed catalogues of the British Museum, Musée du Louvre, Topkapı Palace Museum, Victoria and Albert Museum, Metropolitan Museum of Art and Aga Khan Museum. The selected works consist mainly of plates, bowls, vases and architectural ceramic panels dating from the sixteenth to the eighteenth centuries. The findings demonstrate that Ottoman-Safavid ceramic interaction was an important indicator of the ways in which imperial identity formation, cultural legitimacy and art were intertwined with the politico-economic context of early modern Eurasia. By approaching 'interaction' in Islamic ceramic art through a horizontal and multidirectional cultural-network model, the study aims to contribute to the literature.

Keywords: ceramic art; Iznik ceramics; Safavid ceramics; Ottoman-Safavid interaction; cultural circulation; Islamic art

Osmanlı ve Safevi Seramiklerinde Kültürel Etkileşim: 16.–18. Yüzyıllar Arasında Ortak Üslup ve Motifler

Vefa Afshar Naseri

Özet

16.–18. yüzyıllar arasında Osmanlı ve Safevi imparatorlukları, siyasal rekabetin yanı sıra sanat ve zanaat alanında da yoğun bir kültürel etkileşim yaşamıştır. Bu etkileşim, özellikle Osmanlı İznik ve Safevi seramik üretimlerinde gözlenen ortak üslup ve motiflerde açıkça görülmektedir. Bu ortaklıkların tarihsel temeli, Timurlu mirası ve Çin Ming porselenlerinin etkisinden beslenmekte; 1514 Çaldıran Savaşı sonrasında Tebrizli sanatçıların Osmanlı'ya göçü, savaş ganimetleri, 1639 Kasr-ı Şirin Antlaşması sonrasındaki diplomatik armağanlar ve İpek Yolu ticaretiyle sürekli pekişmiştir. Sanatçı hareketliliği, teknik bilgi transferi ve motif dolaşımı, seramik üretimini tek yönlü bir 'etki' ilişkisinden çıkarıp çok merkezli, karşılıklı bir estetik diyaloğa dönüştürmüştür. Her iki imparatorlukta da *hatayi, rumi,* palmet, bulut, lotus, şakayık ve kaligrafi gibi motifler yaygın biçimde kullanılmış; ancak bu ortak repertuar, farklı estetik anlayışlarla yorumlanmıştır. Osmanlı İznik seramiklerinde simetrik kompozisyonlar, natüralist çiçek betimlemeleri (lale, karanfil, gül, sümbül) ve düzenli bordürler ön plana çıkarken; Safevi seramiklerinde serbest ve akışkan kompozisyonlar, figüratif tasvirler (insan, ejder, simurg), mitolojik unsurlar ve *nestalik hatla* yazılmış şiirsel kaligrafi baskın olmuştur. Araştırma kapsamında farklı müze koleksiyonlarında yer alan İznik ve Safevi dönemine ait seramik eserler incelenmiştir. Bu doğrultuda Britanya Müzesi, Louvre Müzesi, Topkapı Sarayı Müzesi, Victoria ve Albert Müzesi, Metropolitan Sanat Müzesi ve Ağa Han Müzesi koleksiyonlarının dijital arşivleri ile basılı kataloglarından yararlanılmıştır. İncelenen eserler ağırlıklı olarak 16.–18. yüzyıllara tarihlenen tabaklar, kâseler, vazolar ve mimari seramik panellerden oluşmaktadır. Bulgular, Osmanlı-Safevi seramik etkileşiminin imparatorluk kimlik inşası, kültürel meşruiyet ve erken modern Avrasya'da sanatın siyasi-ekonomik bağlamla iç içe geçtiğinin güçlü bir göstergesi olduğunu ortaya koymaktadır. Bu araştırma, İslam seramik sanatında 'etkileşim' kavramını yatay ve çok yönlü bir kültürel ağ modeli çerçevesinde ele alarak literatüre katkı sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: seramik sanatı; İznik seramikleri; Safevi seramikleri; Osmanlı-Safevi etkileşimi; kültürel dolaşım; İslam sanatı

Criticism of Modern Art in Relation to Classical Art: An Evaluation from the Perspectives of Aesthetics, Technique and Social Transformation

Sayyara Sadikhova

Philosophy in Art-Criticism Nakhchivan State University
seyyare.sadiqova@mail.ru

Abstract

Throughout history, art has reflected the cultural, political and intellectual structures of societies. Changing social conditions have directly influenced both modes of artistic production and conceptions of aesthetics. In this context, the differences between classical and modern art are not merely formal; they also register philosophical, cultural and social transformations. Whereas classical art emphasises aesthetic perfection, technical mastery and the realistic representation of nature, modern art questions inherited conventions and prioritises individual creativity and intellectual freedom. This study examines aesthetic, technical, economic and communicative critiques of modern art, while also considering arguments advanced in its defence. It further offers a comparative assessment of the positions occupied by both approaches within art history. Art is among humanity's oldest forms of expression and has played a fundamental role in the development of cultures. From the earliest cave paintings to contemporary digital art, it has functioned not only as an aesthetic activity but also as a medium for conveying collective memory, political transformation and individual thought. In Western art history, the classical tradition, reformulated during the Renaissance, was grounded in ideals of beauty, harmony, proportion and naturalistic representation. Artistic success was measured by the ability to depict nature and the human body with a high degree of technical accuracy. For centuries, this approach shaped artistic education, making perspective, anatomy and composition indispensable to artistic production. From the late nineteenth century onwards, however, industrialisation, rapid urbanisation, technological development and political transformation profoundly affected the art world. Belief in the absoluteness of traditional aesthetic principles gradually weakened, and artists increasingly incorporated personal experience, emotion and critical perspectives into their work. Modern art consequently emerged as a diverse field of practice that renewed debates about the purpose and nature of art. Its development not only introduced new forms of expression but also deepened discussions about the definition of art itself. Today, some aspects of modern art are widely accepted, while others remain the focus of substantial criticism.

Keywords: classical art; modern art; art criticism; aesthetics; social transformation

Klasik Sanatla İlişkili Olarak Modern Sanatın Eleştirisi: Estetik, Teknik ve Sosyal Dönüşüm Perspektiflerinden Bir Değerlendirme

Sayyara Sadikhova

Özet

Sanat, insanlık tarihi boyunca toplumların kültürel, siyasal ve düşünsel yapılarının önemli bir yansıması olmuştur. Farklı dönemlerde yaşanan toplumsal değişimler gerek sanatsal üretim yöntemlerini gerekse estetik anlayışını doğrudan etkilemiştir. Bu bağlamda klasik sanat ile modern sanat farklılıkları biçimsel özelliklerden ibaret olmayıp felsefi, kültürel ve toplumsal dönüşümlerin de göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Klasik sanat estetik mükemmelliği, teknik ustalığı ve doğanın gerçekçi temsilini ön plana çıkarırken modern sanat, geleneksel kuralları sorgulayan, bireysel yaratıcılığı ve düşünsel özgürlüğü merkeze alan bir anlayış geliştirmiştir. Bu çalışma, modern sanata yöneltilen estetik, teknik, ekonomik ve iletişimsel eleştirileri incelerken modern sanatın savunulan yönlerini de değerlendirmektedir. Ayrıca her iki sanat anlayışının sanat tarihi içerisindeki konumuna ilişkin karşılaştırmalı bir analiz sunmaktadır. Sanat, insanlığın en eski ifade biçimlerinden biri olup tarih boyunca kültürlerin gelişiminde temel bir rol üstlenmiştir. İlk mağara resimlerinden günümüz dijital sanatına kadar sanat, salt estetik bir etkinlik değil; aynı zamanda kolektif belleğin, siyasal dönüşümlerin ve bireysel düşüncenin aktarılmasını sağlayan önemli bir iletişim aracı olmuştur. Batı sanat tarihinde, Rönesans döneminde yeniden biçimlenen klasik sanat geleneği; güzellik, uyum, oran ve doğalcı temsil ilkeleri üzerine kurulmuştur. Bir sanatçının başarısı, doğayı ve insan bedenini yüksek düzeyde teknik doğrulukla betimleyebilme yeteneğiyle ölçülmüştür. Perspektif, anatomi ve kompozisyon ilkeleri yüzyıllar boyunca sanat eğitiminin temelini oluşturmuş ve sanatsal üretimin vazgeçilmez unsurları hâline gelmiştir. Ancak 19. yüzyılın sonlarından itibaren sanayileşme, hızlı kentleşme, teknolojik gelişmeler ve siyasal dönüşümler sanat dünyasını derinden etkilemiştir. Geleneksel estetik ilkelerin mutlaklığına duyulan inanç giderek zayıflamış; sanatçılar kişisel deneyimlerini, duygularını ve eleştirel bakış açılarını eserlerine daha belirgin biçimde yansıtmaya başlamıştır. Bu süreçte modern sanat, sanatın amacı ve doğasına ilişkin tartışmaları yeniden yoğunlaştıran çeşitli pratiklerden oluşan bir alan olarak ortaya çıkmıştır. Modern sanatın gelişimi salt yeni ifade biçimlerinin ortaya çıkmasını sağlamakla kalmamış, aynı zamanda sanatın tanımına ilişkin tartışmaları da derinleştirmiştir. Günümüzde modern sanatın bazı yönleri geniş kabul görürken bazı yönleri ise eleştirilerin odağında yer almaya devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: klasik sanat; modern sanat; sanat eleştirisi; estetik; toplumsal dönüşüm

Traditional Chinese Materials as Carriers of Cultural Memory: Rethinking Animal Symbolism in Contemporary Art

Zhao Lu

Design and Applied Art Stroganov Russian State University
903101287@qq.com

Abstract

This paper examines the role of traditional Chinese materials and material practices in contemporary art, focusing specifically on how they are used to recontextualise ancient animal symbolism. Moving beyond an understanding of these materials as merely formal components, the paper argues that they actively shape meaning, carry cultural memory and facilitate a dialogue between tradition and contemporary conceptual art. Through a series of case studies, the paper analyses how artists have reworked materials, techniques and formats including gunpowder, kite-making, paper-cutting, ink rubbing and folding screens. Cai Guo-Qiang's use of gunpowder on paper and fabric transforms the material into a performative act of creation, channelling forces of chaos and order to generate mythic imagery that resonates with ancient cosmological ideas. Similarly, Ai Weiwei's kite installations, made in collaboration with artisans from Weifang, subvert the kite's traditional associations with good fortune to explore contemporary themes of displacement, freedom and constraint. Wu Jian'an's works, which draw on the layered cut-paper techniques of paper-cutting and shadow puppetry, dismantle and reassemble traditional animal motifs, generating new abstract and structural vocabularies from folk art. The paper also examines Qiu Zhijie's use of ink rubbing to recontextualise Bronze Age animal motifs within a domestic setting, prompting reflection on cultural memory. It further considers Zhang Wenzhi's use of the traditional folding screen as a narrative device whose function of concealment parallels the erasure and recovery of historical and mythological narratives. Finally, it discusses how artists such as Huang Yongyu and Han Meilin draw on the formal and spiritual qualities of diverse traditional visual sources—from rock art to court painting—to create modern, syncretic works.

Keywords: Traditional Chinese Materials Contemporary Chinese Art Animal Symbolism Cultural Memory Materiality Cultural Heritage Folk Art Symbolic Transformation Visual Narratives Artistic Identity

Kültürel Hafıza Taşıyıcıları Olarak Geleneksel Çin Malzemeleri: Çağdaş Sanatta Hayvan Sembolizmini Yeniden Düşünmek

Zhao Lu

Özet

Bu çalışma, geleneksel Çin malzemeleri ve maddi pratiklerinin çağdaş sanat uygulamalarındaki rolünü, özellikle antik hayvan sembolizminin yeniden bağlamsallaştırılmasında nasıl kullanıldıklarına odaklanarak incelemektedir. Çalışma, bu malzemeleri salt biçimsel unsurlar olarak değerlendiren anlayışın ötesine geçerek, onların anlamın oluşumunda etkin rol oynadığını, kültürel belleği taşıdığını ve gelenek ile çağdaş kavramsal sanat arasında diyalog kurulmasını sağladığını ileri sürmektedir. Bir dizi örnek olay incelemesi aracılığıyla araştırma; barut, uçurtma yapımı, kâğıt kesme sanatı, sürtme baskı (ink rubbing) ve katlanır paravan gibi malzeme, teknik ve biçimlerin çağdaş sanatçılar tarafından nasıl yeniden yorumlandığını analiz etmektedir. Örneğin, Cai Guo-Qiang'ın kâğıt ve kumaş üzerinde barut kullanımı, malzemeyi performatif bir yaratım eylemine dönüştürerek kaos ve düzen arasındaki güçleri harekete geçirmekte; böylece antik kozmolojik düşüncelerle ilişki kuran mitolojik imgeler üretmektedir. Benzer şekilde, Ai Weiwei'nin Weifanglı zanaatkârlarla iş birliği içinde gerçekleştirdiği uçurtma enstalasyonları, uçurtmanın geleneksel uğur ve iyi talih çağrışımlarını ters yüz ederek yerinden edilme, özgürlük ve sınırlanmışlık gibi çağdaş temaları tartışmaya açmaktadır. Wu Jian'an'ın kâğıt kesme sanatı ve gölge oyununun katmanlı kesme tekniklerinden yararlanan çalışmaları ise geleneksel hayvan motiflerini parçalayarak yeniden kurgulamakta ve halk sanatından beslenen yeni soyut ve yapısal görsel anlatım biçimleri geliştirmektedir. Çalışma ayrıca, Qiu Zhijie'nin sürtme baskı (ink rubbing) tekniğini kullanarak Tunç Çağı'na ait hayvan motiflerini gündelik yaşam bağlamında yeniden yorumlamasını ve bu yolla kültürel bellek üzerine düşünmeye davet eden yaklaşımını ele almaktadır. Bunun yanı sıra Zhang Wenzhi'nin geleneksel katlanır paravanı anlatısal bir araç olarak kullanımı incelenmekte; paravanın doğasında bulunan gizleme işlevinin tarihsel ve mitolojik anlatıların silinmesi ve yeniden görünür kılınması süreçleriyle kurduğu ilişki değerlendirilmektedir. Son olarak çalışma, Huang Yongyu ve Han Meilin gibi sanatçıların kaya resimlerinden saray resmine kadar uzanan farklı geleneksel görsel kaynakların biçimsel ve manevi niteliklerinden yararlanarak modern ve sentezci eserler oluşturma biçimlerini tartışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: geleneksel Çin malzemeleri; çağdaş Çin sanatı; hayvan sembolizmi; kültürel bellek; maddesellik; kültürel miras; halk sanatı; simgesel dönüşüm; görsel anlatılar; sanatsal kimlik

Fulda Porcelain Factory: A Study on the Porcelain Figures of Allegory of the Four Continents

Özkan Bal

Seramik, Cam ve Çinicilik Uşak Üniversitesi
ozkanbalart@gmail.com

Abstract

The impulse to personify geography dates back to antiquity. The Romans used female personifications to represent provinces, and medieval cartographers placed symbolic figures around the margins of world maps. During the Renaissance, the allegories of the four continents came to be represented predominantly by female figures. These personifications subsequently appeared in political processions, court ceremonies, prints, paintings, textiles, ceramics and sculpture. Initially encompassing Europe, Asia and Africa, the scheme expanded to include America following European encounters with the Americas. The figures acquired established visual descriptions in Cesare Ripa's Iconologia, where each continent was represented as a young female figure. Europe was represented as a queen and dominant authority, while the other continents were visualised from a Eurocentric perspective. Such representations positioned Europe as the cradle of civilisation and associated the other continents with stereotypes of exoticism and primitivism. America and Africa were often depicted as semi-nude and linked to notions of savagery, whereas Europe was presented as the centre of civilisation and knowledge. The other continents were also viewed through a colonial lens that emphasised their natural resources. Allegories of the continents were interpreted by numerous ceramic manufactories, including the Fulda Pottery and Porcelain Manufactory in Germany. Although its porcelain production lasted only twenty-five years (1764–1789), Fulda produced some of the finest German porcelain of the period. Because of their rarity and quality, Fulda porcelains are highly sought after by collectors. The manufactory's figures from the Allegories of the Four Continents, based on designs by court painter Johann Andreas Herrlein, are notable examples of the tradition. Since it is not possible to discuss every continental allegory produced at Fulda, this study focuses on the porcelain figures of Europe, Asia, Africa and America in the collection of the Metropolitan Museum of Art. The Fulda figures are examined in relation to the personifications described in Ripa's *Iconologia* through descriptive and comparative analysis.

Keywords: Allegories of the Four Continents; Fulda Porcelain Factory; Cesare Ripa; Iconologia; porcelain

Fulda Porselen Fabrikası: Dört Kıta Alegorisi Porselen Figürleri Üzerine Bir İnceleme

Özkan Bal

Özet

İnsanlığın coğrafyayı kişileştirme dürtüsü Antik Çağ'a dek uzanır. Romalılar eyaletleri temsil etmek için kadın kişileştirmeleri kullanmış, Orta Çağ'da haritacılar dünya haritalarının kenarlarına sembolik figürler yerleştirmiştir. Rönesans'la birlikte dört kıta alegorisi ağırlıklı olarak kadın figürleriyle betimlenmeye başlanmıştır. Bu kişileştirmeler zaman içerisinde siyasi geçit törenlerinde, saray etkinliklerinde, gravürlerde, resimlerde, tekstil ürünlerinde, seramiklerde ve heykellerde kullanılmıştır. Başlangıçta Avrupa, Asya ve Afrika'dan oluşan şemaya, Avrupalıların Amerika kıtasıyla karşılaşmasının ardından Amerika da eklenmiştir. Bu figürler, Cesare Ripa'nın Iconologia adlı eserinde görsel betimlere kavuşmuş ve her kıta genç bir kadın figürüyle temsil edilmiştir. Avrupa bir kraliçe ve hâkim otorite olarak tasvir edilirken, diğer kıtalar Avrupa merkezli bir bakışla görselleştirilmiştir. Bu betimlemeler Avrupa'yı medeniyetin beşiği olarak konumlandırırken, diğer kıtaları egzotizm ve ilkellik kalıplarıyla ilişkilendirmiştir. Amerika ve Afrika sıklıkla yarı çıplak betimlenmiş ve vahşilik düşüncesiyle ilişkilendirilmiş; Avrupa ise medeniyetin ve bilginin merkezi olarak sunulmuştur. Diğer kıtalar ayrıca doğal kaynaklarını öne çıkaran sömürgeci bir bakışla ele alınmıştır. Kıta alegorileri seramik alanında pek çok imalathane tarafından yorumlanmıştır. Bunlardan biri Almanya'da faaliyet gösteren Fulda Porselen Fabrikasıdır. Sadece yirmi beş yıl (1764–1789) porselen üretmiş olmasına karşın Fulda, döneminin en nitelikli Alman porselenlerinden bazılarını üretmiştir. Fulda porselenleri, nadir bulunmaları ve yüksek nitelikleri nedeniyle koleksiyonerler tarafından aranan eserler hâline gelmiştir. Fabrikanın saray ressamı Johann Andreas Herrlein'ın tasarımlarına dayanarak ürettiği Dört Kıta Alegorileri figürleri, bu geleneğin önemli örnekleri arasındadır. Araştırmanın kapsamı, Fulda'da üretilen tüm kıta alegorilerini ele almaya elvermediğinden, Metropolitan Sanat Müzesinin koleksiyonunda bulunan Avrupa, Asya, Afrika ve Amerika porselen figürlerine odaklanılmıştır. Fulda Porselen Fabrikasının dört kıta alegorisi figürleri ile Ripa'nın *Iconologia* adlı eserinde tanımlanan kişileştirmeler, betimsel ve karşılaştırmalı analiz yöntemleriyle incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dört Kıta Alegorileri; Fulda Porselen Fabrikası; Cesare Ripa; Iconologia; porselen

The Use of Industrial Metal Waste in Ceramic Bodies: A Sustainable Lighting Design Example

Sibel Kamber Özen

Endüstriyel Cam ve Seramik Sakarya Üniversitesi
sibelozen81@gmail.com

Abstract

The environmental impact of industrial waste has made sustainable-material research an important field of study. Waste from the iron and steel industry is significant not only as an environmental problem but also as a potential source of recyclable material. This study aims to reuse steel swarf from the iron and steel industry in ceramic bodies and to transform it into an artistic design object within a sustainable production approach. Experimental ceramic bodies were prepared by adding 1, 3, 5 and 7 wt% steel-swarf powder to a stoneware body formulation consisting of 10% clay, 20% kaolin, 15% quartz, 30% bentonite, 10% fine grog and 15% sodium feldspar. After forming and controlled drying, the samples were bisque-fired at 1100 °C and final-fired at 1200 °C. They were then evaluated in terms of water absorption, shrinkage, surface texture, deformation and structural strength. The aesthetic effects of the metal-waste additions, the natural textural variations they produced and their contribution to the material's visual character were also examined. Observation and analysis showed that the body containing 7% steel swarf produced the most pronounced aesthetic surface effect and most clearly expressed the material's characteristic texture. On the basis of these findings, a ceramic lighting design entitled *Rebirth of the Earth* was developed through a sustainable-material approach. The study demonstrates that industrial waste can also function as an expressive artistic element that strengthens artistic expression. It therefore contributes to zero-waste approaches and offers an alternative perspective on innovative and experimental material use in ceramic art.

Keywords: sustainability; ceramics; metal waste; steel swarf; zero waste; lighting design

Endüstriyel Metal Atıkların Seramik Bünyede Kullanımı: Sürdürülebilir Bir Aydınlatma Tasarımı Örneği

Sibel Kamber Özen

Özet

Günümüzde endüstriyel üretim süreçlerinden kaynaklanan atıkların çevresel etkileri, sürdürülebilir malzeme araştırmalarını önemli bir çalışma alanı hâline getirmiştir. Özellikle demir-çelik endüstrisinde ortaya çıkan üretim atıkları, salt çevresel bir problem olarak değil, aynı zamanda yeniden değerlendirilebilecek alternatif malzeme kaynakları olarak da dikkat çekmektedir. Bu çalışma, demir-çelik endüstrisinden elde edilen çelik talaşı atıklarının seramik bünyede yeniden değerlendirilmesini ve sürdürülebilir üretim anlayışı kapsamında sanatsal bir tasarım nesnesine dönüştürülmesini amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında, %10 kil, %20 kaolen, %15 kuvars, %30 bentonit, %10 ince şamot ve %15 Na-feldispat içeren stoneware bünye reçetesine ağırlıkça %1, %3, %5 ve %7 oranlarında çelik talaşı tozu eklenerek deneysel seramik bünyeler hazırlanmıştır. Hazırlanan numuneler şekillendirme sürecinin ardından kontrollü kurutma aşamasından geçirilmiş, bisküvi pişirimi 1100 °C'de, son pişirim ise 1200 °C'de gerçekleştirilmiştir. Elde edilen örnekler; su emme, küçülme oranı, yüzey dokusu, deformasyon ve yapısal dayanım açısından değerlendirilmiştir. Bunun yanında metal atık katkısının seramik yüzey üzerindeki estetik etkileri, yüzeyde oluşturduğu doğal doku farklılıkları ve malzemenin görsel karakterine sağladığı katkılar da incelenmiştir. Yapılan gözlem ve analizler sonucunda, %7 oranında çelik talaşı içeren seramik bünyenin hem estetik yüzey etkisi hem de malzemenin karakteristik dokusunu yansıtması açısından en güçlü sonucu verdiği belirlenmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, sürdürülebilir malzeme yaklaşımı temel alınarak *Toprağın Yeniden Doğuşu* adlı seramik aydınlatma tasarımı geliştirilmiştir. Çalışma, endüstriyel atıkların sanatsal anlatımı güçlendiren bir ifade unsuru olarak da kullanılabileceğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, sıfır atık yaklaşımına katkı sağlamayı ve seramik sanatında yenilikçi ve deneysel malzeme kullanımına yönelik alternatif bir yaklaşım sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: sürdürülebilirlik; seramik; metal atık; çelik talaşı; sıfır atık; aydınlatma tasarımı

3D Modeling and Plaster Mold Technique in Ceramic Production

Gamze Çetinkaya Dönmez

Independent Ceramic Studio Altclea
gamzecdonmez@hotmail.com

Abstract

This research examines the integration of digital design and production technologies into traditional ceramic production processes. It focuses on the design processes for decorative vases and ceramic tiles developed collaboratively by artist Gamze Çetinkaya Dönmez and industrial designer Gökhan Çetinkaya. The study aims to demonstrate how computer-aided design (CAD) and three-dimensional (3D) printing can be integrated into ceramic production and to evaluate their technical and aesthetic contributions. The plaster mould technique is widely used in ceramic production, particularly because it supports repeatable production. Preparing the master model for mould making, however, is among the most labour- and time-intensive stages. Traditionally produced models may involve dimensional inaccuracies and lengthy production times. The study therefore evaluates practical applications of 3D printing as a means of making master-model production more controlled, rapid and precise. Digital forms developed in CAD software were converted into physical master models using a 3D printer. Plaster moulds were produced from these models, and decorative vases and ceramic-tile applications were created. The process continued through forming, fettling, drying, bisque firing, glazing and final firing. The surface arrangements and installation of the ceramic tiles were also evaluated in order to examine the effects of digital design at the application stage. Integrating digital production technologies into ceramics not only accelerates production but also enables more complex geometries. Greater dimensional accuracy, repeatability and reduced labour and time loss increase the value of these technologies in ceramic production. At the same time, combining digital methods with traditional craftsmanship preserves the artistic character of the process and contributes to contemporary forms of expression. Interdisciplinary collaboration between the artist and the industrial designer introduces different perspectives into ceramic production and enables traditional methods to be reinterpreted through new technologies. The study seeks to contribute to the field by developing alternative approaches to digital production technologies in ceramic art.

Keywords: ceramics; computer-aided design; 3D printing; master-model production for plaster mould making; ceramic-object production

Seramik Üretiminde 3D Modelleme ve Alçı Kalıp Tekniği

Gamze Çetinkaya Dönmez

Özet

Bu araştırma, dijital tasarım ve üretim teknolojilerinin geleneksel seramik üretim süreçleriyle entegrasyonunu incelemektedir. Çalışmada, sanatçı Gamze Çetinkaya Dönmez ile endüstriyel tasarımcı Gökhan Çetinkaya tarafından geliştirilen dekoratif vazo ve seramik karo tasarım süreçleri ele alınmıştır. Araştırmanın temel amacı, bilgisayar destekli tasarım ve üç boyutlu baskı teknolojilerinin seramik üretim süreçlerine nasıl entegre edilebileceğini ortaya koymak; bu teknolojilerin üretim sürecine sağladığı teknik ve estetik katkıları değerlendirmektir. Seramik üretiminde yaygın kullanılan alçı kalıp yöntemi, özellikle seri üretime olanak sağlaması bakımından önemli bir yere sahiptir. Ancak kalıp üretiminde kullanılan ana modelin hazırlanması, sürecin en fazla zaman ve emek gerektiren aşamalarından biridir. Geleneksel yöntemlerle hazırlanan modellerde ölçüsel hata payı ve uzun üretim süreleri önemli sorunlar oluşturabilmektedir. Bu araştırmada, üç boyutlu yazıcı teknolojilerinin kullanımıyla model üretim sürecinin daha kontrollü, hızlı ve hassas hâle getirilebileceği uygulamalı çalışmalar üzerinden değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında bilgisayar destekli tasarım programları aracılığıyla geliştirilen dijital formlar, üç boyutlu yazıcı kullanılarak fiziksel ana modellere dönüştürülmüştür. Elde edilen modeller üzerinden alçı kalıplar hazırlanmış; dekoratif vazolar ve seramik karo uygulamaları üretilmiştir. Sürecin devamında şekillendirme, rötuş, kurutma, bisküvi pişirimi, sırlama, son pişirim aşamaları gerçekleştirilmiştir. Ayrıca seramik karoların yüzey düzenlemeleri ve montaj süreçleri değerlendirilerek dijital tasarımın uygulama aşamasındaki etkileri incelenmiştir. Dijital üretim teknolojilerinin seramik alanına entegrasyonu, salt üretim sürecini hızlandırmakla kalmamakta; daha karmaşık geometrik formların üretilebilmesine de olanak tanımaktadır. Ölçüsel hassasiyetin artması, tekrar edilebilir üretim olanağı ile iş gücü ve zaman kaybının azalması, bu teknolojilerin seramik üretimindeki önemini artırmaktadır. Bununla birlikte dijital yöntemlerin geleneksel el işçiliği ile kullanılması, üretim sürecinin sanatsal niteliğini korurken çağdaş ifade biçimlerinin gelişmesine de katkı sağlamaktadır. Sanatçı ve endüstriyel tasarımcı arasındaki disiplinlerarası iş birliği, seramik üretim süreçlerine farklı bakış açıları kazandırmakta ve geleneksel üretim yöntemlerinin yeni teknolojilerle yeniden yorumlanmasına olanak tanımaktadır. Bu çalışmanın, seramik sanatında dijital üretim teknolojilerinin kullanımına yönelik alternatif yaklaşımlar geliştirerek alana katkı sağlaması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: seramik; bilgisayar destekli tasarım; üç boyutlu yazıcı; alçı kalıp için ana model üretimi; seramik obje üretimi

Evaluation of Local Clay-Based Ceramic Practices in the Context of Steam

Nihal Turan Gül

Seramik, Cam ve Çinicilik Adıyaman Üniversitesi
nturangul@adiyaman.edu.tr

Abstract

STEAM is an interdisciplinary model that integrates science, technology, engineering, art and mathematics around a shared problem, product or learning process. In this model, art is associated with design and aesthetic processes and contributes to the joint development of analytical and creative thinking. However, art is often treated in STEAM practice as an auxiliary tool for STEM learning or as an aesthetic supplement, raising questions about its capacity to produce knowledge in its own right. This study evaluates local clay-based ceramic practices through the components of STEAM in order to make art's constitutive role in the process visible. The study was designed as a comparative case study and document analysis within a qualitative research approach. The corpus was limited to local clay-based ceramic practices whose materials could be associated with a specific geographical context. The principal selection criteria were the preparation and testing of clay, its integration into artistic ceramic production, and its relationship to local knowledge and sustainability.

The analysis was conducted at two levels. First, international practices including *What Lies Beneath?*, *River Clay Project* and *Around the World in Clay* were examined. Second, Avanos pottery, research on clays from the Avanos region and current projects concerning sustainable ceramic production based on local clay in Türkiye were considered as local fields of production and research that could be evaluated through STEAM components. Levy, Shibata and Shibata's *Wild Clay* provides the technical and conceptual foundation of the study. The comparative evaluation shows that local clay is foregrounded in international examples primarily in experimental, educational and sustainable production contexts, whereas examples from Türkiye emphasise local knowledge, the continuity of traditional production and geographical identity. These differences demonstrate that local clay-based ceramic practices can bring technical, cultural and artistic forms of knowledge production together within a single STEAM process. Observation, experimentation and testing make the science component visible; material preparation, firing, glazing and production tools make technology visible. Developing solutions to cracking, shrinkage, durability and functional problems relates to engineering, while material ratios, temperature, duration and comparative trials relate to mathematics. Through the transformation of clay into colour, texture, form, surface and meaning, art assumes a constitutive role not only at the final stage but throughout the process. Local clay-based ceramic practices therefore offer a productive field in which interdisciplinary thinking is materialised through matter within the STEAM approach. Ceramics becomes visible as a discipline combining thinking through material, experimentation, decision-making and meaning-making. The study reveals the potential of ceramics within STEAM through local-clay practices and proposes a model that establishes the relationship between art and STEM fields within the production process.

Keywords: local clay; ceramic art; STEAM; local knowledge; sustainability

Yerel Kil Temelli Seramik Pratiklerinin Steam Bağlamında Değerlendirilmesi

Nihal Turan Gül

Özet

STEAM yaklaşımı, bilim, teknoloji, mühendislik, sanat ve matematik alanlarını ortak bir problem, ürün ya da öğrenme süreci etrafında bütünleştiren disiplinlerarası bir modeldir. Bu yaklaşımda sanat, tasarım ve estetik süreçle ilişkilendirilerek analitik ve yaratıcı düşünme biçimlerinin birlikte gelişmesine katkı sağlamaktadır. Ancak STEAM uygulamalarında sanatın çoğu zaman STEM öğrenmesini destekleyen yardımcı bir araç ya da estetik bir tamamlayıcı olarak ele alınması, sanatın özgün bilgi üretme kapasitesini tartışmalı hâle getirmektedir. Bu çalışma, yerel kil temelli seramik pratiklerini STEAM bileşenleri açısından değerlendirerek sanatın süreç içindeki kurucu rolünü görünür kılmayı amaçlamaktadır. Çalışma, nitel araştırma yaklaşımı içinde karşılaştırmalı örnek olay incelemesi ve doküman analizi olarak tasarlanmıştır. Araştırmanın örneklemi, kaynağı belirli bir coğrafi bağlamla ilişkilendirilebilen yerel kil temelli seramik pratikleriyle sınırlandırılmıştır. Örneklerin seçiminde, kilin hazırlanması, test edilmesi ve sanatsal seramik üretim sürecine dâhil edilmesi ile yerel bilgi ve sürdürülebilirlik bağlamıyla ilişkilendirilebilmesi temel ölçütler olarak belirlenmiştir.

İnceleme iki düzeyde yürütülmüştür. İlk düzeyde, *What Lies Beneath?, River Clay Project ve Around the World in Clay gibi* uluslararası yerel kil temelli seramik pratikleri incelenmiştir. İkinci düzeyde ise Türkiye'den Avanos çömlekçiliği, Avanos yöresi kil araştırmaları ve yerel kil temelli sürdürülebilir seramik üretimine yönelik güncel proje örnekleri STEAM bileşenleri açısından değerlendirilebilecek yerel üretim ve araştırma alanları olarak ele alınmıştır. Levy, Shibata ve Shibata'nın *Wild Clay başlıklı* çalışması araştırmanın teknik ve kavramsal dayanağını oluşturmaktadır. Karşılaştırmalı değerlendirme, uluslararası örneklerde yerel kilin daha çok deneysel, eğitsel ve sürdürülebilir üretim bağlamında; Türkiye örneklerinde ise yerel bilgi, geleneksel üretim sürekliliği ve coğrafi aidiyet bağlamında öne çıktığını göstermektedir. Bu farklılıklar, yerel kil temelli seramik pratiklerinin STEAM içinde hem teknik hem kültürel hem de sanatsal bilgi üretimini aynı süreçte bir araya getirebildiğini ortaya koymaktadır. Kilin yapısının gözlem, deney ve test yoluyla anlaşılması bilim bileşenini; malzeme hazırlama, pişirim, sır uygulamaları ve üretim araçları teknoloji bileşenini görünür kılmaktadır. Çatlama, büzülme, dayanıklılık ve işlev problemlerine çözüm geliştirme mühendislik alanıyla; malzeme oranları, sıcaklık, süre ve karşılaştırmalı denemeler matematik alanıyla ilişkilendirilmektedir. Sanat bileşeni ise kilin renk, doku, form, yüzey ve anlam üretimine dönüşmesiyle sürecin salt son aşamasında değil, bütününde kurucu bir rol üstlenmektedir.

Sonuç olarak yerel kil temelli seramik pratikleri, STEAM yaklaşımı içinde disiplinlerarası düşünmeyi malzeme üzerinden somutlaştıran üretken bir alan sunmaktadır. Bu pratiklerde seramik; malzemeyle düşünme, deneme, karar verme ve anlam üretme süreçlerini birlikte barındıran bir disiplin olarak görünür hâle gelmektedir. Bu yönüyle çalışma, seramik disiplininin STEAM bağlamındaki potansiyelini yerel kil pratikleri üzerinden ortaya koymakta; sanatın STEM alanlarıyla ilişkisini üretim sürecinin içinde kuran bir model önermektedir.

Anahtar Kelimeler: yerel kil; seramik sanatı; STEAM; yerel bilgi; sürdürülebilirlik

Effect of Glaze Composition on Reduction and Color Formation in in-Glaze Luster Technique Under Reducing Atmosphere Lusters

Pınar Çalışkan Güneş [1, *] & Muhammet Emir Taşdemir [2]

[1] Seramik ve Cam Dokuz Eylül Üniversitesi
[2] Seramik, Cam ve Çinicilik Dokuz Eylül Üniversitesi
pinar.caliskan@deu.edu.tr

Abstract

This study examines the role of base-glaze composition in glaze-integrated lustre applications developed under reducing-atmosphere conditions, with particular attention to surface formation, colour development and the quality of the lustre effect. Lustre is an important artistic technique for producing metallic and iridescent effects on ceramic surfaces. With origins extending to the Early Islamic period, it has developed through different methods of application and has been reinterpreted in contemporary ceramic art. Four base-glaze recipes—alkaline, lead, alkaline-lead and alkaline-lead-tin—were formulated according to the Seger formula, and metal compounds responsible for lustre formation were added to them. The glazes were applied to white and red clay bodies bisque-fired at 1020 °C, after which controlled firing and reduction were carried out in a gas kiln. Sugar was used as the reducing agent at 720 °C and 680 °C. The responses of the same metal compounds in different glaze compositions were evaluated comparatively. The findings show that alkaline glazes produced brighter, more distinct and more intense lustre effects, whereas lead glazes exhibited darkening, matting and surface deterioration depending on the reduction conditions. Alkaline-lead and tin-containing glazes showed partial lustre formation and surface variation. Reduction temperature, duration and the quantity of reducing agent were also found to be decisive. The data demonstrate that glaze compositions undergo different chemical reactions under a reducing atmosphere and that these reactions directly affect surface character. The study therefore shows that successful in-glaze lustre formation depends not only on the metal compounds but also on the chemical structure of the base glaze, emphasising the importance of appropriate glaze selection and controlled reduction.

Keywords: lustre; in-glaze lustre; reduction; alkaline glaze; lead glaze

İndirgen Ortam Lüsterlerinden Sıriçi Lüster Tekniğinde Sır Bileşiminin İndirgeme ve Renk Oluşumuna Etkisi

Pınar Çalışkan Güneş [1, *] & Muhammet Emir Taşdemir [2]

Özet

Bu çalışma, indirgen atmosfer koşullarında geliştirilen sır içi lüster uygulamalarında temel sır bileşiminin yüzey oluşumu, renk gelişimi ve lüster etkisinin niteliği üzerindeki rolünü incelemeyi amaçlamaktadır. Lüster tekniği, seramik yüzeylerde metalik ve yanardöner görünümler elde edilmesini sağlayan önemli sanatsal uygulamalardan birini oluşturmaktadır. Tarihsel kökeni Erken İslam dönemine kadar uzanan bu teknik, zaman içerisinde farklı uygulama yöntemleriyle gelişmiş ve özellikle çağdaş seramik sanatında yeniden yorumlanmıştır. Çalışmada, alkali, kurşunlu, alkali-kurşunlu ve alkali-kurşunlu-kalaylı sırlar olmak üzere dört farklı temel sır reçetesi Seger formülü doğrultusunda hazırlanmış; bu sırların içine lüster oluşumunu sağlayan metal bileşikleri eklenmiştir. Hazırlanan sırlar, 1020 °C sıcaklıkta bisküvi pişirimi yapılmış beyaz ve kırmızı çamur bünyeler üzerine uygulanmış, ardından gaz yakıtlı fırında kontrollü pişirim ve indirgeme süreçleri gerçekleştirilmiştir. İndirgeme ortamı, 720 °C ve 680 °C sıcaklıklarında şeker kullanılarak oluşturulmuştur. Araştırma sürecinde aynı metal bileşiklerinin farklı sır yapılarında verdiği tepkiler karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Bulgular, alkali sırlarda daha parlak, belirgin ve güçlü lüster etkilerinin oluştuğunu; kurşunlu sırlarda ise indirgeme koşullarına bağlı olarak kararma, matlaşma ve yüzey bozulmalarının meydana geldiğini göstermektedir. Alkali-kurşunlu ve kalay katkılı sırlarda kısmi lüster oluşumları ve yüzey farklılıkları gözlemlenmiştir. Ayrıca indirgeme sıcaklığı, süresi ve kullanılan indirgeyici miktarının sonuçlar üzerinde belirleyici olduğu tespit edilmiştir. Çalışma kapsamında elde edilen veriler, sır bileşiminin indirgen atmosfer altında farklı kimyasal tepkimelere girdiğini ve bu durumun yüzey karakterini doğrudan etkilediğini ortaya koymaktadır. Sonuç olarak çalışma, sır içi lüster uygulamalarında salt metal bileşiklerinin değil, temel sırın kimyasal yapısının da yüzey oluşumunda belirleyici olduğunu ortaya koymakta; uygun sır seçimi ve kontrollü indirgeme süreçlerinin başarılı lüster oluşumu açısından kritik önem taşıdığını vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: lüster; sır içi lüster; indirgeme; alkali sır; kurşunlu sır

Limitations of the Plaster Mold Technique in Ceramic Production and Proposed Alternative Solutions

Samet Aygün

Seramik, Cam ve Çinicilik Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
sametaygun@mu.edu.tr

Abstract

In ceramic production, plaster is a fundamental mould material used widely in both industrial and artistic contexts because of its homogeneous structure, its capacity to absorb water from casting slip and produce uniform, smooth wall thicknesses, and its low cost. However, its rigidity and hard surface may restrict designers and practitioners, particularly when complex forms are involved. The female mould sections and male cores of plaster moulds directly determine the final shape of the form to be produced. The physical limitations of the process can become an obstacle to design originality, especially in small-batch tableware and finely detailed forms. This research examines how the form envisaged by the designer may be standardised by the structural constraints of plaster and considers the aesthetic consequences of the conflict between the imagined form and what can be produced. The study adopts qualitative research methods and combines a literature review with a case-study analysis based on mould-making applications undertaken in the plaster workshop. It identifies common technical problems, including restrictions created by undercuts, difficulties in producing and assembling multi-part moulds, parting seams that require subsequent intervention, and losses of fine surface detail. These structural disadvantages are particularly evident in small floral motifs with flowing lines and in designs containing micro-scale details; they may compromise aesthetic integrity, deform the form during fettling and interrupt the design process. In light of the findings, alternative production practices in the literature were examined, the current state of the field was assessed and possible solutions were proposed. These observations and proposals are intended to contribute academically to the field.

Keywords: design constraints; undercuts; innovative production methods; plaster mould; multi-part mould

Seramik Üretiminde Alçı Kalıp Tekniğinin Sınırları ve Alternatif Çözüm Önerileri

Samet Aygün

Özet

Seramik üretim süreçlerinde alçı; homojen yapısı, döküm çamurunun suyunu emerek eşit ve pürüzsüz bir et kalınlığı sağlaması ve maliyet avantajı nedeniyle endüstriyel ve sanatsal alanda yaygın kullanılan temel bir kalıp malzemesidir. Ancak kalıp alma sürecinde kullanılan bu geleneksel malzeme, esnek olmayan yapısı ve yüksek yüzey sertliği nedeniyle özellikle karmaşık formların uygulama aşamasında tasarımcıyı ve uygulayıcıyı sınırlandırabilmektedir. Seramik üretiminde kullanılan alçı kalıpların dişi parçaları ve erkek parçaları (maçaları), üretilecek formun nihai biçimini doğrudan belirlemektedir. Fiziksel sınırlamaları beraberinde getiren uygulama süreci, butik sofra eşyaları ve ince detaylı formlar söz konusu olduğunda tasarımcının özgünlüğünü kısıtlayan bir engele dönüşebilmektedir. Bu araştırma, tasarımcının idealize ettiği formun alçının yapısal kısıtlamaları karşısında nasıl bir tekdüzeleşmeye zorlandığı ve hayal edilen ile üretilebilen arasındaki çatışmanın estetik sonuçlarını irdelemektedir. Nitel araştırma yöntemlerinin benimsendiği çalışmada, literatür taramasının yanı sıra alçı atölyesinde gerçekleştirilen kalıp uygulamaları üzerinden sorunların tespit edildiği ve çözüm önerilerinin geliştirildiği bir durum analizi yapılmıştır. Kalıp uygulama aşamasında, alçı kalıplarda sıklıkla karşılaşılan ters açı kısıtlamaları, çok parçalı kalıpların üretim ve montaj zorlukları, parçaların birleşim yerlerinde oluşan ve sonradan müdahale gerektiren ek izleri ile hassas yüzeylerdeki doku kayıpları gibi teknik sorunlar saptanmıştır. Özellikle akışkan hatlara sahip küçük ebatlı floral motiflerde ve mikro ölçekte ayrıntılar barındıran ince tasarımlarda belirginleşen bu yapısal dezavantajlar, eserin estetik bütünlüğünü zedelemekte, rötuş aşamasında formun deforme olmasına yol açmakta ve tasarım sürecini sekteye uğratabilmektedir. Çalışmada, elde edilen bulgular ışığında mevcut literatürdeki alternatif üretim pratikleri incelenerek durum tespiti yapılmış ve çözüm önerileri sunulmuştur. Yapılan tespit ve çözüm önerileriyle alana akademik bir katkı sağlanması umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: tasarım kısıtlamaları; ters açı; yenilikçi üretim yöntemleri; alçı kalıp; çok parçalı kalıp

An Interdisciplinary Approach in Contemporary Ceramic Art: The Case of "Planet Callas"

Duygu Güles Kökek

Sanat Tarihi Istanbul Üniversitesi
duygu.kokek@ogr.iu.edu.tr

Abstract

This paper examines the ceramic bird forms produced by Fuat Kökek, a retired faculty member of the Department of Ceramics and Glass at Marmara University's Faculty of Fine Arts, in memory of Maria Callas, one of the most powerful sopranos in operatic history, and *Planet Callas*, the avant-garde short film in which director Barış Sarhan, a graduate of the same university's Department of Graphic Design, presents these forms. At the centre of the study are ceramic birds composed of hollow, wheel-thrown rings. Traditionally associated with vessels, vases and cylindrical forms, the wheel-throwing technique is pushed to its limits in this project; fragile, interlocking ring structures deconstruct conventional understandings of ceramic form. Here, the central enquiry pursued throughout Kökek's more than fifty years of ceramic practice becomes visible: tracing ceramics' approximately twenty-thousand-year history in order to rethink the material's possibilities continually and to create new formal possibilities through an intensive engagement with the resistance of clay. In this context, the bird forms are plastic equivalents of sound and breath. The hollow wheel-thrown rings evoke musical scores and sound waves, while the shaping of the forms parallels Maria Callas's dramatic vocal technique, which pushed the limits of the human voice. Just as Callas's voice became a site of physical struggle as it reached high registers, the artist's process at the wheel reflects an intense struggle with clay. A powerful relationship is thus established between ceramic production and operatic performance through bodily labour, risk and the crossing of boundaries. The paper also argues that the project is not limited to ceramic production but develops a critical approach to contemporary modes of display. Considering conventional gallery display inadequate for the project, Kökek turned to the possibilities of cinematic narrative and, in collaboration with director Barış Sarhan, translated the work into film. In *Planet Callas*, the ceramic bird forms rise as though emerging from the earth on an arid, timeless planet reminiscent of Mars and appear to be animated by Maria Callas's voice. The ceramic object thereby moves beyond its sculptural presence and acquires a new experiential dimension through movement, sound and cinema. In conclusion, the study reconsiders ceramics as an interdisciplinary field of expression capable of engaging with sound, the body, cinema and performance. *Planet Callas* may be understood as an experimental and avant-garde production that both pushes the technical limits of the potter's wheel and opens ceramics to the expressive modes of contemporary art.

Keywords: contemporary ceramic art; Fuat Kökek; Maria Callas; interdisciplinarity; wheel-throwing; Planet Callas

Çağdaş Seramik Sanatında Disiplinlerarası Bir Yaklaşım: Planet Callas

Duygu Güles Kökek

Özet

Bu bildiri, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik ve Cam Bölümü emekli öğretim üyesi Fuat Kökek'in, opera tarihinin en güçlü sopranolarından biri olan Maria Callas anısına ürettiği seramik kuş formlarını ve aynı üniversitenin Grafik Tasarım Bölümünden mezun yönetmen Barış Sarhan'ın bu formları filme aldığı *Planet Callas* adlı avangard kısa filmi incelemektedir. Çalışmanın merkezinde, tornada üretilmiş içi boş halkalardan oluşan seramik kuşlar yer almaktadır. Geleneksel olarak kap, vazo ya da silindirik biçimlerle ilişkilendirilen torna tekniği, bu projede sınırlarına kadar zorlanmakta; kırılgan, iç içe geçen halka yapılarıyla alışılmış seramik form anlayışı yapıbozuma uğratılmaktadır. Kökek'in elli yılı aşkın seramik pratiği boyunca sürdürdüğü temel arayış da tam olarak burada görünür hâle gelir: seramiğin yaklaşık yirmi bin yıllık tarihini izleyerek malzemenin imkânlarını sürekli yeniden düşünmek ve çamurun direnciyle mücadele ederek yeni biçimsel olanaklar yaratmak. Bu bağlamda kuş formları sesin ve nefesin plastik karşılıklarıdır. Tornada çekilen boş halkalar, müzikteki partisyonları ve ses dalgalarını çağrıştırırken, formların şekillenişi Maria Callas'ın insan sesinin sınırlarını zorlayan dramatik vokal tekniğiyle paralellik kurmaktadır. Nasıl ki Callas yüksek ses bölgelerine ulaşırken sesi bir ifade aracından çok fiziksel bir mücadele alanına dönüşüyorsa, sanatçının tornadaki üretim süreci de çamurla girişilen yoğun bir mücadeleyi yansıtmaktadır. Böylece seramik üretim süreci ile opera performansı arasında bedensel emek, risk ve sınır aşımı üzerinden güçlü bir ilişki kurulmaktadır. Bildiri ayrıca çalışmanın salt seramik üretimiyle sınırlı kalmayıp çağdaş sergileme biçimlerine yönelik eleştirel bir yaklaşım geliştirdiğini de tartışmaktadır. Kökek, klasik galeri sergilemesinin bu proje için yetersiz kaldığını düşünerek sinemasal anlatım olanaklarına yönelmiş ve yönetmen Barış Sarhan'la projeyi filme aktarmıştır. *Planet Callas* adlı bu kısa filmde, Mars'ı andıran kurak ve zamansız bir gezegende seramik kuş formları toprağın içinden doğarcasına yükselmekte ve Maria Callas'ın sesiyle âdeta canlanmaktadır. Böylelikle seramik nesne, heykelsi varlığının ötesine geçerek hareket, ses ve sinema aracılığıyla yeni bir deneyim alanı kazanmaktadır. Sonuç olarak bu çalışma, seramiği ses, beden, sinema ve performansla ilişki kurabilen disiplinlerarası bir ifade alanı olarak yeniden düşünmektedir. *Planet Callas* hem teknik açıdan tornanın sınırlarını zorlayan hem de çağdaş sanatın anlatım biçimlerine açılan deneysel ve avangard bir üretim olarak değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: çağdaş seramik sanatı; Fuat Kökek; Maria Callas; disiplinlerarasılık; torna tekniği; Planet Callas

The Theme of Organs in Contemporary Ceramic Art

Burak Yıldırım

Seramik ve Cam Tasarımı Trakya Üniversitesi
byburaks43@gmail.com

Abstract

This study examines the use of human organs as formal, conceptual and artistic forms of expression in contemporary ceramic art. Moving beyond conventional formal boundaries, contemporary ceramic artists have represented the human body not only as a whole but also by detaching internal and external organs from their anatomical contexts and transforming them into autonomous artistic structures. Within this tendency, external organs are integrated with classical ceramic forms, while normally invisible internal organs are brought to the exterior of the body and turned into independent focal points. The study discusses how organs function not merely as biological structures but as carriers of existential and conceptual states such as vitality, mortality, affective states, and personal or collective drives and ambitions. Adopting a qualitative research design, the study analyses data obtained from the literature, digital art archives and artists' official websites through visual document analysis. It includes works by selected Turkish and international contemporary ceramic artists whose practices offer a sufficiently varied corpus and distinctive formal, conceptual and artistic interpretations of the subject. Analysis of the selected works shows how the plasticity of ceramic clay becomes a powerful expressive language for materialising the metaphorical meanings associated with organ forms, including life, death and the emotional and intellectual states between them. By tracing organ symbolism in contemporary ceramic art, the research also explores the aesthetic and psychological relationship viewers establish with their own bodies and existence. The findings indicate that ceramics moves beyond object production to become a field of bodily, intellectual and conceptual enquiry. The study therefore seeks both to address a gap in the literature and to offer an original resource and perspective for future research on body politics and conceptual expression in ceramic art.

Keywords: contemporary ceramic art; human-organ symbolism; ceramic organs; visual document analysis; conceptual art

Çağdaş Seramik Sanatında Organ Teması

Burak Yıldırım

Özet

Bu çalışma, çağdaş seramik sanatında insan organlarının biçimsel, kavramsal ve sanatsal ifade aracı olarak kullanımını incelemektedir. Geleneksel form sınırlarının dışına çıkan çağdaş seramik sanatçıları, insan bedenini bütüncül bir yaklaşımla temsil etmek yerine ya da bunun yanı sıra, iç ve dış organları anatomik bağlamlarından koparak bağımsız birer sanatsal yapıya dönüştürmüşlerdir. Bu eğilim doğrultusunda dış organlar klasik seramik formlarla bütünleştirilirken, normalde görünmeyen iç organlar bedenin dışına taşınarak başlı başına birer odak noktası hâline getirilmiştir. Çalışmada, organların salt biyolojik yapılar olarak değil; canlılık, fanilik, duygu durumları ve kişisel ya da toplumsal dürtü ve hırslar gibi varoluşsal ve düşünsel devinimlerin taşıyıcısı olarak nasıl ele alındığı tartışılmaktadır. Nitel araştırma modelinde tasarlanan bu çalışmada, literatür taraması, dijital sanat arşivleri ve sanatçıların resmî web kaynakları üzerinden elde edilen veriler görsel doküman analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Bu kapsamda, konuyu biçimsel, kavramsal ve sanatsal açıdan özgün biçimde yorumlayan seçilmiş yerli ve yabancı çağdaş seramik sanatçılarının, yeterli çeşitliliği sağladığı düşünülen eserlerine yer verilmiştir. Seçilen eserler üzerinden yapılan çözümlemeler, seramik çamurunun plastik yapısının organ formlarının taşıdığı yaşam, ölüm ve aradaki duygusal-düşünsel devinimler gibi metaforik anlamları somutlaştırmada nasıl güçlü bir anlatım diline dönüştüğünü ortaya koymaktadır. Bu bağlamda araştırma, çağdaş seramik sanatında organ sembolizminin izini sürerken izleyicinin kendi bedeni ve varoluşuyla kurduğu estetik ve psikolojik bağı da çözümlemeyi amaçlamaktadır. Elde edilen bulgular, seramiğin nesne üretme işlevinin ötesine geçerek bedensel, düşünsel ve kavramsal bir sorgulama alanına dönüştüğünü göstermektedir. Sonuç olarak bu çalışma hem literatürdeki boşluğu doldurmayı hem de seramik sanatında beden politikaları ve kavramsal ifade biçimleri üzerine gelecekte yapılacak akademik araştırmalara özgün bir kaynak ve yeni bir perspektif sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: çağdaş seramik sanatı; insan organı sembolizmi; seramik organlar; görsel doküman analizi; kavramsal sanat

The Sculptural form Approach in Anatolian Seljuk Ceramic Art

Safarlı Aghasoy Hokuma [1,*] & Handan Polat Polat [1]

[1] Heykel Atatürk Üniversitesi
hokumasafarli@gmail.com

Abstract

The Anatolian Seljuk period represents a distinctive historical and cultural phase within Islamic art, in which figurative and plastic investigations intensified and aesthetic concerns were combined with functionality. During this period, ceramics moved decisively beyond the production of utilitarian objects and acquired a sculptural character: representations of humans, animals and mythological beings were transformed into three-dimensional, stylised forms carrying dense symbolic meanings. This study examines the sculptural approach to form embodied in Anatolian Seljuk ceramic art from an interdisciplinary perspective, considering both its formal qualities and its conceptual and symbolic background. Using a qualitative method based on a literature review, the study analyses figurative ceramics from the Seljuk period that are held in national and international museum collections and documented in relevant scholarship. The examples are examined in terms of their plastic, volumetric and stylistic characteristics. The findings indicate that this pronounced sculptural approach was not merely an aesthetic preference; through simplified forms, exaggerated proportions and intensive stylisation, it reflected the cultural and cosmological world of the period, courtly rituals and a mythological-symbolic language of representation. This plastic language, particularly evident in double-headed eagles, sphinxes, griffins, vessels with cross-legged human figures, jar handles and wall tiles, provides concrete evidence of the period's volumetric engagement with sculpture. The study concludes that Anatolian Seljuk ceramics broke with conventional craft patterns and opened up a distinctive field of expression that intersects directly with sculpture. It seeks to provide a basis for rereading Seljuk plastic production through the relationship between contemporary ceramics and sculpture without detaching it from its rich art-historical context, thereby contributing to an interdisciplinary gap in the literature.

Keywords: Anatolian Seljuk art; ceramic art; sculpture; figurative art; plastic form

Anadolu Selçuklu Seramik Sanatında Heykelsi Form Anlayışı

Safarlı Aghasoy Hokuma [1, *] & Handan Polat Polat [1]

Özet

Anadolu Selçuklu dönemi, İslam sanatı geleneğinde figüratif ve plastik arayışların yoğunlaştığı, estetik dinamikler ile işlevselliğin harmanlandığı özgün bir tarihsel ve kültürel süreci temsil eder. Bu dönemde seramik sanatı, salt günlük kullanım nesnesi üretme sınırlarını radikal bir biçimde aşarak insan, hayvan ve çeşitli mitolojik varlık tasvirlerinin üç boyutlu, stilize ve yoğun simgesel anlamlar taşıyan formlara dönüştüğü heykelsi bir karakter kazanmıştır. Bu çalışmanın temel amacı, Anadolu Selçuklu seramik sanatında somutlaşan heykelsi form anlayışını hem biçimsel nitelikleri hem de taşıdığı kavramsal ve sembolik arka plan üzerinden disiplinlerarası bir bakış açısıyla ayrıntılı biçimde incelemektir. Araştırma, literatür taramasına dayalı nitel bir yöntemle kurgulanmış; ulusal ve uluslararası müze koleksiyonlarında yer alan ve ilgili akademik kaynaklarda belgelenmiş Selçuklu dönemi figüratif seramik örnekleri plastik, hacimsel ve stilistik özellikleri açısından kapsamlı bir analize tabi tutulmuştur. İncelemeler sonucunda elde edilen bulgular, seramik üretimlerindeki bu yoğun heykelsi yaklaşımın salt estetik bir tercih olmadığı; aksine formların yalınlaştırılması, abartılı oranlar ve yoğun stilizasyon yoluyla dönemin kültürel ve kozmolojik dünyasını, saray yaşamına ait ritüelleri ve mitolojik-simgesel anlatım dilini doğrudan yansıttığını göstermektedir. Özellikle çift başlı kartal, sfenks, grifon ve bağdaş kuran insan figürlü kaplarda, küp kulplarında veya duvar çinilerinde görülen bu plastik dil, dönemin heykel sanatına yönelik hacimsel arayışlarının somut bir göstergesidir. Sonuç olarak, Anadolu Selçuklu seramik üretiminin geleneksel zanaat kalıplarını ve şemalarını kırarak heykel sanatıyla doğrudan kesişen özgün bir ifade alanı açtığı görülmüştür. Bu çalışma, Selçuklu dönemi plastik üretimlerinin ait olduğu zengin sanat tarihi bağlamından koparılmadan, çağdaş seramik ve heykel sanatı ilişkisi ekseninde yeniden okunmasına zemin hazırlamayı ve literatürdeki disiplinlerarası akademik boşluğun doldurulmasına nitelikli bir katkı sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Anadolu Selçuklu sanatı; seramik sanatı; heykel; figüratif sanat; plastik form

Figurative and Narrative Approaches in European Ceramics After the Industrial Revolution

Fidan Tonza Helvacıkara [1, *] & Elvan Gökmen [2]

[1] Seramik ve Cam Ondokuz Mayıs Üniversitesi
[2] Sanat ve Tasarım Kastamonu Üniversitesi
fidantonza@hotmail.com

Abstract

Under the influence of the Industrial Revolution, nineteenth-century European ceramics underwent significant changes in modes of production, technical development and aesthetic approaches. The economic, social and cultural transformations of the period contributed to the restructuring of ceramic production and the emergence of new artistic approaches. Advances in industrial production techniques, the expansion of mass production and the wider use of new materials increased the diversity of ceramic manufacture. Ceramics moved beyond the production of functional objects to become a visual and narrative form of expression reflecting everyday life, social structures and cultural practices. As industrial techniques developed, figures became more common both on ceramic surfaces and in three-dimensional forms, and the human figure emerged as a principal element of visual narrative. Figurative approaches introduced new possibilities into the relationships among form, surface and expression while contributing to aesthetic diversity. Alongside human figures, objects associated with everyday life, occupational types, social scenes and symbolic elements were used to support narrative expression. Ceramic surfaces thus ceased to function solely as decorative fields and became narrative spaces conveying ideas, everyday practices and the cultural characteristics of the period. This post-industrial approach encouraged a closer integration of figurative representation and functional form in later European ceramic art. Narrative construction became especially visible in tabletop objects, decorative vessels, figurative ceramics and objects intended for everyday use. Ceramic objects consequently gained prominence not only for their functional value but also for their aesthetic and visual-expressive qualities, while changing production practices strengthened the expressive potential of ceramics as an art form. This study examines figurative and narrative approaches in European ceramics after the Industrial Revolution through selected examples. It evaluates the effects of figurative representation on form, surface and composition and considers the relationship between narrative construction and ceramic form. It also investigates the connection between the production practices of the period and figurative expression in order to assess the transformation of European ceramic art.

Keywords: ceramic art; European ceramics; figurative expression; narrative approach; Industrial Revolution

Sanayi Devrimi Sonrası Avrupa Seramiklerinde Figüratif ve Anlatısal Yaklaşımlar

Fidan Tonza Helvacıkara [1, *] & Elvan Gökmen [2]

Özet

19. yüzyıl Avrupa seramiklerinde, Sanayi Devrimi'nin etkisiyle üretim anlayışı, teknik gelişmeler ve estetik yaklaşımlar açısından önemli değişimler yaşanmıştır. Bu süreçte ortaya çıkan ekonomik, sosyal ve kültürel dönüşümler, seramik üretim anlayışının yeniden şekillenmesine ve yeni sanatsal yaklaşımların gelişmesine katkı sağlamıştır. Endüstrileşme ile üretim tekniklerinde yaşanan ilerlemeler, seri üretim olanaklarının artması ve yeni malzeme kullanımlarının yaygınlaşması seramik üretiminde çeşitliliği artırmıştır. Bu dönemde seramik üretimi salt işlevsel kullanım nesneleri üretmeye yönelik bir alan olmaktan çıkarak gündelik yaşamı, toplumsal yapıyı ve kültürel alışkanlıkları yansıtan görsel ve anlatısal bir ifade biçimine dönüşmüştür. Endüstriyel üretim tekniklerinin gelişmesiyle figür kullanımı seramik yüzeylerde ve üç boyutlu formlarda daha yaygın hâle gelmiş, insan figürü kompozisyonların temel anlatım unsurlarından biri olmuştur. Figüratif yaklaşım, seramik nesnelerin biçim, yüzey ve anlatım ilişkilerine yeni olanaklar kazandırırken estetik çeşitliliğin gelişmesine de katkı sağlamıştır. İnsan figürlerinin yanı sıra gündelik yaşamı temsil eden nesneler, meslek grupları, sosyal yaşam sahneleri ve sembolik öğeler de anlatıyı destekleyen görsel unsurlar olarak kullanılmıştır. Böylece seramik yüzeyler salt dekoratif alan olmaktan çıkarak belirli düşünceleri, yaşam pratiklerini ve dönemin kültürel yapısını aktaran anlatı alanlarına dönüşmüştür. Sanayi Devrimi sonrasında gelişen bu yaklaşım, ilerleyen süreçte Avrupa seramik sanatında figür ile işlevsel formun daha güçlü biçimde birleşmesine katkı sağlamıştır. Özellikle masaüstü objeleri, dekoratif kaplar, figüratif seramikler ve gündelik kullanıma yönelik nesnelerde anlatısal kurgu belirgin biçimde görülmektedir. Böylece seramik nesneler kullanım değerlerinin yanı sıra estetik ve görsel anlatım özellikleriyle de öne çıkmış; üretim anlayışındaki dönüşüm, seramiğin sanatsal ifade gücünü destekleyen önemli bir unsur hâline gelmiştir. Bu çalışma, Sanayi Devrimi sonrası Avrupa seramiklerinde figüratif ve anlatısal yaklaşımları seçili örnekler üzerinden incelemektedir. Araştırmada figür kullanımının biçim, yüzey ve kompozisyon üzerindeki etkileri değerlendirilmekte, anlatısal kurgu ile seramik form arasındaki ilişki ele alınmaktadır. Ayrıca dönemin üretim anlayışı ile figüratif anlatım arasındaki bağlantı incelenerek Avrupa seramik sanatındaki dönüşüm süreci değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: seramik sanatı; Avrupa seramiği; figüratif anlatım; anlatısal yaklaşım; Sanayi Devrimi

Restoration and Reconstruction Problems of Handles in Archaeological Ceramic Finds

Firdevs Müjde Gökbel Yavuzoğlu

Seramik ve Cam Kastamonu Üniversitesi
mgokbel@kastamonu.edu.tr

Abstract

Archaeological ceramics, which occupy an important place among archaeological finds, are material culture objects that can survive underground for millennia because of their durability. They provide significant evidence concerning the belief systems, sociocultural structures, economic life and technological development of the societies to which they belonged. The addition of handles to ceramic forms originally produced for everyday needs may be regarded as an important development in functional ergonomics. A handle facilitates use by improving control during gripping, lifting, lowering and carrying. It is not merely a functional element; it also plays a determining role in safety, grip comfort, balance and weight distribution. On vessels intended for hot contents, it reduces direct contact with heated surfaces and thereby enables safer handling. Beyond its function, the handle is an important component of the object's formal and aesthetic design language and should be compatible with and complementary to the vessel body. In some examples, it may also function as a symbolic or narrative element. Accordingly, the restoration and reconstruction of handled archaeological ceramics are particularly important to the preservation of cultural heritage. Such interventions should be carefully assessed by specialists with regard to load-bearing capacity, stress distribution, fracture-surface morphology, symmetry and the estimation of missing components. The choice of materials, structural adequacy, visual compatibility, reversibility and conformity with conservation ethics are also fundamental criteria for any replacement handle. This study discusses the problems encountered in the restoration and reconstruction of handles on archaeological ceramic finds and considers appropriate, ethically grounded intervention approaches. Particular importance is attached to repairs and reconstructions that provide adequate structural stability, reduce the risk of new damage, preserve the artefact's authenticity and remain compatible with the vessel body. The study concludes that accurate, reliable and ethically informed handle restoration and reconstruction, together with increased awareness of the issue, can make a significant contribution to the preservation of cultural heritage.

Keywords: archaeological ceramics; handle; restoration; reconstruction

Arkeolojik Seramik Buluntularda Kulp Restorasyonu ve Rekonstrüksiyon Sorunları

Firdevs Müjde Gökbel Yavuzoğlu

Özet

Arkeolojik buluntular arasında önemli bir yere sahip olan seramik malzemeler, dayanıklı yapıları sayesinde binlerce yıl toprak altında korunarak günümüze ulaşabilen maddi kültür unsurlarıdır. Söz konusu buluntular, ait oldukları toplumların inanç sistemi, sosyokültürel yapısı, ekonomik yaşamı ve teknolojik gelişmişlik düzeyi hakkında önemli veriler sunmaktadır. Başlangıçta gündelik ihtiyaçlar doğrultusunda üretilen seramik formlara kulp eklenmesi, kullanım ergonomisi açısından dikkate değer bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Seramik form üzerindeki kulp; tutma, kaldırma, indirme ve taşıma süreçlerindeki hareket kontrolünü destekleyerek kullanım kolaylığı sağlamaktadır. Bununla birlikte kulp, salt işlevsel bir unsur olmayıp güvenlik, kavrama konforu, denge ve ağırlık dağılımı bakımından da belirleyici bir role sahiptir. Özellikle sıcak içeriklerin bulunduğu kaplarda, kullanıcının sıcak yüzeyle doğrudan temasını azaltarak daha güvenli bir kullanım sunabilmektedir. İşlevsel özelliklerinin yanı sıra kulp, biçimsel ve estetik açıdan tasarım dilinin önemli bir bileşeni olup gövdeyle uyumlu ve onu tamamlayıcı bir nitelik taşımalıdır. Bazı örneklerde ise sembolik bir unsur veya anlatı ögesi olarak öne çıkabilmektedir. Belirtilen özellikler doğrultusunda kulplu arkeolojik buluntuların restorasyonu ve rekonstrüksiyonu, kültürel mirasın korunması bakımından özel bir önem taşır. Bu tür müdahalelerin; yük taşıma kapasitesi, gerilim dağılımı, kırılma yüzeyinin morfolojisi, simetri ve eksik bölümün biçimsel tahmini gibi ölçütler dikkate alınarak alan uzmanları tarafından titizlikle değerlendirilmesi gerekmektedir. Bunun yanında kulp eklentilerinin malzeme seçimi, yapısal yeterliliği, görsel uyumu, geri döndürülebilirliği ve koruma-restorasyon etiğine uygunluğu da temel değerlendirme unsurları arasında bulunur. Bu çalışmada, belirtilen hususlar çerçevesinde arkeolojik seramik buluntuların kulp restorasyonu ve rekonstrüksiyonunda karşılaşılan sorunlar ile doğru ve etik müdahale yaklaşımları tartışılmaktadır. Özellikle yeterli yapısal dayanım sağlayan, yeni hasar riskini azaltan, buluntunun özgünlüğünü koruyan ve gövdeyle uyumlu kulp onarımı ve yeniden kurma yaklaşımları önem taşımaktadır. Sonuç olarak arkeolojik seramik buluntulara yönelik kulp restorasyonu ve rekonstrüksiyon uygulamalarının doğru, güvenilir ve etik ilkeler doğrultusunda gerçekleştirilmesinin, konuya ilişkin farkındalığın artırılmasıyla birlikte kültürel mirasın korunmasına önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: arkeolojik seramik; kulp; restorasyon; rekonstrüksiyon

Deconstructing Ceramic Form, Surface and Function: "The Shell"

Şölen Kumru [1, *] & Burak Boyraz [2]

[1] Sanat ve Tasarı Anadalı, Sanatta Yeterlik Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
[2] Sanat Bölümü Yıldız Teknik Üniversitesi
solen.kumru@std.yildiz.edu.tr

Abstract

This study investigates the relationship among form, surface and function in contemporary ceramic art through the concept of the 'shell' within the framework of Jacques Derrida's theory of *deconstruction*. Beyond its conventional role as a protective outer layer, the shell is positioned as a carrier of a conceptual language that reconstructs meaning and as an element that completes the structure through its relative autonomy. The dissolution of traditional conceptions of form, function and aesthetics in ceramic art has enabled artists to pursue new modes of expression. This development has also revealed the ceramic material's potential to transform both its material presence and its narrative capacity. Drawing on artistic practices involving breaking, fragmentation, subtraction, deformation, melting and the deliberate incorporation of technical 'errors', the study focuses on the meaning generated through reciprocal relations among compositional elements. The applied work centres on volumetric forms with functional associations. Its aim is not to destroy form but to establish a nonhierarchical, interdependent and permeable relationship between the main form and the shell that partially encloses it. Within this framework, three volumetric ceramic works interpreting cubic forms and vase forms were produced: two from recycled clay bodies and one from a grogged clay body. The partially heterotopic ceramic shell placed over the main body and the ceramic framework supporting it are conceived as co-dependent elements that eliminate hierarchy and bring one another into being. The layered formal appearance produced by the dynamic contact among the autonomous units remains clearly legible. Surfaces formed from clay bodies of different colours and fired at different temperatures depart from conventional glazing. The works were completed with an apply-and-wipe technique, leaving the surfaces unglazed and excluding conventional glazing processes. Rather than functioning as a passive coated field, the unglazed ceramic surface becomes active through a composite shell supported by different clay bodies, grog and copper. This shell interrupts the legibility of the form and invites critical engagement with aesthetic perception. The investigation of deconstructive interventions in contemporary ceramic art shapes both the theoretical foundation and the practical axis of the study. By placing the relationship among form, surface and function at the centre of the ceramic structure, transforming form and prioritising contemporary aesthetics in functional associations and surface language, the three experimental works aim to contribute to innovative approaches in the field and to future research.

* This study was produced within Şölen Kumru's Proficiency in Art dissertation at Yıldız Technical University, Institute of Social Sciences, under the supervision of Assoc. Prof. Burak Boyraz.

Keywords: deconstruction; contemporary ceramic art; shell; form-surface-function relationship; contemporary aesthetics.

Seramik Form, Yüzey ve İşlevin Yapıbozumu: "Kabuk"

Şölen Kumru [1, *] & Burak Boyraz [2]

Özet

Bu çalışma, çağdaş seramik sanatında form, yüzey ve işlev arasındaki ilişkiyi 'kabuk' kavramı odağında, Jacques Derrida'nın *yapıbozum* kuramı çerçevesinde araştırmaktadır. Koruyucu bir dış katman olmanın ötesinde kabuk, anlamı yeniden kuran kavramsal bir dilin taşıyıcısı ve görece özerk varlığıyla yapıyı tamamlayan bir öğe olarak konumlanmaktadır. Seramik sanatında geleneksel form, işlev ve estetik anlayışlarının çözülmesi, sanatçıların yeni ifade biçimlerine yönelmesine olanak tanımıştır. Bu gelişme, seramik malzemenin hem maddi varlığını hem de anlatı kapasitesini dönüştürme potansiyelini görünür kılmıştır. Kırma, parçalama, eksiltme, deforme etme, eritme ve teknik 'hataları' bilinçli biçimde üretime katma gibi yöntemlerden yararlanan sanatçı pratiklerinden hareketle çalışma, kompozisyon öğeleri arasında kurulan karşılıklı ilişkilerin ürettiği anlama odaklanmaktadır. İşlevsel çağrışımları bulunan hacimsel formları merkeze alan uygulamanın amacı formu yok etmek değil; ana form ile onu kısmen saran kabuk arasında hiyerarşik olmayan, karşılıklı bağımlı ve geçişken bir ilişki kurmaktır. Bu kapsamda kübik formları ve vazo formlarını yorumlayan üç hacimsel seramik çalışma üretilmiştir: bunların ikisinde geri dönüştürülmüş çamur bünyeler, birinde ise şamotlu çamur bünye kullanılmıştır. Ana gövde üzerinde konumlanan kısmi heterotopik seramik kabuk ile onu taşıyan seramik omurga, hiyerarşiyi ortadan kaldıran ve birbirlerini karşılıklı olarak var eden eş bağımlı öğeler olarak kurgulanmıştır. Bağımsız birimler arasındaki dinamik temasın oluşturduğu katmanlı biçimsel görünüm açık biçimde okunabilmektedir. Farklı renklerdeki çamur bünyeler ve farklı pişirim sıcaklıklarıyla oluşturulan yüzeylerde geleneksel sırlama anlayışının dışına çıkılmıştır. Formlar sürsil tekniğiyle tamamlanmış, yüzeyler sırsız bırakılarak geleneksel sırlama süreçleri uygulama dışında tutulmuştur. Sırsız seramik yüzey, edilgen bir kaplama alanı olmaktan çıkarılmış; farklı çamur bünyeler, şamot ve bakırla desteklenen katkılı kabuk aracılığıyla formun okunabilirliğini kesintiye uğratan ve estetik algıyı sorgulamaya açan etkin bir alana dönüştürülmüştür. Çağdaş seramik sanatındaki *yapıbozumcu* müdahalelerin araştırılması, çalışmanın hem kuramsal zeminini hem de uygulama eksenini biçimlendirmiştir. Form, yüzey ve işlev ilişkisini seramik yapının merkezine alan; formu dönüştürerek işlevsel çağrışımlarda ve yüzey dilinde çağdaş estetiği önceleyen üç deneysel uygulamanın, alandaki yenilikçi arayışlara ve gelecekteki çalışmalara katkı sunması amaçlanmaktadır.

* Bu çalışma, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanatta Yeterlik Programı'nda, Şölen Kumru'nun Doç. Dr. Burak Boyraz danışmanlığında yürüttüğü sanatta yeterlik tezi kapsamında üretilmiştir.

Anahtar Kelimeler: yapıbozum; çağdaş seramik sanatı; kabuk; form-yüzey-işlev ilişkisi; çağdaş estetik.

The Relationship Between Ceramics and Embroidery in Caroline Harrius's Art Practice

Hasan Numan Suçağlar

Seramik, Cam ve Çinicilik Selçuk Üniversitesi
numan.sucaglar@selcuk.edu.tr

Abstract

Interdisciplinary approaches in contemporary art enable relationships between traditional fields of art and craft to be reconsidered. The relationship between ceramics and textiles is a significant area of inquiry in contemporary artistic production in terms of material, surface, craftsmanship and production techniques. Ceramic artist Caroline Harrius brings ceramic and textile techniques together through piercing, stitching, knitting and threading applied to porcelain and ceramic surfaces. Textile processes are transferred to ceramic surfaces so that different material properties and production techniques can operate within the same structure. In Harrius's work, stitching, binding and knitting function as determining elements of surface composition; repeated stitches and knitted traces create order and rhythm and establish a visual relationship between ceramic and textile techniques. This study examines the relationship between ceramics and embroidery through selected works by Harrius and evaluates her use of material, surface language, production practice and interdisciplinary approach. It adopts a qualitative method, combining literature review with visual and conceptual analysis of selected works. The analysis shows that Harrius incorporates textile practices into ceramic production through piercing, stitching, knitting and threading; combines the technical and formal characteristics of ceramics and textiles; creates textural diversity and rhythmic surface arrangements through repetition; and reinterprets techniques associated with traditional crafts within contemporary art. Her works thereby reveal the interdisciplinary relationship between ceramics and textiles and develop surface compositions based on the combined use of different materials and techniques.

Keywords: ceramics; embroidery; textile; contemporary art; interdisciplinary art.

Caroline Harrius'un Sanat Pratiğinde Seramik ve Nakış İlişkisi

Hasan Numan Suçağlar

Özet

Çağdaş sanatta disiplinlerarası yaklaşımlar, geleneksel sanat ve zanaat alanları arasındaki ilişkilerin yeniden değerlendirilmesine olanak sağlamaktadır. Seramik ile tekstil arasındaki ilişki; malzeme, yüzey, el işçiliği ve üretim teknikleri bakımından güncel sanatın önemli inceleme alanlarından biridir. Seramik sanatçısı Caroline Harrius, porselen ve seramik yüzeylere uyguladığı delme, dikme, örme ve ip geçirme yöntemleriyle seramik ve tekstil tekniklerini bir araya getirmektedir. Tekstil uygulamalarının seramik yüzeylere aktarılması, farklı malzeme özellikleri ile üretim tekniklerinin aynı yapı içinde işlemesini sağlamaktadır. Harrius'un yapıtlarında dikiş, bağlama ve örme, yüzey kurgusunu belirleyen unsurlar olarak işlev görmekte; yinelenen dikiş ve örgü izleri yüzeyde düzen ve ritim oluşturarak seramik ile tekstil teknikleri arasında görsel bir ilişki kurmaktadır. Çalışma, Harrius'un seçili yapıtları üzerinden seramik ve nakış ilişkisini incelemeyi; sanatçının malzeme kullanımı, yüzey dili, üretim pratiği ve disiplinlerarası yaklaşımını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Nitel yöntemin benimsendiği araştırmada literatür taraması yapılmış, seçili yapıtlar görsel ve kavramsal analizle incelenmiştir. Analiz, Harrius'un delme, dikme, örme ve ip geçirme aracılığıyla tekstil pratiklerini seramik üretimine dâhil ettiğini; seramik ve tekstilin teknik ve biçimsel özelliklerini birlikte kullandığını; tekrar yoluyla dokusal çeşitlilik ve ritmik yüzey düzenlemeleri oluşturduğunu ve geleneksel zanaat tekniklerini çağdaş sanat içinde yeniden yorumladığını göstermektedir. Sonuç olarak sanatçının yapıtları, seramik ile tekstil arasındaki disiplinlerarası ilişkiyi görünür kılmakta ve farklı malzeme ile tekniklerin birlikte kullanımına dayalı yüzey kurguları geliştirmektedir.

Anahtar Kelimeler: seramik; nakış; tekstil; çağdaş sanat; disiplinlerarası sanat.

Rethinking Cultural Heritage Through Mapping: Çanakkale Ceramics as Actants

Hazal Doğukan [1, *] & Çiğdem Kaya [1]

[1] Endüstri Ürünleri Tasarımı Istanbul Teknik Üniversitesi
hazalldogukan@gmail.com

Abstract

This study examines Çanakkale ceramics through Actor-Network Theory (ANT), analysing from a relational perspective the processes by which these objects acquire cultural-heritage value. Çanakkale ceramics are approached as a multilayered group of cultural objects in relation to their production history, formal diversity, decorative language, connections with everyday use and circulation through the port city. The study aims to make visible the relations these ceramics establish with human and nonhuman actors, including artisans, clay, slip, glaze, kilns, forms, motifs, users, merchants, travellers, collectors, museums, catalogues, academic publications and digital records. It employs document-based qualitative analysis; academic publications, historical texts, catalogue data, visual documents, museum and cultural-heritage records, and secondary discursive sources constitute the research corpus. Actor-Network Theory, which traces the social through associations among actors, provides the basis for discussing how Çanakkale ceramics are repositioned from production to contemporary representation. Latour's injunction to *follow the actors* and his approach to *opening black boxes*, Callon's concept of *translation*, Akrich's discussion of *scripts* and Yaneva's relational interpretation of design objects form the conceptual framework. Çanakkale ceramics are positioned as a central *actant* around which four networks are mapped: production; use and everyday life; circulation and collection; and documentation and digital representation. The production network encompasses material, technical knowledge and craftsmanship; the use network includes everyday practices, gift exchange, memory and tourist value; the circulation network links the port city, travellers, merchants and collectors; and the documentation and digital-representation network comprises catalogues, academic publications, museum records, photographs and online databases. The mapping demonstrates that the cultural-heritage status of Çanakkale ceramics is produced through multiple relations involving historical origin, form, material, use, circulation, representation and documentation. The study thus interprets Çanakkale ceramics as living cultural *actants* that generate value, visibility and meaning together with diverse actors.

Keywords: Actor-Network Theory; Çanakkale ceramics; cultural heritage; network mapping; material culture.

Haritalandırma İle Kültürel Mirasın Yeniden Okunması: Aktant Olarak Çanakkale Seramikleri

Hazal Doğukan [1, *] & Çiğdem Kaya [1]

Özet

Bu çalışma, Çanakkale seramiklerini Aktör-Ağ Kuramı çerçevesinde inceleyerek bu nesnelerin kültürel miras değeri kazanma süreçlerini ilişkisel bir perspektiften ele almaktadır. Çanakkale seramikleri; üretim tarihi, biçimsel çeşitliliği, bezeme dili, gündelik kullanımla kurduğu bağlar ve liman kenti aracılığıyla gelişen dolaşım ilişkileri bakımından çok katmanlı bir kültürel nesne grubu olarak değerlendirilmektedir. Çalışma; bu seramiklerin zanaatkâr, kil, astar, sır, fırın, form, motif, kullanıcı, tüccar, seyyah, koleksiyoner, müze, katalog, akademik yayın ve dijital kayıt gibi insan ve insan-dışı aktörlerle kurduğu ilişkileri görünür kılmayı amaçlamaktadır. Araştırma, belge temelli nitel analiz yaklaşımıyla tasarlanmıştır. Akademik yayınlar, tarihsel metinler, katalog verileri, görsel belgeler, müze ve kültürel miras kayıtları ile ikincil söylem kaynakları araştırma bütüncesini oluşturmaktadır. Toplumsal olanı aktörler arasındaki bağlantılar üzerinden izleyen Aktör-Ağ Kuramı, Çanakkale seramiklerinin üretimden güncel temsile uzanan süreçlerde nasıl yeniden konumlandığını tartışmak için kuramsal bir zemin sunmaktadır. Latour'un *aktörleri izleme* ve *kara kutuları açma* yaklaşımı, Callon'un *çeviri* kavramı, Akrich'in *script* tartışması ve Yaneva'nın tasarım nesnelerine ilişkin ilişkisel yorumu çalışmanın kavramsal çerçevesini oluşturmaktadır. Çanakkale seramikleri merkezî bir *aktant* olarak konumlandırılmakta ve çevresinde dört temel ağ haritalanmaktadır: üretim ağı; kullanım ve gündelik yaşam ağı; dolaşım ve koleksiyon ağı; belgeleme ve dijital temsil ağı. Üretim ağı malzeme, teknik bilgi ve zanaatkârlık ilişkilerini; kullanım ağı gündelik pratikleri, hediyeleşmeyi, hatırayı ve turistik değer süreçlerini; dolaşım ağı liman kenti, seyyahlar, tüccarlar ve koleksiyonerler arasındaki bağlantıları; belgeleme ve dijital temsil ağı ise kataloglar, akademik yayınlar, müze kayıtları, fotoğraflar ve çevrimiçi veri tabanları aracılığıyla kurulan temsil süreçlerini kapsamaktadır. Haritalandırma, Çanakkale seramiklerinin kültürel miras niteliğinin tarihsel köken, biçim, malzeme, kullanım, dolaşım, temsil ve kayıt süreçlerindeki çoklu ilişkiler içinde üretildiğini göstermektedir. Böylece Çanakkale seramikleri, farklı aktörlerle birlikte değer, görünürlük ve anlam üreten yaşayan kültürel *aktantlar* olarak yorumlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aktör-Ağ Kuramı; Çanakkale seramikleri; kültürel miras; ağ haritalandırması; maddi kültür.

A Study on the Transformation of the Perception of Beauty in Ceramic Art

Gizem Demirci [1,*] & Deniz Onur Erman [2]

[1] Seramik, Cam ve Çinicilik Hacettepe Üniversitesi Yüksek Lisans
[2] Seramik, Cam ve Çinicilik Hacettepe Üniversitesi
gizemdemirci3452@gmail.com

Abstract

This study examines the transformation of the perception of beauty in ceramic art and investigates how ceramics has moved beyond the expectation that it should be exclusively beautiful, flawless or functional. Throughout history, ceramics has occupied a broad range of contexts, from religious ritual and architecture to everyday objects and technological applications. This diversity shows that ceramics is not merely a functional material but also a medium carrying aesthetic, cultural and intellectual meanings. As conceptions of art have changed, ceramics has moved beyond its traditional functional and decorative roles to become an artistic practice offering conceptual, experimental and critical modes of expression. Today, it is regarded not only as an object of aesthetic pleasure but also as a medium capable of prompting reflection and questioning. The concept of beauty has consequently expanded, and forms perceived as ugly, rough, incomplete, irregular or unfinished have become part of aesthetic experience. The material, surface, texture and formal possibilities of ceramics demonstrate that beauty is not constructed solely through harmony and perfection. This provides ceramic art with a freer, more pluralistic and more critical field of expression. Ceramics thus moves beyond the production of beautiful or functional objects and becomes a powerful artistic practice capable of generating meaning and thought. The study adopts a qualitative research method. It concludes that the perception of beauty in ceramic art is continually transformed by historical, cultural and artistic variables and that ceramic objects cannot be evaluated solely through beauty, perfection or function. In contemporary ceramic art, aesthetic understanding is reconfigured through difference, fragility, deformation, incompleteness and expressive force, positioning ceramics as an intellectual, critical and conceptual field beyond purely formal or functional production.

Keywords: ceramic art; perception of beauty; aesthetic transformation; contemporary ceramics; aesthetics of ugliness.

Seramik Sanatında Güzellik Algısının Dönüşümü Üzerine Bir İnceleme

Gizem Demirci [1, *] & Deniz Onur Erman [2]

Özet

Bu araştırma, seramik sanatında güzellik algısının dönüşümünü ele almakta; seramiğin salt güzel, kusursuz veya işlevsel olma beklentisinin ötesine geçme sürecini incelemektedir. Seramik, tarih boyunca dinî ritüellerden mimariye, gündelik kullanım nesnelerinden teknolojik uygulamalara kadar geniş bir alanda varlık göstermiştir. Bu çeşitlilik, seramiğin salt işlevsel bir malzeme değil; estetik, kültürel ve düşünsel anlamlar taşıyan bir ifade mecrası olduğunu göstermektedir. Sanat anlayışlarının değişmesiyle birlikte seramik, geleneksel işlevsel ve dekoratif rollerinin ötesine geçerek kavramsal, deneysel ve eleştirel anlatım olanakları sunan bir sanat pratiğine dönüşmüştür. Günümüzde salt estetik haz veren bir nesne değil, izleyicide düşünme ve sorgulama isteği uyandırabilen bir ifade aracı olarak da değerlendirilmektedir. Bu dönüşümle birlikte güzellik kavramı genişlemiş; çirkin, kaba, eksik, düzensiz ya da tamamlanmamış görünen biçimler estetik deneyimin bir parçası hâline gelmiştir. Seramiğin malzeme, yüzey, doku ve form olanakları, güzellik anlayışının salt uyum ve kusursuzluk üzerinden kurulmadığını göstermektedir. Bu durum seramik sanatına daha özgür, çoğul ve eleştirel bir ifade alanı kazandırmaktadır. Böylece seramik, salt güzel ya da işlevsel nesneler üreten alandan çıkıp anlam ve düşünce üretebilen güçlü bir sanat pratiğine dönüşmektedir. Nitel araştırma yönteminin benimsendiği çalışma, seramik sanatında güzellik algısının tarihsel, kültürel ve sanatsal değişkenlere bağlı olarak sürekli dönüştüğü sonucuna ulaşmaktadır. Seramik nesnesinin salt güzellik, kusursuzluk ya da işlevsellik ölçütleriyle değerlendirilemeyeceği; çağdaş seramik sanatında estetik yaklaşımın farklılık, kırılganlık, deformasyon, eksiklik ve ifade gücü aracılığıyla yeniden kurulduğu ortaya konulmaktadır. Böylece seramik, biçimsel ya da işlevsel üretimin ötesinde düşünsel, eleştirel ve kavramsal bir anlatım zemini olarak yeniden konumlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: seramik sanatı; güzellik algısı; estetik dönüşüm; çağdaş seramik; çirkinlik estetiği.

Jungian Archetypal Representations of Identity in Ceramic Masks

Başak Başak [1, *] & Müjde Yücel Coşar [2]

[1] Seramik Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
[2] Seramik, Cam ve Çinicilik Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
basakbasakart@gmail.com

Abstract

Identity is a multilayered construct that shapes how individuals perceive themselves and position themselves within society, while being continually reconfigured through individual and cultural interactions. Throughout history, the mask has assumed diverse functions and has served as an important instrument in the concealment, transformation and re-presentation of identity. Acquiring different meanings in social and artistic contexts, the mask creates a symbolic field of expression that mediates between the individual's inner world and social identity. It may therefore be regarded as a powerful representational form associated with the archetypal structures of analytical psychology. This study examines representations of identity articulated through the mask form in ceramic art within the framework of Carl Gustav Jung's archetypes of the persona, shadow, anima, animus and *Self*. Adopting a qualitative research approach, it uses literature review and document analysis as data-collection methods. Works by ceramic artists from different periods and cultures who place the mask at the centre of their practice are evaluated from an archetypal perspective; the researcher's own ceramic-mask works are also included. The findings show that ceramic masks are not merely objects with formal and aesthetic qualities but also embody multilayered meanings related to individual identity, collective memory, social belonging and unconscious processes. In the works examined, the persona and shadow emerge as fundamental structures representing the visible and repressed aspects of the individual; anima and animus are associated with gender, cultural transmission and identity formation; and the *Self* reflects processes of integration and individuation. Themes including identity conflict, social pressure, collective belonging and the integration of the *Self* are also made visible in the researcher's ceramic-mask practice through material, form and surface organisation. The study concludes that the ceramic mask functions as a powerful artistic medium mediating between individual experience and the collective unconscious. Jung's archetypal theory provides a productive theoretical framework for interpreting representations of the mask in ceramic art. By approaching the relationship between mask and identity from an archetypal perspective, the research contributes to the relevant literature.

Keywords: identity; mask; ceramic art; Carl Gustav Jung; archetype.

Seramik Maskelerde Jung'un Arketipsel Kimlik Temsilleri

Başak Başak [1, *] & Müjde Yücel Coşar [2]

Özet

Kimlik, bireyin kendini algılama biçimini ve toplum içindeki konumunu belirleyen; bireysel ve kültürel etkileşimlerle sürekli yeniden şekillenen çok katmanlı bir yapıdır. Tarih boyunca farklı işlevler üstlenen maske, kimliğin gizlenmesi, dönüştürülmesi ve yeniden temsil edilmesi süreçlerinde önemli bir araç olarak kullanılmıştır. Toplumsal ve sanatsal bağlamlarda farklı anlamlar kazanan maske, bireyin iç dünyası ile toplumsal kimliği arasında aracılık eden simgesel bir ifade alanı oluşturmaktadır. Bu yönüyle maske, analitik psikolojideki arketipsel yapılarla ilişkilendirilebilecek güçlü bir temsil biçimi olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışma, seramik sanatında maske formu aracılığıyla ortaya çıkan kimlik temsillerini Carl Gustav Jung'un persona, gölge, anima, animus ve *Kendilik (Self)* arketipleri çerçevesinde incelemektedir. Nitel araştırma yaklaşımının benimsendiği çalışmada veri toplama yöntemleri olarak literatür taraması ve doküman incelemesinden yararlanılmıştır. Maske formunu sanatsal üretiminin merkezine alan farklı dönem ve kültürlerden seramik sanatçılarının yapıtları arketipsel açıdan değerlendirilmiş; araştırmacının kişisel seramik maske uygulamaları da analize dâhil edilmiştir. Bulgular, seramik maskelerin salt biçimsel ve estetik nitelik taşıyan nesneler olmadığı; bireysel kimlik, kolektif bellek, toplumsal aidiyet ve bilinçdışı süreçlere ilişkin çok katmanlı anlamlar içerdiğini göstermektedir. İncelenen yapıtlarda persona ve gölge arketipleri bireyin görünür ve bastırılmış yönlerini temsil eden temel yapılar olarak öne çıkmakta; anima ve animus toplumsal cinsiyet, kültürel aktarım ve kimlik oluşumuyla ilişkilendirilmekte; *Kendilik (Self)* arketipi ise bütünleşme ve bireyleşme süreçlerini yansıtmaktadır. Araştırmacının seramik maske uygulamalarında kimlik çatışması, toplumsal baskı, kolektif aidiyet ve Kendiliğin bütünleşmesi gibi temalar, malzeme, form ve yüzey düzenlemeleri aracılığıyla görünür kılınmaktadır. Sonuç olarak çalışma, seramik maskenin bireysel deneyim ile kolektif bilinçdışı arasında aracılık eden güçlü bir sanatsal mecra olduğu; Jung'un arketip kuramının seramik sanatındaki maske temsillerini yorumlamak için işlevsel bir kuramsal çerçeve sunduğunu göstermektedir. Araştırma, seramik sanatında maske ve kimlik ilişkisini arketipsel bir perspektiften ele alarak alanyazına katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: kimlik; maske; seramik sanatı; Carl Gustav Jung; arketip.

Copper Formations and Cracked Clay

Neringa Akcijonaityte

Ceramics Department Vilnius Academy of Arts
neringa.akcijonaityte@vda.lt

Abstract

Although ceramics already encompasses many compelling techniques worthy of investigation, combining it with scientific processes opens further possibilities for experimentation. The use of electrochemical reactions in artistic production, together with the exploration of their integration with ceramic objects, prompted a deeper personal investigation into the interdisciplinary relationship between art and science. The research centred on empirical testing to understand the electroforming process and to identify effective ways of integrating electrodeposited copper with ceramic objects. Its principal aim was to create interdisciplinary sculptures using the methods developed through this investigation. This paper examines the technical aspects of copper electroforming and its integration with ceramics, focusing on what can be achieved, how these results are produced, and how working with partially unpredictable processes may influence an artist's approach to making. The formation of the artistic object through electrochemical reactions is a central component of the work. The search for a seamless union between copper deposits and ceramics led to a second stage of experimentation. Although the electroforming of metals requires a laboratory setting, technical precision and an attentive working method, it can be used creatively to produce distinctive artworks and to advance practice-based artistic research. The interdisciplinary ceramic sculptures emerged through the continuous testing of the limits of copper electroforming. The integration of clay and electrodeposited copper moved beyond the decorative application of copper formations to the object's surface, producing an inseparable material union. The works thus demonstrate a productive synthesis of scientific precision and expressive creativity.

Keywords: electroforming; electrodeposited copper; ceramics; interdisciplinary artistic research

Bakır Oluşumları ve Çatlaklı Kil

Neringa Akcijonaityte

Özet

Seramik disiplini, kendi içinde ilgi çekici ve araştırılmaya değer çok sayıda teknik barındırsa da bilimsel süreçlerle bir araya getirildiğinde deneysel araştırmalar için daha geniş olanaklar sunmaktadır. Elektrokimyasal tepkimelerin sanatsal üretimde kullanılması ve bu süreçlerin seramik nesnelerle nasıl bütünleştirilebileceğinin araştırılması, sanat ile bilim arasındaki disiplinlerarası ilişkilere yönelik kişisel araştırmanın derinleşmesini sağlamıştır. Bu doğrultuda çalışmanın temel odağını, elektroform (electroforming) sürecinin işleyişini deneysel olarak anlamak ve elektrolitik olarak biriktirilen bakırın seramik nesnelerle etkili biçimde bütünleştirilme yollarını belirlemek oluşturmuştur. Araştırmanın temel amacı, geliştirilen yöntemler aracılığıyla disiplinlerarası seramik heykeller üretmektir. Bu çalışmada bakır elektroform işleminin teknik yönleri ve seramikle bütünleştirilmesi ele alınmaktadır. Araştırma, bu yöntemle nelerin ve nasıl üretilebileceğine, ayrıca kısmen öngörülemez süreçlerle çalışmanın sanatsal üretim yaklaşımına olası etkilerine odaklanmaktadır. Elektrokimyasal tepkimeler yoluyla sanatsal nesnenin oluşumu, araştırmanın merkezî bileşenidir. Bakır birikintileri ile seramik arasında kesintisiz bir birlik kurma arayışı, deneylerin ikinci aşamasını oluşturmuştur. Metallerin elektroform yöntemiyle biçimlendirilmesi laboratuvar ortamı, teknik hassasiyet ve dikkatli bir çalışma yöntemi gerektirse de yaratıcı amaçlarla kullanıldığında özgün eserlerin üretilmesine ve uygulama temelli sanatsal araştırmanın ilerletilmesine olanak sağlamaktadır. Disiplinlerarası seramik heykeller, bakır elektroform tekniğinin sınırlarının sürekli sınanması sonucunda ortaya çıkmıştır. Kil ile elektrolitik olarak biriktirilen bakırın bütünleşmesi, bakır oluşumlarının nesne yüzeyinde salt dekoratif bir unsur olarak kullanılmasının ötesine geçerek ayrılmaz bir malzeme birliği oluşturmuştur. Böylece çalışma, bilimsel hassasiyet ile dışavurumcu yaratıcılığın verimli bir sentezini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: elektroform; elektrolitik bakır birikintileri; seramik; disiplinlerarası sanatsal araştırma

Porcelain Decoration Traditions in Latvia

Eugenia Loginova

Ceramics Department Art Academy of Latvia
loginova@inbox.lv

Abstract

This article examines the tradition of *Baltars* porcelain in Latvia and its influence on contemporary art. Ceramics has deep historical roots in Latvia, where locally available red clay was traditionally fired at relatively low temperatures. Industrial porcelain production associated with the Russian Empire was established in Latvia in the nineteenth century, notably through the Kuznetsov Porcelain and Faience Factory, founded in 1841. Following the upheavals of the early twentieth century, Latvia became an independent republic in 1918, and porcelain production continued. In 1924, the *Baltars* porcelain-painting workshop was founded through collaboration among artists and industry. Its distinctive works developed into a major artistic phenomenon now included in the Latvian Cultural Canon. At the 1925 International Exhibition in Paris, *Baltars* received two gold medals and one bronze medal. White porcelain offered artists a surface comparable to a blank sheet of paper or canvas. Art Deco, influential in the 1920s and 1930s, shaped the compositional structure of *Baltars* decorated porcelain. A substantial part of this legacy is preserved in the Museum of Decorative Arts and Design in Riga and has been studied in numerous scholarly publications. Among the most extensive recent studies is Dace Ļaviņa's 2019 book *Baltars*. The *Baltars* legacy is regarded as a canonical cultural value in Latvia. Young artists study and reinterpret these works during their education, learning from their technical and aesthetic qualities. At the Art Academy of Latvia, *Baltars* is used as a source of inspiration for student projects. This artistic heritage helps emerging artists develop individual porcelain-decoration techniques and define their own paths within the field.

Keywords: Baltars; Latvian porcelain; porcelain art; Art Deco; cultural heritage; porcelain decoration; art education; contemporary art.

Letonya'da Porselen Dekorasyon Gelenekleri

Eugenia Loginova

Özet

Bu çalışma, Letonya'daki *Baltars porselen geleneğini ve bu geleneğin* çağdaş sanat üzerindeki etkilerini ele almaktadır. Letonya'da seramik sanatı köklü bir geçmişe sahiptir; yerel üretimde geleneksel olarak görece düşük sıcaklıklarda pişirilen kırmızı kil kullanılmıştır. Rus İmparatorluğu'yla bağlantılı endüstriyel porselen üretimi, 1841'de kurulan Kuznetsov Porselen ve Fayans Fabrikası başta olmak üzere, 19. yüzyılda Letonya'da gelişmiştir. 20. yüzyılın başındaki siyasal dönüşümlerin ardından Letonya 1918'de bağımsız bir cumhuriyet olmuş ve porselen üretimi sürmüştür. 1924'te sanatçılar ile sanayi arasındaki iş birliği sonucunda *Baltars* porselen bezeme atölyesi kurulmuş; özgün üretimleri günümüzde Letonya Kültür Kanonu'na dâhil edilen önemli bir sanat olgusuna dönüşmüştür. *Baltars,* 1925 Paris Uluslararası Sergisi'nde iki altın ve bir bronz madalya kazanmıştır. Beyaz porselen yüzeyi, sanatçılar için boş bir kâğıt ya da tuval gibi işlev görmüştür. 1920'li ve 1930'lu yılların etkili üslubu Art Deco, *Baltars* bezemeli porselenlerinin kompozisyon yapısını belirlemiştir. Bu mirasın önemli bir bölümü Riga'daki Dekoratif Sanatlar ve Tasarım Müzesi'nde korunmakta ve çok sayıda bilimsel yayında incelenmektedir. Son yıllardaki en kapsamlı çalışmalardan biri, Dace Ļaviņa'nın 2019'da yayımlanan *Baltars* adlı kitabıdır. *Baltars* mirası, Letonya'nın kanonik kültürel değerlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Genç sanatçılar eğitimleri sırasında bu yapıtları inceleyip yeniden yorumlayarak teknik ve estetik niteliklerinden yararlanmaktadır. Letonya Sanat Akademisi'nde *Baltars*, öğrenci projeleri için bir esin kaynağı olarak kullanılmakta; bu miras genç sanatçıların kişisel porselen bezeme tekniklerini geliştirmelerine ve alandaki özgün yönelimlerini oluşturmalarına katkı sağlar.

Anahtar Kelimeler: Baltars; Letonya porseleni; porselen sanatı; Art Deco; kültürel miras; porselen bezeme; sanat eğitimi; çağdaş sanat.

Metaphor and Material in the Steam Approach: An Interdisclinary Thinking Model Through Ceramics

Sevil Seda Arapkirli [1, *] & Adile Feyza Özgündoğdu [2]
[1] Geleneksel Türk Sanatları Bölümü Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, sevilsedaarapkirli@gmail.com
[2] Seramik ve Cam Hacettepe Üniversitesi

Abstract

This study examines the role of metaphor in interdisciplinary thinking processes through ceramic art within the context of the Science, Technology, Engineering, Arts, and Mathematics (STEAM) approach. While the STEAM-oriented educational approach brings together different fields of knowledge through collaborative production and problem-solving processes, the nature of art, which fosters creativity and enriches conceptual thinking, further strengthens this interaction. In this context, ceramics is regarded as an important medium for supporting interdisciplinary learning, as its material properties are open to physical transformation and allow for the generation of metaphorical meaning.

The study focuses on how the visual language created through ceramic production processes and ceramic artworks can be interpreted through metaphorical meanings. In particular, it examines the relationships established between material transformations, such as cracks, fractures, deformation, and transformation, and different conceptual domains, as well as their potential for meaning-making. During ceramic practices, students observe the physical properties of clay while simultaneously questioning the relationships among form, surface, texture, and meaning, relating material transformations to conceptual thinking processes. Firing processes enable the observation of chemical transformations, whereas forming stages are associated with design, analysis, and problem-solving processes. In this way, ceramic production creates a multilayered learning environment that integrates scientific observation with aesthetic experience and technical knowledge with creative interpretation. Within the theoretical framework of the study, metaphor is considered not merely as a linguistic device but as a cognitive mechanism that enables connections to be established between different domains of knowledge. From this perspective, metaphor allows students to transfer knowledge and experiences acquired in one domain to another, to understand abstract concepts through concrete experiences, and to establish new relationships across disciplines. The transformative nature of ceramic material provides a tangible learning environment that makes this cognitive function of metaphor visible.

The research was conducted within the framework of arts-based research and qualitative analysis. The findings indicate that ceramic practices foster interdisciplinary thinking by establishing a bridge between the disciplines of art and science. Furthermore, the study demonstrates that metaphor serves as an effective learning tool that enhances students' creative, critical, and conceptual thinking skills while supporting knowledge transfer, the establishment of interdisciplinary connections, and innovative problem-solving processes. Consequently, the study argues that the transformative nature of ceramic materials provides a learning environment that concretizes metaphorical thinking and constitutes an original model of thinking that supports interdisciplinary knowledge transfer within the STEAM-oriented educational approach.

Keywords: STEAM approach, ceramic art, metaphor, interdisciplinary thinking, arts-based learning.

Steam Yaklaşımında Metafor ve Malzeme: Seramik Üzerinden Disiplinlerarası Bir Düşünme Modeli

Sevil Seda Arapkirli [1, *] & Adile Feyza Özgündoğdu [2]

Özet

Bu çalışma, Fen, Teknoloji, Mühendislik, Sanat ve Matematik (STEAM) yaklaşımı bağlamında, seramik sanatı üzerinden metaforun disiplinlerarası düşünme süreçlerindeki rolünü incelemektedir. STEAM odaklı eğitim yaklaşımı, farklı bilgi alanlarını ortak üretim ve problem çözme süreçlerinde bir araya getirirken, sanatın yaratıcılığı destekleyen ve kavramsal düşünmeyi çeşitlendiren yapısı bu etkileşimi güçlendirmektedir. Bu bağlamda seramik, fiziksel dönüşüme açık bir malzeme olması ve metaforik anlam üretimine olanak tanıması nedeniyle disiplinlerarası öğrenme süreçlerini destekleyen önemli bir alan olarak değerlendirilmektedir.

Araştırmada, seramik üretim süreçlerinin ve seramik eserlerin oluşturduğu görsel dilin, metaforik anlamlar aracılığıyla nasıl yorumlandığına odaklanılmaktadır. Özellikle çatlak, kırılma, deformasyon ve dönüşüm gibi malzemesel değişimlerin farklı kavramsal alanlarla kurduğu ilişkiler ve anlam üretme potansiyelleri incelenmektedir. Seramik uygulamaları sırasında öğrenciler, kilin fiziksel özelliklerini gözlemlerken aynı zamanda biçim, yüzey, doku ve anlam arasındaki ilişkileri sorgulamakta; malzemedeki dönüşümleri kavramsal düşünme süreçleriyle ilişkilendirmektedir. Pişirim süreçleri, kimyasal dönüşümlerin gözlemlenmesine olanak sağlarken; biçimlendirme aşamaları ise tasarım, analiz ve problem çözme süreçleriyle ilişki kurmaktadır. Böylece seramik üretimi, bilimsel gözlem ile estetik deneyimi, teknik bilgi ile yaratıcı yorumu bir araya getiren çok katmanlı bir öğrenme ortamı oluşturmaktadır.

Çalışmanın kuramsal çerçevesinde metafor, yalnızca dilsel bir anlatım biçimi olarak değil, farklı bilgi alanları arasında ilişki kurulmasını sağlayan bilişsel bir mekanizma olarak ele alınmaktadır. Bu yaklaşım doğrultusunda metafor, öğrencilerin bir alanda edindikleri bilgi ve deneyimleri başka alanlara aktarabilmelerine, soyut kavramları somut deneyimler aracılığıyla anlamlandırabilmelerine ve disiplinler arasında yeni bağlantılar kurabilmelerine olanak tanımaktadır. Seramik malzemenin dönüşümsel yapısı ise metaforun bu bilişsel işlevini görünür kılan somut bir öğrenme zemini sunmaktadır.

Araştırma, sanat temelli araştırma ve nitel analiz yaklaşımı çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular, seramik çalışmalarının sanat ve bilim disiplinleri arasında bir köprü oluşturarak disiplinlerarası düşünmeyi teşvik ettiğini göstermektedir. Bununla birlikte metaforun, öğrencilerin yaratıcı, eleştirel ve kavramsal düşünme becerilerini geliştiren; bilgi transferini, ilişki kurma becerisini ve yenilikçi problem çözme süreçlerini destekleyen etkili bir öğrenme aracı olduğu ortaya konulmaktadır. Sonuç olarak çalışma, seramik malzemenin dönüşümsel yapısının metaforik düşünmeyi somutlaştıran bir öğrenme ortamı sunduğunu ve STEAM odaklı eğitim yaklaşımında disiplinlerarası bilgi akışını destekleyen özgün bir düşünme modeli oluşturduğunu ileri sürmektedir.

Anahtar Kelimeler: STEAM yaklaşımı, seramik sanatı, metafor, disiplinlerarası düşünme, sanat temelli öğrenme

Between Observation and Making: Microscopy and Site-Specific Ceramic Practice

Kay Aplin

Director The Ceramic House
deniz.erbas@gmail.com

Abstract

This presentation explores the artistic practice of Kay Aplin, whose work brings together scientific observation, environmental research and ceramic making. Working across disciplines, Aplin uses microscopy as both a research tool and a creative methodology to investigate the often-overlooked structures, organisms and material processes that shape the natural world. Through the microscope, everyday substances and environmental specimens are transformed into complex visual landscapes, revealing patterns, textures and forms normally inaccessible to the unaided eye. These microscopic observations form the basis of a body of ceramic work that translates scientific imagery into tactile, three-dimensional forms. Rather than directly reproducing microscopic images, Aplin employs interpretation, abstraction and material experimentation, allowing clay to become a medium through which hidden ecological relationships can be explored and reimagined. The resulting works occupy a space between scientific documentation and artistic speculation, inviting viewers to reconsider scale, perception and the interconnectedness of living systems. The presentation also examines site-specific projects developed through international artist residencies in Shetland, Ireland and China. In each setting, Aplin conducted field research informed by local ecologies, geological formations, cultural histories and environmental conditions. These immersive experiences generated works that respond directly to place while contributing to wider discussions of landscape, environmental change and human relationships with the natural world. Through selected case studies, the presentation discusses how observation, fieldwork and material practice intersect in Aplin's work. It demonstrates how ceramics can translate scientific inquiry into sensory experience, connecting the microscopic with the environmental, the local with the global, and the visible with the unseen.

Keywords: microscopy; ceramics; contemporary art; site-specific art; materiality; place-based practice; material transformation; visual research.

Gözlem ve Üretim Arasında: Mikroskopi ve Mekâna Özgü Seramik Pratiği

Kay Aplin

Özet

Bu sunum, bilimsel gözlem, çevresel araştırma ve seramik üretimini bir araya getiren sanatçı Kay Aplin'in sanatsal pratiğini ele almaktadır. Disiplinlerarası çalışan Aplin, mikroskopiyi hem araştırma aracı hem de yaratıcı bir yöntem olarak kullanmakta; doğal dünyayı biçimlendiren ve çoğu zaman gözden kaçan yapıları, organizmaları ve maddesel süreçleri incelemektedir. Mikroskop aracılığıyla gündelik maddeler ve çevresel örnekler, çıplak gözle erişilemeyen desen, doku ve biçimleri görünür kılan karmaşık görsel manzaralara dönüşmektedir. Bu mikroskobik gözlemler, bilimsel imgeleri dokunsal ve üç boyutlu formlara aktaran bir seramik üretiminin temelini oluşturmaktadır. Aplin, mikroskop görüntülerini doğrudan yeniden üretmek yerine yorumlama, soyutlama ve malzeme deneyi süreçlerine başvurmakta; böylece kil, gizli ekolojik ilişkilerin araştırılıp yeniden tahayyül edilebildiği bir mecraya dönüşmektedir. Ortaya çıkan yapıtlar, bilimsel belgeleme ile sanatsal spekülasyon arasında konumlanarak izleyiciyi ölçek, algı ve canlı sistemlerin karşılıklı bağlılığı üzerine yeniden düşünmeye davet etmektedir. Sunum ayrıca Shetland, İrlanda ve Çin'deki uluslararası sanatçı rezidansları kapsamında geliştirilen mekâna özgü projeleri incelemektedir. Aplin her bağlamda yerel ekolojiler, jeolojik oluşumlar, kültürel tarihler ve çevresel koşullardan beslenen saha araştırmaları yürütmüştür. Bu yoğun deneyimler, bulunduğu yerin niteliklerine doğrudan yanıt veren ve peyzaj, çevresel değişim ile insanın doğal dünyayla ilişkisine dair daha geniş tartışmalara katkı sağlayan yapıtlar üretmiştir. Sunum, seçili örnekler üzerinden gözlem, saha çalışması ve malzeme pratiğinin Aplin'in üretiminde nasıl kesiştiğini tartışmaktadır. Seramiğin bilimsel araştırmayı duyusal deneyime dönüştüren; mikroskobik olan ile çevresel olan, yerel olan ile küresel olan, görünür olan ile görünmeyen arasında bağlantı kuran güçlü bir mecra olarak işlevini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: mikroskopi; seramik; çağdaş sanat; mekâna özgü sanat; maddesellik; yer temelli pratik; malzeme dönüşümü; görsel araştırma

The Aesthetics of The Fragile Body: Reflections of the Hellenistic Notion of Pathos in Contemporary Figurative Ceramic Art

Buket Büyükçam

Seramik, Cam ve Çinicilik Makü Arkeoloji Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi
buketbuyukcam@gmail.com

Abstract

This study examines the formal and iconographic characteristics of pathos as they matured in Hellenistic sculpture (323–30 BC) and traces, through comparative reading, how this emotional idiom re-emerges in contemporary figurative ceramics. Departing from the serene, idealised body of the Classical period, Hellenistic sculpture rendered pain, fear and psychological tension visible. The Gigantomachy frieze of the Great Altar of Pergamon, Laocoön and His Sons and the Dying Gaul are analysed as principal witnesses to this transformation. The theoretical framework draws on Aby Warburg's concepts of the pathos formula (*Pathosformel*) and the afterlife of antiquity (*Nachleben der Antike*), which provide a methodological basis for examining the reactivation of ancient emotional forms in later periods. The research combines art-historical method, formal analysis and iconographic interpretation. In the contemporary field, works by Viola Frey, Cristina Córdova, Tip Toland, Stephen De Staebler and Claire Curneen are examined in terms of how the fragility of clay, surface cracks, deformation and anatomical absence are transformed into a language of psychological vulnerability. Frey foregrounds the individual under social pressure; Córdova, the weeping face; Toland, the ageing and frightened body; De Staebler, the fragmented torso; and Curneen, the wounded figure. The study does not claim that these artists consciously quote Hellenistic models. Rather, it proposes a Warburgian formal-emotional affinity: a pathos formula reappearing within a different material economy. Its original contribution lies in reading pathos—an art-historical concept rooted in the study of antiquity—and contemporary figurative ceramics as two manifestations of a shared formal-emotional language rather than as a chain of influence. Hellenistic pathos thereby emerges as a living model still capable of articulating contemporary loneliness, alienation and fragility.

Keywords: Hellenistic sculpture; pathos; Pathosformel; contemporary figurative ceramics; aesthetics of fragility.

Kırılgan Bedenin Estetiği: Hellenistik Pathos Anlayışının Çağdaş Figüratif Seramik Sanatındaki Yansımaları

Buket Büyükçam

Özet

Bu çalışmada, Helenistik dönemde (MÖ 323–30) olgunlaşan pathos anlayışının biçimsel ve ikonografik nitelikleri ele alınmakta; ardından bu duygusal dilin çağdaş figüratif seramikteki karşılıkları karşılaştırmalı okumayla izlenmektedir. Klasik dönemin dingin ve idealize bedeninden uzaklaşan Helenistik üslupta acı, korku ve psikolojik gerilim görünür kılınır. Pergamon Büyük Sunağı'nın Gigantomakhia frizi, Laokoon ve Oğulları grubu ile Ölmekte Olan Galyalı bu dönüşümün başlıca tanıkları olarak çözümlenir. Çalışmanın kuramsal çerçevesi Aby Warburg'un pathos formülü (*Pathosformel*) ve antikitenin sonraki yaşamı (*Nachleben der Antike*) kavramlarına dayandırılır; böylece antik duygu biçimlerinin sonraki çağlarda yeniden belirmesi yöntemsel bir zemine oturtulur. Araştırmada sanat tarihi yöntemi, biçim çözümlemesi ve ikonografik okuma birlikte kullanılmıştır. Çağdaş alanda Viola Frey, Cristina Córdova, Tip Toland, Stephen De Staebler ve Claire Curneen'in yapıtları; kilin kırılganlığının, yüzey çatlağının, deformasyonun ve anatomik eksikliğin nasıl psikolojik kırılganlık diline dönüştürüldüğü üzerinden incelenmektedir. Frey'de toplumsal baskı altındaki birey, Córdova'da ağlayan yüz, Toland'da yaşlanan ve korkan beden, De Staebler'de parçalanmış torso, Curneen'de ise yaralı figür öne çıkar. Bu çalışmada, sanatçıların Helenistik modelleri bilinçli biçimde alıntıladığı ileri sürülmemektedir; öne sürülen, Warburgcu anlamda biçimsel-duygusal bir akrabalık, yani bir pathos formülünün başka bir malzeme ekonomisinde yeniden görünür olmasıdır. Çalışmanın özgün katkısı, antik sanat araştırmalarına dayanan sanat tarihsel bir kavram olan pathos ile güncel bir sanatsal pratik olan figüratif seramiği, bir etkilenme zinciri kurmadan, ortak bir biçimsel-duygusal dilin iki tezahürü olarak yan yana okuyabilmesidir. Sonuç olarak, Helenistik pathos, günümüzün yalnızlık, yabancılaşma ve kırılganlık deneyimini hâlâ dile getirebilen yaşayan bir ifade modeli olarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Helenistik heykel; pathos; Pathosformel; çağdaş figüratif seramik; kırılganlık estetiği.

Delft Faience in the Collection of the Azerbaijan National Museum of Art: Artistic Traditions, Collecting History and Cultural Exchange

Mahbara Abbasova

Department of International Relations Azerbaijan National Museum of Art
mehbara.abbasova@gmail.com

Abstract

The Delft faience collection of the Azerbaijan National Museum of Art constitutes an important yet understudied body of European decorative art preserved in the South Caucasus. Produced primarily during the seventeenth and eighteenth centuries, these objects reflect the artistic achievements of Delft, one of the leading centers of tin-glazed earthenware production in Europe, while also illustrating the cultural interactions that shaped the development of early modern ceramic traditions.

This paper presents a comprehensive study of the museum's Delft collection, focusing on its artistic characteristics, provenance, and historical trajectories. The research examines a representative group of decorative vessels, dishes, and ornamental objects distinguished by cobalt-blue underglaze decoration, Chinese-inspired motifs, Dutch landscape imagery, and Baroque decorative elements. Through stylistic and comparative analysis, the study investigates the adaptation of Eastern visual models within a European artistic context and the emergence of a distinctive Delft ceramic aesthetic.

Particular attention is devoted to the provenance of the collection and the circumstances of its formation. The research identifies objects that once belonged to prominent private collections of the Russian Empire, including those of P. P. Durnovo and Countess I. I. Paskevich, and traces their transfer to the Azerbaijan National Museum of Art through the State Museum Fund in 1925. These acquisition histories provide valuable evidence of collecting practices, the redistribution of cultural property, and the formation of museum collections during a period of profound political and institutional transformation.

The study demonstrates that the museum's Delft faience collection reflects not only the artistic development of Dutch ceramics but also the collecting strategies of aristocratic circles within the Russian Empire and the subsequent transformation of private collections into public cultural heritage. Provenance records make it possible to reconstruct previously understudied trajectories of Delft objects from European production centers, through imperial collections, to a museum institution in Azerbaijan. By integrating art-historical and provenance-based approaches, the paper contributes to the documentation of Delft faience beyond its traditional geographic context and highlights the role of museum collections in reconstructing transnational histories of art, collecting, and cultural exchange between Western Europe, the Russian Empire, and the South Caucasus.

Keywords: Delft faience, museum collections, ceramics, decorative arts, Azerbaijan National Museum of Art, applied art

Azerbaycan Ulusal Sanat Müzesi Koleksiyonundaki Delft Fayansları: Sanatsal Gelenekler, Koleksiyonculuk Tarihi ve Kültürlerarası Etkileşim

Mahbara Abbasova

Özet

Azerbaycan Ulusal Sanat Müzesi'nde korunan Delft fayansı koleksiyonu, Güney Kafkasya'da muhafaza edilen Avrupa dekoratif sanatlarının önemli ancak yeterince araştırılmamış bir bölümünü oluşturmaktadır. Başlıca XVII. ve XVIII. yüzyıllarda üretilen bu eserler, Avrupa'nın kalay sırlı seramik üretiminin önde gelen merkezlerinden biri olan Delft'in sanatsal başarılarını yansıtmakla birlikte, erken modern dönem seramik geleneklerinin gelişimini şekillendiren kültürel etkileşimleri de gözler önüne sermektedir.

Bu çalışma, müzenin Delft koleksiyonunu sanatsal özellikleri, provenansı ve tarihsel gelişim süreci açısından kapsamlı bir biçimde incelemektedir. Araştırma; kobalt mavisi sır altı bezemeleri, Çin etkili motifleri, Hollanda manzara tasvirleri ve Barok üsluba özgü dekoratif unsurlarıyla öne çıkan temsilî bir grup dekoratif kap, tabak ve süs eşyasını ele almaktadır. Üslup ve karşılaştırmalı analiz yöntemleri aracılığıyla, Doğu kökenli görsel modellerin Avrupa sanat ortamında nasıl yeniden yorumlandığı ve Delft seramiğine özgü estetik anlayışın nasıl ortaya çıktığı araştırılmaktadır.

Çalışmada, koleksiyonun provenansına ve oluşum sürecine özel önem verilmektedir. Araştırma, eserlerin bir bölümünün Rus İmparatorluğu'nun önde gelen özel koleksiyonlarına, özellikle P. P. Durnovo ve Kontes I. I. Paskeviç'in koleksiyonlarına ait olduğunu ortaya koymakta ve bu eserlerin 1925 yılında Devlet Müze Fonu aracılığıyla Azerbaycan Millî Sanat Müzesi'ne aktarılma sürecini izlemektedir. Bu edinim öyküleri; koleksiyonculuk uygulamaları, kültürel varlıkların yeniden dağıtımı ve müze koleksiyonlarının oluşumu hakkında, siyasi ve kurumsal dönüşümlerin yaşandığı bir döneme ışık tutan değerli veriler sunmaktadır.

Araştırma, müzenin Delft fayansı koleksiyonunun yalnızca Hollanda seramik sanatının gelişimini değil, aynı zamanda Rus İmparatorluğu aristokrasisinin koleksiyon oluşturma stratejilerini ve özel koleksiyonların kamusal kültürel mirasa dönüşüm sürecini de yansıttığını göstermektedir. Provenans kayıtları, Delft eserlerinin Avrupa'daki üretim merkezlerinden imparatorluk koleksiyonlarına ve oradan Azerbaycan'daki bir müze kurumuna uzanan, daha önce yeterince incelenmemiş dolaşım güzergâhlarının yeniden kurgulanmasına olanak sağlamaktadır. Sanat tarihi ile provenans araştırmalarını bir araya getiren bu çalışma, Delft fayansının geleneksel coğrafi sınırlarının ötesindeki varlığının belgelenmesine katkıda bulunmakta ve müze koleksiyonlarının Batı Avrupa, Rus İmparatorluğu ve Güney Kafkasya arasındaki sanat, koleksiyonculuk ve kültürel etkileşim tarihlerini yeniden inşa etmedeki önemini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Delft fayansı, müze koleksiyonları, seramik, dekoratif sanatlar, Azerbaycan Ulusal Sanat Müzesi, uygulamalı sanatlar.

What Remains When a Craft Disappears? Memory Traces in Trabzon's Çömlekçi Quarter

Esra Mühürcü Yazıcı

Seramik, Cam ve Çinicilik Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi (Mezun)
emuyazici@gmail.com

Abstract

This study examines the elements of memory left behind when a craft loses both its practitioners and its physical traces, taking Trabzon's Çömlekçi (Potters') Quarter as its case study. The history of pottery in the quarter, whose urban fabric has been completely transformed by urban renewal and gentrification projects, is confined in written sources to a few court records and the brief statement that it was 'inhabited by Rum [Greek Orthodox] potters'. Taking this profound silence in the official archives and the structural lacuna in historiography as its point of departure, the study draws its theoretical framework from Pierre Nora's *Realms of Memory* (*Lieux de mémoire*) and Michel de Certeau's *The Writing of History*. To interpret the gap in this microhistory, where direct written evidence is lacking, the study employs a holistic and comparative methodology. It considers together the potters' quarters of Trabzon, Istanbul and Çanakkale: three distinct urban contexts that differ in production technologies, socioeconomic structures and migration routes, yet experienced the same nationwide wave of transformation with different local outcomes. By linking these three nodes, the research aims to foreground gaps in the archive. In this context, the everyday life of Çanakkale potters, the guild-regulated workshops of Istanbul and the port-oriented local production of Trabzon serve as mirrors through which to understand how the craft took root in different urban identities. Ottoman court records, engravings, travelogues and archival photographs of pottery workshops are examined alongside folk-song refrains and proverbs. The findings show that tangible craft memory is not entirely erased even after losing the practitioners who constituted it. Rather, it persists through elements of intangible cultural heritage, permeating the capillaries of everyday life.

Keywords: craft memory; pottery; trace; cultural memory; toponymy

Bellek Nerede Saklanır? Yok Olan Bir Zanaatten Arta Kalanlar: Çömlekçi Mahallesi

Esra Mühürcü Yazıcı

Özet

Bu çalışma, Trabzon'daki Çömlekçi Mahallesi örneğinden hareketle, bir zanaat hem ustalarını hem fiziksel izlerini yitirdiğinde geride kalan bellek unsurlarını incelemektedir. Günümüzde kentsel dönüşüm ve soylulaştırma projeleriyle çehresi bütünüyle değişen mahallenin çömlekçilik tarihi, yazılı kaynaklarda salt 'Rum çömlekçilerle meskûndur' ifadesi ve birkaç dava kaydıyla sınırlıdır. Araştırma, resmî arşivlerdeki bu derin sessizliği ve tarih yazımındaki yapısal boşluğu çıkış noktası olarak almaktadır. Kuramsal çerçevesini Pierre Nora'nın *Hafıza Mekânları* (*Lieux de mémoire*) ve Michel de Certeau'nun *Tarih Yazımı* (*The Writing of History*) yaklaşımlarına dayandırır. Doğrudan yazılı kanıtın bulunmadığı bu mikrotarih alanındaki boşluğu anlamlandırmak için bütüncül ve karşılaştırmalı bir yöntem benimsenmiştir. Bu doğrultuda çalışma; üretim teknolojileri, sosyoekonomik yapıları ve göç rotaları bakımından birbirinden farklılaşan, ancak ulusal ölçekteki aynı dönüşüm dalgasını farklı yerel sonuçlarla deneyimleyen Trabzon, İstanbul ve Çanakkale çömlekçi semtlerini bir arada ele almaktadır. Araştırma, bu üç farklı odağı birbirine bağlayarak arşivsel boşlukları görünür kılmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda Çanakkale çömlekçilerinin gündelik yaşamı, İstanbul'un lonca düzenine bağlı imalathaneleri ve Trabzon'un liman odaklı yerel üretimi, zanaatın farklı kent kimliklerinde nasıl kök saldığını anlamaya imkân veren aynalar olarak kullanılmaktadır. Araştırma kapsamında Osmanlı dönemi kadı sicilleri, gravürler, seyahatnameler ve arşivlerdeki çömlekçi dükkânı fotoğrafları; türkü nakaratları ve darbımesellerle birlikte incelenmiştir. Bulgular, somut zanaat belleğinin kurucu öznelerini kaybetse bile bütünüyle silinmediğini göstermektedir. Aksine bu bellek, somut olmayan kültürel miras unsurları aracılığıyla gündelik yaşamın kılcal damarlarına sızarak varlığını sürdürmektedir.

Anahtar Kelimeler: zanaat belleği; çömlekçilik; iz; kültürel bellek; toponimi

Traditions of Khorezm Ceramic

Atayeva Nargiz Rustamovna

Sanat Bölümü Urgench State University
ataevanargiz415@gmail.com

Abstract

Khorezm ceramics constitute one of the most distinctive branches of Uzbekistan's traditional decorative and applied arts, shaped by centuries-old artistic traditions, the region's natural and climatic conditions and the rich cultural heritage of ancient Khorezm. This study examines the historical stages in the development of Khorezm ceramics, the formation of local artistic schools and the principal production practices that embody the continuity of folk-craft traditions. It analyses the artistic means of expression, decorative motifs, compositional solutions and technological characteristics of works produced by Khorezm masters. Traditional forms—including jugs, dishes, decorative panels, vases and vessels for domestic and ritual use—are considered in relation to their expressive plasticity, rich ornamentation and harmonious integration of form and decoration. The ornamentation of Khorezm ceramics comprises geometric, vegetal and symbolic elements that reflect ideas about nature, fertility, prosperity and spiritual values. Particular importance is attached to traditional forming methods, local clay bodies, engobe decoration, glazing and high-temperature firing, which contribute to the durability and artistic expressiveness of the works. The study also examines the preservation and development of Khorezm ceramic traditions under contemporary conditions, the role of folk masters in transmitting professional knowledge to younger generations and the place of ceramic art in art education and national cultural heritage. Contemporary ceramic artists combine traditional technologies with new artistic approaches, preserving national identity while responding to contemporary decorative art. The study concludes that Khorezm ceramics is an important component of Uzbekistan's national culture, possesses substantial artistic and historical value and merits further research in art history, ethnology, cultural studies and the history of decorative and applied arts.

Keywords: Khorezm ceramics; decorative and applied arts; folk-art traditions; ceramic technologies; cultural heritage; art ceramics.

Harezm Seramik Gelenekleri

Atayeva Nargiz Rustamovna

Özet

Harezm seramik sanatı, Özbekistan'ın geleneksel dekoratif ve uygulamalı sanatlarının en özgün dallarından olup yüzyıllar boyu şekillenen sanatsal geleneklerin, bölgenin doğal ve iklimsel koşullarının ve kadim Harezm uygarlığının zengin kültürel mirasının etkisiyle gelişmiştir. Bu çalışma, Harezm seramiğinin tarihsel gelişim evreleri, yerel sanat ekollerinin oluşumu ve halk zanaatı geleneklerinin sürekliliğini yansıtan temel üretim uygulamalarını incelemektedir. Araştırmada Harezm ustalarının ürettiği seramiklerin sanatsal ifade araçları, bezeme motifleri, kompozisyon çözümleri ve teknolojik özellikleri analiz edilmektedir. Testiler, tabaklar, dekoratif panolar, vazolar ile gündelik ve ritüel kullanıma yönelik kaplar; güçlü plastik anlatımları, zengin bezemeleri ve biçim ile dekor arasındaki uyumlu ilişki bakımından ele alınmaktadır. Harezm seramiklerinin bezemeleri, halkın doğa, bereket, refah ve manevi değerlere ilişkin düşüncelerini yansıtan geometrik, bitkisel ve simgesel öğelerden oluşmaktadır. Geleneksel biçimlendirme yöntemleri, yerel kil bünyeleri, angob bezemesi, sırlama ve yüksek sıcaklıkta pişirim, eserlerin dayanıklılığına ve sanatsal ifade gücüne katkıda bulunmaktadır. Araştırma ayrıca Harezm seramik geleneklerinin günümüz koşullarında korunması ve geliştirilmesi, halk ustalarının mesleki bilgiyi genç kuşaklara aktarmadaki rolü ve seramik sanatının sanat eğitimi ile ulusal kültürel miras içindeki yerini incelemektedir. Günümüz seramik sanatçıları, ulusal kimliği korurken geleneksel teknolojileri yeni sanatsal yaklaşımlarla birleştirmekte ve çağdaş dekoratif sanatın gereksinimlerine yanıt vermektedir. Sonuç olarak Harezm seramiği, Özbekistan'ın ulusal kültürünün önemli bir bileşenidir; yüksek sanatsal ve tarihsel değere sahiptir ve sanat tarihi, etnoloji, kültürel çalışmalar ile dekoratif ve uygulamalı sanatlar tarihi alanlarında yapılacak ileri araştırmalar için önemli bir bilimsel potansiyel taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Harezm seramiği; dekoratif ve uygulamalı sanatlar; halk sanatı gelenekleri; seramik teknolojileri; kültürel miras; sanatsal seramik.

Khorezm Ceramics

Gulchehra Ozodovna Sultanova

Department of Art History Urgench State University
sultonovagulchehra5@gmail.com

Abstract

This study examines the history of pottery in Khorezm, its ancient pottery schools, traditions, distinctive features and production technologies. Khorezm is one of the oldest pottery centres in Central Asia, and ceramic finds from archaeological excavations show that pottery in the oasis dates back to antiquity. Architectural tilework constitutes an important branch of the Khorezm ceramic tradition. Buildings dating from the first half of the nineteenth century in Khiva are particularly notable for their rich tile decoration; these works are therefore regarded as significant examples of national cultural heritage. Although Khorezm ceramics share certain colour characteristics with the Rishton and Gurumsaray schools of Turkestan, they possess a distinctive vocabulary of pattern, ornament and form. Whereas potters in Tashkent, Samarkand and Rishton commonly produce shallow plates, the deep ceramic bowl known as the bodiya is a characteristic Khorezm form that has survived from ancient times. Other widespread large forms include koshin-bodiya, ulli-bodiya, mashad-bodiya and chanak-bodiya. The study also considers upright vessels historically produced by Khorezm potters, including jugs, pitchers, khums, khumchas, digirs (watermill vessels), chorkulok, kapshirma, ibrik and shakasha, and evaluates pottery's place in sociocultural life. It analyses ornamental motifs, colour palettes and selected works by the renowned potters Eshmurod Sapoyev and Rayimberdi Matchonov; examines museum holdings and examples from private collections; and discusses both present-day masters who sustain ancient pottery traditions and the use of tilework in contemporary architecture.

Keywords: Khorezm ceramics; pottery schools; production technologies; ceramic forms; ornamental decoration; master potters; museum collections; tilework; traditions.

Harezm Seramikleri

Gulchehra Ozodovna Sultanova

Özet

Bu çalışma, Harezm çömlekçilik sanatının tarihini, kadim çömlekçilik ekolleri, gelenekleri, ayırt edici özellikleri ve üretim teknolojilerini ele almaktadır. Harezm, Orta Asya'nın en eski çömlekçilik merkezlerinden biridir. Arkeolojik kazılarda çıkarılan seramik buluntular, bu sanatın vahadaki geçmişinin antik dönemlere kadar uzandığını göstermektedir. Mimari çini sanatı, Harezm seramik geleneğinin önemli bir kolunu oluşturur. Özellikle Hive'de 19. yüzyılın ilk yarısına tarihlenen yapılar, zengin çini bezemeleriyle dikkat çeker. Bu eserler ulusal kültürel mirasın önemli örnekleri olarak kabul edilir. Harezm seramikleri, Türkistan'ın Riştan ve Gurumsaray ekolleriyle bazı renk özelliklerini paylaşmasına karşın desen, bezeme ve biçim dili bakımından özgün bir karakter taşır. Taşkent, Semerkant ve Riştan'da daha çok sığ tabaklar üretilirken, Harezm'de antik dönemlerden günümüze ulaşan bodiya adlı derin seramik kâse karakteristik bir form olarak öne çıkar. Koşin-bodiya, ulli-bodiya, maşad-bodiya ve çanak-bodiya da yaygın büyük formlar arasındadır. Araştırma ayrıca Harezm çömlekçilerinin tarih boyunca ürettiği testi, sürahi, khum, khumça, digir (su değirmeni kabı), çorkulok, kapşırma, ibrik ve şakaşa gibi dikey formlu kapları ele almakta ve çömlekçiliğin sosyokültürel yaşamdaki yerini değerlendirmektedir. Makalede seramiklerin bezeme motifleri ve renk paleti ile ünlü çömlek ustaları Eşmurod Sapoyev ve Rayimberdi Matchonov'un seçili eserleri analiz edilmektedir. Müze koleksiyonları ve özel koleksiyonlardaki Harezm seramikleri incelenmekte; kadim çömlekçilik geleneklerini günümüzde sürdüren ustalar ve çini sanatının çağdaş mimarideki kullanımı hakkında bilgi sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Harezm çömlekçiliği; Harezm seramiği; çini sanatı; geleneksel seramik; kültürel miras; usta çömlekçiler; müze koleksiyonları.

Methodological Integration and Pedagogical Approaches of the Khorezm Pottery Tradition in Applied Arts Education

Nigora Egamberganovna Ibadullayeva

Department of Art Urgench State University
minara.guliyeva85@yahoo.com

Abstract

Traditional crafts constitute a fundamental component of intangible cultural heritage, transmitting societies' historical experience, aesthetic values and cultural identity across generations. Preserving and sustaining this heritage is essential not only for cultural continuity but also for enriching contemporary art education through the integration of local knowledge systems. As one of Central Asia's most established ceramic traditions, Khorezm pottery offers a significant pedagogical model for applied arts education through its distinctive material knowledge, formal language, colour aesthetics, decorative repertoire and master-apprentice system. Nevertheless, research on the methodological integration of this tradition into higher-education curricula in applied arts remains limited. This study therefore examines the historical development, technical characteristics, aesthetic values and pedagogical dimensions of the Khorezm pottery tradition and proposes a comprehensive methodological framework for its integration into applied arts education. The research employs a qualitative design combining historical-comparative analysis, an extensive literature review, fieldwork, participant observation, semi-structured interviews with master potters and cultural-pedagogical evaluation. It focuses on the principal pottery centres of Khiva, Madir and Kattabag in the Khorezm region and considers the artistic legacy of the distinguished master potter Raimberdi Matjonov. Traditional production processes—including clay preparation, forming techniques, glazing technologies, firing methods, colour application and decorative-motif systems—are systematically analysed to assess their applicability to contemporary applied arts education. The findings demonstrate that the Khorezm pottery tradition should not be regarded merely as a conventional model for developing technical craftsmanship. Rather, it offers a holistic educational approach that enhances students' cultural-heritage awareness, aesthetic sensitivity, creative thinking, design-oriented problem-solving and interdisciplinary production skills. Accordingly, the study proposes a multilayered educational model combining theoretical instruction, studio practice, museum-based learning, field research, interaction with master potters and project-based learning. In conclusion, the systematic incorporation of the Khorezm pottery tradition into applied arts curricula contributes to the sustainability of traditional craft knowledge, supports the preservation of cultural heritage, strengthens students' creative-design competencies and enhances the quality of contemporary art education. The proposed framework offers a sustainable and internationally applicable model for integrating traditional artistic practices into higher education in applied arts.

Keywords: Khorezm pottery, applied arts education, traditional technologies, master–apprentice system, Raimberdi Matjonov.

Horezm Çömlekçiliği Geleneğinin Uygulamalı Sanatlar Eğitiminde Metodolojik Entegrasyonu ve Pedagojik Yaklaşımları

Nigora Egamberganovna Ibadullayeva

Özet

Geleneksel el sanatları, toplumların tarihsel deneyimlerini, estetik değerlerini ve kültürel kimliklerini kuşaklar boyu aktaran, somut olmayan kültürel mirasın temel unsurlarındandır. Bu mirasın korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması, salt kültürel süreklilik açısından değil, yerel bilgi sistemlerinin çağdaş sanat eğitimine kazandırılması bakımından da önem taşır. Orta Asya'nın en köklü seramik geleneklerinden biri olan Harezm çömlekçiliği; kendine özgü malzeme bilgisi, biçim dili, renk estetiği, bezeme repertuvarı ve usta-çırak sistemiyle uygulamalı sanatlar eğitimi için önemli bir pedagojik model sunar. Ancak geleneğin uygulamalı sanatlar yükseköğretim programlarına yöntemsel olarak nasıl entegre edileceğini ele alan çalışmalar sınırlıdır. Bu doğrultuda çalışma, Harezm çömlekçiliğinin tarihsel gelişimi, teknik özellikleri, estetik değerleri ve pedagojik boyutlarını incelemeyi ve uygulamalı sanatlar eğitimine entegrasyonu için kapsamlı bir yöntemsel çerçeve önermeyi amaçlamaktadır. Araştırma; tarihsel-karşılaştırmalı analiz, kapsamlı literatür taraması, saha çalışması, katılımcı gözlem, usta çömlekçilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler ve kültürel-pedagojik değerlendirmeyi birleştiren nitel bir desenle yürütülmüştür. Harezm bölgesinin başlıca çömlekçilik merkezlerinden Hive, Madir ve Kattabag incelenmiş; seçkin çömlek ustası Raimberdi Matjonov'un sanatsal mirası da değerlendirilmiştir. Kil hazırlama, biçimlendirme, sırlama, pişirim, renk uygulama ve bezeme motifleri gibi geleneksel üretim süreçleri, çağdaş uygulamalı sanatlar eğitimindeki kullanılabilirlikleri bakımından sistematik olarak analiz edilmiştir. Bulgular, Harezm çömlekçilik geleneğinin salt teknik zanaat becerilerini geliştiren geleneksel bir model olarak değerlendirilmemesi gerektiğini göstermektedir. Bu gelenek; öğrencilerin kültürel miras bilincini, estetik duyarlılığını, yaratıcı düşünmesini, tasarım odaklı problem çözme yetkinliğini ve disiplinlerarası üretim becerilerini geliştiren bütüncül bir eğitim yaklaşımı sunmaktadır. Bu doğrultuda çalışma; kuramsal öğretim, atölye uygulaması, müze temelli öğrenme, saha araştırması, usta çömlekçilerle etkileşim ve proje tabanlı öğrenmeyi bir araya getiren çok katmanlı bir eğitim modeli önermektedir. Sonuç olarak Harezm çömlekçilik geleneğinin uygulamalı sanatlar öğretim programlarına sistematik biçimde dâhil edilmesi, geleneksel zanaat bilgisinin sürdürülebilirliğine katkı sağlamakta, kültürel mirasın korunmasını desteklemekte, öğrencilerin yaratıcı tasarım yeterliliklerini güçlendirmekte ve çağdaş sanat eğitiminin niteliğini artırmaktadır. Önerilen yöntemsel çerçeve, geleneksel sanatsal uygulamaların uygulamalı sanatlar yükseköğretimine kazandırılması için sürdürülebilir ve uluslararası ölçekte uygulanabilir bir model olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Harezm çömlekçiliği; uygulamalı sanatlar eğitimi; geleneksel teknolojiler; usta-çırak sistemi; Raimberdi Matjonov.

The Convergence of Physical and Digital Layers in Contemporary Ceramic Art: An Analysıs of the Senkron Performance

Canalp Sipahi

Seramik, Cam ve Çinicilik Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
canalpsipahi@gmail.com

Abstract

The increasing integration of digital technologies into contemporary artistic practices has created new opportunities to reconsider the relationship between the physical ceramic object and the digital image. Traditionally characterized by its materiality and static nature, ceramics transforms into a hybrid medium that offers viewers a multilayered experience when combined with digital components such as projection, moving images, and light. This transformation enables digital elements to be understood not merely as supplementary tools but as integral components of the artwork's process of meaning-making. Consequently, ceramics generates new aesthetic and conceptual meanings not only through its physical presence but also through its relationship with the digital image.

Although the number of artistic practices combining ceramics and digital technologies has increased in recent years, studies that examine the simultaneous interaction of physical and digital components within a theoretical framework remain limited. In particular, relatively few studies have focused on how the temporal, spatial, and perceptual relationship established between the digital image and the ceramic object transforms the viewer's experience. This situation highlights the need to consider the digital image in ceramic art not merely as a technical tool but also as an aesthetic and conceptual component.

This study examines the performance *Senkron*, conceived around the simultaneous interaction of ceramics and digital imagery, as a case study. It investigates how physical and digital components are integrated through space, time, movement, and viewer perception. Adopting a qualitative research approach, the study employs artwork analysis as its primary method. The formal characteristics of the performance and the relationship established between the digital image and the ceramic object are evaluated from both aesthetic and conceptual perspectives. Furthermore, the study discusses how the hybrid experience generated by the performance transforms the static nature of ceramics in temporal and perceptual terms.

The study aims to demonstrate that the digital image is not merely a supportive element in ceramic art but rather constitutes a new expressive domain in conjunction with the physical object. Through the performance *Senkron*, it proposes a theoretical discussion on the interaction between physical and digital components in contemporary ceramic art and evaluates the contribution of this interaction to emerging modes of expression within the field.

Keywords: Ceramic Art, Projection, Image Projection, Movement, Audience Engagement

Çağdaş Seramik Sanatında Fiziksel ve Dijital Katmanların Buluşması: Senkron Performansı Üzerinden Bir İnceleme

Canalp Sipahi

Özet

Dijital teknolojilerin çağdaş sanat pratiklerine giderek daha fazla dâhil olması, seramik sanatında fiziksel nesne ile dijital görüntü arasındaki ilişkinin yeniden değerlendirilmesine olanak sağlamaktadır. Geleneksel olarak maddeselliği ve durağan yapısıyla tanımlanan seramik, projeksiyon, hareketli görüntü ve ışık gibi dijital bileşenlerle birlikte ele alındığında, izleyiciye çok katmanlı bir deneyim sunan hibrit bir yapıya dönüşmektedir. Bu dönüşüm, dijital unsurların yalnızca tamamlayıcı araçlar olarak değil, eserin anlam üretim sürecinin ayrılmaz bir parçası olarak değerlendirilmesini mümkün kılmaktadır. Böylece seramik, yalnızca fiziksel varlığıyla değil, dijital görüntüyle kurduğu ilişki üzerinden de yeni estetik ve kavramsal anlamlar üretmektedir. Son yıllarda seramik ile dijital teknolojilerin birlikte kullanıldığı uygulamaların sayısı artmasına rağmen, fiziksel ve dijital bileşenlerin eş zamanlı etkileşimini kuramsal bir çerçevede ele alan çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Özellikle dijital görüntünün seramik nesneyle kurduğu zamansal, mekânsal ve algısal ilişkinin izleyici deneyimini nasıl dönüştürdüğüne odaklanan araştırmaların sayısı görece azdır. Bu durum, dijital görüntünün seramik sanatında yalnızca teknik bir araç olarak değil, estetik ve kavramsal bir bileşen olarak da değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Bu çalışma, seramik ile dijital görüntünün eş zamanlı etkileşimi üzerine kurgulanan Senkron performansını vaka çalışması olarak ele almaktadır. Araştırmada fiziksel ve dijital bileşenlerin mekân, zaman, hareket ve izleyici algısı bağlamında nasıl bütünleştiği incelenmektedir. Nitel araştırma yaklaşımı benimsenen çalışmada eser çözümlemesi yöntemi kullanılmış; performansın biçimsel özellikleri ile dijital görüntünün seramik nesneyle kurduğu ilişki estetik ve kavramsal açıdan değerlendirilmiştir. Ayrıca performansın oluşturduğu hibrit deneyimin, seramiğin durağan yapısını zamansal ve algısal olarak nasıl dönüştürdüğü tartışılmıştır. Çalışmanın, dijital görüntünün seramik sanatında yalnızca destekleyici bir unsur olmadığı, fiziksel nesneyle birlikte yeni bir ifade alanı oluşturduğu yönünde bir değerlendirme sunması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda Senkron performansı üzerinden, çağdaş seramik sanatında fiziksel ve dijital bileşenlerin etkileşimine ilişkin kuramsal bir tartışma önerilmekte ve bu yaklaşımın seramik sanatındaki yeni ifade olanaklarına katkısı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Seramik Sanatı, Projeksiyon, Görüntü Aktarımı, Devinim, İzleyici Katılımı

From Grave to Everyday Life: Interpreting Balatlar Ceramics in the Context of Ritual, Memory and Habitus

Tuna Kuzucan

Görsel ve Işitsel Teknikler ve Medya Programcılığı Sinop Üniversitesi
tkuzucan@sinop.edu.tr

Abstract

This study examines how ceramics from Sinop's Balatlar Building Complex were transformed from everyday utilitarian objects into carriers of ritual and collective memory within the contexts of visual culture and trade networks. Ceramic finds from the excavations are treated here as material manifestations of social practices, rituals and cultural interactions. In particular, plates, bowls and other vessels recovered from burial contexts and used in funerary practices reveal the permeability between everyday life and death rituals. Monochrome green-glazed plates provide a striking example of how objects of daily use acquire new meanings and functions in ritual contexts. The theoretical framework draws on Pierre Bourdieu's concept of habitus and Henri Lefebvre's approach to everyday life. Ceramic objects are interpreted as elements of material culture that gain meaning through repeated practices and are assigned new functions in different contexts. The presence of the same types of object in both everyday and ritual settings suggests that habitus is reproduced not only through processes of production and daily use, but also within death rituals. This is particularly evident in jugs and ewers recovered from burial contexts. Moreover, the blue-and-white porcelain wares, İznik ceramics and other imported wares identified in the Balatlar excavations point to Sinop's position as a port city embedded in trade networks extending across the Black Sea and beyond. These finds show that ceramics were not confined to local production, but participated in wider processes of cultural circulation. Their meanings were therefore shaped also by networks of exchange and mobility. From a visual-culture perspective, the colours, forms and decorative features of ceramic surfaces add a further layer of meaning. In particular, slip-decorated and sgraffito wares show that ceramics functioned also as aesthetic and narrative surfaces. They can therefore be read as visual fields that carry the aesthetic codes of everyday life and make cultural meanings visible. In conclusion, the ceramics from Balatlar point to a multilayered process of meaning production that circulates between everyday life, ritual practices and trade networks. These objects can therefore be understood as dynamic material forms that actively participate in the construction and reproduction of collective memory.

Keywords: ceramics; everyday life; habitus; collective memory; visual culture

Mezardan Gündelik Hayata: Balatlar Seramiklerinin Ritüel, Bellek ve Habitus Bağlamında Okunması

Tuna Kuzucan

Özet

Bu çalışma, Balatlar Yapı Topluluğu seramiklerinin gündelik kullanım nesnesinden ritüel ve bellek taşıyıcısına dönüşümünü, görsel kültür ve ticaret ağları bağlamında incelemektedir. Bu kazılarda ortaya çıkarılan buluntular, çalışmada, toplumsal pratik, ritüel ve kültürel etkileşimin maddi yansımaları olarak ele alınmaktadır. Özellikle mezar bağlamında bulunan tabak, kâse ve çeşitli kapların defin süreçlerine eşlik eden nesneler olarak kullanılması, gündelik yaşam ile ölüm ritüelleri arasındaki geçişkenliği açık biçimde ortaya koymaktadır. Kazı buluntuları arasında öne çıkan tek renk yeşil sırlı tabaklar, gündelik kullanım nesneleri olsa da mezar bağlamında yeniden işlev kazanarak ritüel pratiğin parçası hâline gelmektedir. Çalışmanın kuramsal çerçevesi, Pierre Bourdieu'nun habitus kavramı ile Henri Lefebvre'in gündelik hayat yaklaşımına dayanmaktadır. Bu doğrultuda seramik nesneler, tekrar eden pratikler içinde anlam kazanan ve farklı bağlamlarda yeniden işlevselleşen maddi kültür unsurları olarak yorumlanmaktadır. Aynı nesne türlerinin hem gündelik kullanım hem de ritüel bağlamda yer alması, habitusun salt üretim ve gündelik kullanım süreçlerinde değil, ölüm ritüellerinde de yeniden kurulduğunu göstermektedir. Bu durum özellikle testi ve ibrik gibi gündelik kullanım kaplarının mezar bağlamında ele geçmesiyle somutlaşmaktadır. Öte yandan Balatlar kazılarında tespit edilen mavi-beyaz porselenler ile İznik ve diğer ithal seramik örnekleri, Sinop'un bir liman kenti olarak Karadeniz ve ötesine uzanan ticaret ağları içindeki konumuna işaret etmektedir. Bu buluntular, seramiklerin, geniş ölçekli kültürel dolaşımın bir parçası olduğunu ortaya koymaktadır. Böylece nesnelerin anlamı kullanım bağlamının yanı sıra, dolaşım ve değişim ağlarıyla da şekillenmektedir. Seramik yüzeylerindeki renk, form ve bezeme özellikleri, görsel kültür perspektifinden değerlendirildiğinde ayrı bir anlam katmanı sunmaktadır. Özellikle astar bezeme (slip) ve sgraffito teknikleriyle üretilen örnekler, seramiklerin estetik ve anlatısal yüzeyler olarak kurgulandığını göstermektedir. Bu yönüyle seramikler, gündelik yaşamın estetik kodlarını taşıyan ve kültürel anlam dünyasını görünür kılan görsel anlatı alanları olarak okunabilmektedir. Sonuç olarak Balatlar seramikleri, gündelik hayat, ritüel pratikler ve ticaret ağları arasında dolaşan çok katmanlı bir anlam üretim sürecine işaret etmektedir. Bu nesneler, maddi kültür aracılığıyla toplumsal belleğin kurulmasında ve yeniden üretilmesinde etkin rol oynayan dinamik yapılar olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: seramik; gündelik hayat; habitus; toplumsal bellek; görsel kültür

The Memory of Clay: A Critical Evaluation of the Mediterranean Terracotta Symposiums, Sustainability and Vounous

Ayhatun Atesin

Fen Edebiyat Daü
ayhatun.atesin@gmail.com

Abstract

This paper critically examines the formation of the Mediterranean Terracotta Symposia, which originated in Cyprus, their significance within cultural heritage and the sustainability challenges they face today. Throughout Mediterranean history, terracotta has functioned not only as a material of production but also as a cultural layer carrying collective memory and social identity. Ceramic symposia have brought together artists from different cultures and contributed to public art, intercultural exchange and the visibility of local heritage. The study evaluates the founding aims, development and international artistic contributions of the Mediterranean Terracotta Symposia, with particular emphasis on the relationship between ceramic works produced in public space and the historical memory of their geographical setting. It also discusses the importance of professional practice, ethical responsibility and sustainable organisational models in artistic activities undertaken at cultural heritage sites. A central focus is the debate surrounding the Vounous archaeological site. The paper argues that interventions in heritage areas undertaken without sufficient knowledge, expertise or conservation awareness may cause irreversible damage. Artistic production in such contexts should therefore be approached not only as a means of visibility or artistic expression but also through cultural preservation and ethical responsibility. The need for academic consultation, professional organisational structures and appropriate guidance for emerging artists is consequently emphasised. The paper concludes that the Mediterranean Terracotta Symposia should be understood as sustainable cultural platforms that preserve collective memory, strengthen local identity and support the transmission of cultural heritage to future generations. It further stresses that ethical principles and conservation-oriented approaches must be prioritised in artistic practices conducted within cultural heritage environments.

Keywords: Mediterranean Terracotta Symposia; Ayia Irini; Mediterranean Open-Air Museum; Archaic Period; cultural heritage; sustainability; ceramic art; Vounous archaeological site; public art; Cyprus; collective memory; art ethics

Toprağın Hafızası: Akdeniz Pişmiş Toprak Sempozyumlarının Hikâyesi, Sürdürülebilirlik ve Vounos Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme

Ayhatun Atesin

Özet

Bu bildiri, Kıbrıs merkezli başlayan Akdeniz Pişmiş Toprak Sempozyumlarının oluşum süreci, kültürel miras bağlamındaki önemi ve günümüzde sürdürülebilirlik açısından karşılaştığı sorunları eleştirel bir bakış açısıyla incelemeyi amaçlamaktadır. Akdeniz coğrafyasında tarih boyunca önemli bir üretim ve kültürel aktarım aracı olan pişmiş toprak, salt bir malzeme değil, toplumsal hafızayı taşıyan kültürel bir katman olarak da değerlendirilmektedir. Bu bağlamda gerçekleştirilen seramik sempozyumları, farklı kültürlerden sanatçıları bir araya getirerek kamusal sanat üretimi, kültürlerarası etkileşim ve yerel mirasın görünür kılınması açısından önemli katkılar sunmuştur. Bildiri kapsamında, Akdeniz Pişmiş Toprak Sempozyumlarının kuruluş amacı, gelişim süreci ve uluslararası sanat ortamına sağladığı katkılar değerlendirilmektedir. Özellikle kamusal alanda gerçekleştirilen seramik üretimlerinin, bulunduğu coğrafyanın tarihsel belleğiyle kurduğu ilişki üzerinde durulmaktadır. Yanı sıra, kültürel miras alanlarında gerçekleştirilen sanat etkinliklerinde profesyonel yaklaşımın, etik sorumluluğun ve sürdürülebilir organizasyon anlayışının önemi tartışılmaktadır. Çalışmanın temel odak noktalarından biri, Vounous Arkeolojik Sit Alanı üzerinden gelişen tartışmalardır. Kültürel miras alanlarında yeterli bilgi, uzmanlık ve koruma bilincine sahip olunmadan gerçekleştirilen müdahalelerin geri dönüşü olmayan tahribatlara yol açabileceği; sanat üretiminin salt görünürlük ve ifade arayışı değil, koruma bilinci ve etik sorumlulukla da ele alınması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu bağlamda, yeni başlayan sanatçıların yönlendirilmesi, akademik danışmanlık süreçleri ve profesyonel organizasyon yapılarının gerekliliği değerlendirilmektedir. Bildiri sonucunda, Akdeniz Pişmiş Toprak Sempozyumlarının kültürel belleği koruyan, yerel kimliği güçlendiren ve kuşaklara aktarımı destekleyen sürdürülebilir kültürel platformlar olarak ele alınması gerektiği savunulmaktadır. Ayrıca, kültürel miras alanlarında gerçekleştirilen sanatsal üretimlerde etik ilkelerin ve koruma odaklı yaklaşımların öncelenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Akdeniz Pişmiş Toprak Sempozyumları; Ayia Irini; Akdeniz Açık Hava Müzesi; Arkaik Dönem; kültürel miras; sürdürülebilirlik; seramik sanatı; Vounous Arkeolojik Sit Alanı; kamusal sanat; Kıbrıs; kolektif bellek; sanat etiği

A Perspective on Contemporary Plastic Arts Through Erich Fromm's Concept of Love

Tolga Ersin

Seramik, Cam ve Çinicilik Hacettepe Üniversitesi
ersintolga.12@gmail.com

Abstract

This study examines the concept of loving presented in Erich Fromm's *The Art of Loving* within the context of plastic arts and investigates its relationship with artistic production. According to Fromm, love is not a passive emotional state but an active practice requiring care, responsibility, respect and knowledge. It is therefore understood as a productive force that enables individuals to transform both themselves and the world around them, while helping them make sense of their existence and establish meaningful relationships with others. Using theoretical analysis, the study explores the conceptual affinities between Fromm's understanding of love and artistic creation. It argues that the artist's relationship with material, form and content corresponds to the fundamental components of love: care, responsibility, respect and knowledge. Ron Mueck's hyperrealist treatment of the human body and Sergei Isupov's multilayered figurative ceramics are discussed as examples of intense and committed engagement with the creative process. Works by Turkish ceramic artists Füreya Koral, Hamiye Çolakoğlu and Ayfer Karamani are considered in relation to love, belonging and sensitivity to human experience. Their practices show that artistic creation is not merely an aesthetic activity but a productive process in which the artist gives of the self, forms an integrated relation with the work and establishes an emotional connection with the viewer. Artistic production may thus be understood as a field in which individual experience intersects with social and cultural dimensions. The study concludes that Fromm's concepts of productive love and creativity provide a significant framework for interpreting creative processes in plastic arts. Artistic production is consequently approached as an 'art of loving' through which individuals realise themselves and establish meaningful relationships with the world. As Fromm emphasises, the first step is to recognise that love, like life, is an art that must be learned and requires knowledge, effort and discipline.

Keywords: Erich Fromm; The Art of Loving; love; plastic arts; ceramic art.

Erich Fromm'un Sevme Kavramı Üzerinden Çağdaş Plastik Sanatlara Bir Bakış

Tolga Ersin

Özet

Bu çalışmada, Erich Fromm'un *Sevme Sanatı* adlı eserinde ortaya koyduğu sevme kavramı plastik sanatlar bağlamında ele alınarak sanat üretim süreçleriyle ilişkisi incelenmektedir. Fromm'a göre sevgi, edilgen bir duygu durumu değil; özen, sorumluluk, saygı ve bilgi gerektiren etkin bir pratiktir. Bu yönüyle sevgi, bireyin hem kendisini hem de çevresindeki dünyayı dönüştürmesine olanak tanıyan üretken bir güç olarak değerlendirilmekte; bireyin varoluşunu anlamlandırmasında ve başkalarıyla anlamlı ilişkiler kurmasında temel bir rol üstlenmektedir. Kuramsal çözümleme yönteminin benimsendiği araştırmada, Fromm'un sevgi anlayışı ile sanatsal yaratım arasındaki kavramsal yakınlıklar ortaya konulmaktadır. Sanatçının üretim sürecinde malzeme, biçim ve içerikle kurduğu ilişkinin sevginin temel bileşenleri olan özen, sorumluluk, saygı ve bilgiyle örtüştüğü ileri sürülmektedir. Ron Mueck'in insan bedenine yönelik hipergerçekçi yaklaşımı ile Sergei Isupov'un çok katmanlı figüratif seramikleri, yaratıcı sürece yoğun ve özverili bağlılığı gösteren örnekler olarak ele alınmaktadır. Türk seramik sanatından Füreya Koral, Hamiye Çolakoğlu ve Ayfer Karamani'nin yapıtları ise sevgi, aidiyet ve insan deneyimine yönelik duyarlılıkları bakımından değerlendirilmektedir. Bu sanatçıların pratikleri, sanatsal yaratımın salt estetik bir faaliyet değil; sanatçının kendisinden vererek anlam ürettiği, yapıtla bütünlüklü bir ilişki kurduğu ve izleyiciyle duygusal bağ oluşturduğu üretken bir süreç olduğunu göstermektedir. Sanatsal üretim bu bakımdan bireysel deneyimin toplumsal ve kültürel boyutlarla kesiştiği bir ifade alanı olarak da yorumlanabilir. Sonuç olarak çalışma, Fromm'un üretken sevgi ve yaratıcılık kavramlarının plastik sanatlardaki yaratıcı üretim süreçlerini anlamak için önemli bir çerçeve sunduğunu ileri sürmektedir. Sanatsal üretim, bireyin kendisini gerçekleştirmesine ve dünyayla anlamlı ilişkiler kurmasına olanak tanıyan bir '*sevme sanatı*' olarak değerlendirilmektedir. Fromm'un vurguladığı üzere ilk adım, sevginin de yaşam gibi öğrenilmesi gereken ve bilgi, emek ile disiplin isteyen bir sanat olduğunu kabul etmektir.

Anahtar Kelimeler: Erich Fromm; Sevme Sanatı; sevgi; plastik sanatlar; seramik sanatı

1. Uluslararası ÇANAKKALE SERAMİK Sempozyumu
2026

İŞLEVDEN TEMSİLE: EKSTRÜZYON TEMELLİ 3B SERAMİK BASKIDA KATMAN İZİNİN KAVRAMSAL BİR DİLE DÖNÜŞÜMÜ

FROM FUNCTION TO REPRESENTATION: THE TRANSFORMATION OF LAYER MARKS INTO A CONCEPTUAL LANGUAGE IN EXTRUSION-BASED 3D CERAMIC PRINTING

Öğr. Gör. Veli TUTAŞ | Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışma, Türkiye'de gündelik yaşamın köklü kültürel pratiklerinden biri olan çay içme ritüelinin maddi taşıyıcısı çaydanlık formunun, ekstrüzyon temelli 3B seramik baskı yoluyla yüzeyde yeniden temsil edilmesini ele almaktadır. Bu bağlamda çaydanlık, yalnızca işlevsel bir kullanım nesnesi değil; paylaşım kültürünü ve kültürel sürekliliği taşıyan bir temsil unsuru olarak ele alınmaktadır. Çalışmanın temel sorusu şudur: Gündelik bir kullanım nesnesinin hacimsel bağlamdan koparılarak yüzeysel bir düzleme taşınması, nesnenin anlam ve temsil değerini nasıl dönüştürmektedir?

Bu sorudan hareketle çaydanlık formu bilgisayar destekli 3B modelleme yazılımıyla yeniden tasarlanmış, ekstrüzyon yöntemiyle kırmızı çamur kullanılarak şekillendirilmiş ve 1050 °C'de pişirilmiştir. Katman izleri teknik bir üretim artığı olarak değil, biçimsel ve kavramsal bir unsur olarak bilinçli biçimde korunmuş; formun hacimsel kullanım bağlamından uzaklaştırılarak yüzeysel bir düzlemde yeniden konumlandırılması, işlevsel kimliği geri plana çekerken temsil değerini öne çıkaran temel bir kavramsal müdahale olarak değerlendirilmiştir.

Bulgular, bu müdahalenin nesneyi kullanım bağlamından uzaklaştırarak kültürel bellek içindeki temsil değerini öne çıkardığını; katman izlerinin ise seramik yüzeyi üretim bilgisini ve zamansallığı görünür kılan aktif bir anlam alanına dönüştürdüğünü göstermektedir. Çalışma, seramikte 3B yazıcı teknolojisinin yalnızca bir üretim yöntemi olmadığını; nesne, süreç ve anlam ilişkilerini yeniden kuran kavramsal bir araç olarak değerlendirilmesi gerektiğini öne sürmekte ve bu bağlamda çağdaş seramik pratiğine özgün bir kavramsal katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Seramik, 3B yazıcı teknolojisi, yüzey temsili, gündelik ritüel, çaydanlık, katmanlı üretim, kültürel bellek.*

YÖNTEM

Bu çalışma, uygulama temelli araştırma yaklaşımı çerçevesinde yürütülmüştür. Bu yöntemde araştırmacı, üretim sürecinin bizzat içinde yer alarak kavramsal çerçeveyi pratik deneyim aracılığıyla inşa etmektedir. Çalışmada üretim süreci ve kavramsal tercihler birbirinden ayrıştırılmamış; yöntem, sanatsal kararları da kapsayan bütünleşik bir araştırma pratiği olarak kurgulanmıştır.

Süreç, çaydanlık formunun bilgisayar destekli üç boyutlu modelleme yazılımıyla dijital ortamda yeniden kurgulanmasıyla başlamıştır. Modelleme aşamasında formun tanınabilirliği korunmuş; ancak hacimsel bütünlüğü değil, yüzeysel okunabilirliği esas alınmıştır. Bu tercih, nesnenin işlevsel kimliğinden değil, temsil potansiyelinden hareket eden bilinçli bir tasarım kararını yansıtmaktadır.

Dijital modelden fiziksel üretime geçiş sürecinde ekstrüzyon temelli üç boyutlu yazıcı teknolojisi kullanılmış; malzeme olarak kırmızı çamur tercih edilmiştir. Baskı sürecinde oluşturulan katmanların yüzeyde belirgin biçimde okunmasına izin verecek üretim koşulları tercih edilmiş ve katman izlerinin yüzeydeki sürekliliği korunmuştur. Ekstrüzyon yöntemi, malzemenin katmanlar hâlinde birikmesiyle form oluşturan bir üretim mantığı sunmakta ve bu yapısıyla üretim sürecinin izlerini yüzeyde doğrudan okunur kılmaktadır (Martinez ve Can, 2016). Çalışmada katman izleri, teknik bir yan ürün olarak değil, formun anlam üretme biçimine dâhil edilen kavramsal bir tercih olarak ele alınmış ve bilinçli biçimde korunmuştur. Bu yaklaşım, seramik yüzeyde pürüzsüzlük ve homojenliği önceleyen estetik yaklaşımları sorgularken, üretim sürecini estetik bir ifade alanına dönüştürmektedir (Erzincan vd., 2023). Üretilen form, 1050 °C'de pişirilerek malzemenin kalıcılığı ve yapısal bütünlüğü sağlanmıştır. Pişirim sonrasında çaydanlık formu, üç boyutlu hacimsel kullanım bağlamından koparılarak yüzeysel bir düzlem içinde yeniden konumlandırılmıştır. Bu müdahale, nesnenin işlevini askıya alırken temsil değerini öne çıkaran belirleyici bir kavramsal adım olarak değerlendirilmektedir. Böylece çaydanlık formu, bir kullanım nesnesi olmaktan çıkarak katman izleri aracılığıyla üretim sürecini ve kültürel belleği yüzeyde görünür kılan bir temsil yapısına dönüşmektedir. Bu bağlamda yöntem, yalnızca teknik bir üretim sürecini tarif etmemekte; aynı zamanda nesnenin yüzeye indirgenmesi yoluyla anlamının yeniden kurulduğu kavramsal bir pratik olarak işlev görmektedir.

ABSTRACT

This study examines the re-representation of the teapot form, as a material carrier of the tea-drinking ritual—one of the deeply rooted cultural practices of everyday life in Türkiye—on a surface plane through extrusion-based 3D ceramic printing. In this context, the teapot is considered not merely as a functional object, but as a representational element that embodies a culture of sharing and cultural continuity. The central question of the study is: How does the displacement of an everyday functional object from its volumetric context to a surface plane transform its meaning and representational value?

Based on this question, the teapot form was redesigned using computer-aided 3D modelling software, shaped through extrusion using red clay, and fired at 1050 °C. The layer marks were deliberately preserved not as technical by-products of production, but as formal and conceptual elements. The displacement of the form from its volumetric context of use and its repositioning on a surface plane was considered a fundamental conceptual intervention that shifts the functional identity of the object into the background while foregrounding its representational value.

The findings demonstrate that this intervention distances the object from its context of use while foregrounding its representational value within cultural memory. The layer marks, in turn, transform the ceramic surface into an active field of meaning that makes production knowledge and temporality visible. The study argues that 3D printing technology in ceramics should not be regarded merely as a production method, but rather as a conceptual tool for reconstructing the relationships between object, process, and meaning, thereby offering an original conceptual contribution to contemporary ceramic practice.

Keywords: *Ceramics, 3D printing technology, surface representation, everyday ritual, teapot, additive manufacturing, cultural memory.*

BULGULAR

Elde edilen bulgular, çaydanlık formunun yalnızca biçimsel değil, anlamsal ve temsili düzeylerde de dönüşüme uğradığını ortaya koymaktadır. Bu dönüşüm, birbiriyle bağlantılı üç temel eksen üzerinden okunabilir: yüzeyin işlevsel bağlamdan kopuşu, katman izlerinin kavramsal anlam taşıyıcısına dönüşümü ve nesnenin kültürel temsil alanına geçişi.

Birinci bulgu: İşlevsel bağlamın askıya alınması ve temsil değerinin öne çıkması

Formun hacimsel kullanım bağlamından koparılarak yüzeysel bir düzleme taşınması, nesnenin işlevsel niteliğinin geri plana çekilerek görsel ve kültürel temsil değerinin öne çıkmasına olanak sağlamaktadır. Çaydanlık formu, tanınabilirliğini yitirmeksizin işlevsel bağlamını askıya almakta; böylece nesnenin bir kullanım aracından ziyade görsel ve kültürel bir temsil olarak değerlendirilmesini mümkün kılmaktadır. Bu durumun seramik alanındaki karşılığı, malzemenin beraberinde taşıdığı anlam ve sosyal bağlamların üretim sürecinden soyutlanamayacağı ilkesiyle örtüşmektedir (Susamoğlu, 2014). Nesnenin işlevsel bağlamından uzaklaştırılması, biçimsel tanınabilirliğini korurken temsil değerinin öne çıkmasını sağlamakta ve anlamın yalnızca biçimsel özelliklerle değil, nesnenin bağlamı ve sunum biçimiyle birlikte kurulduğunu göstermektedir.

İkinci bulgu: Katman izlerinin estetik ve kavramsal dile dönüşümü

Ekstrüzyon temelli üretim sürecine ait katman izlerinin yüzeyde bilinçli olarak korunması, seramik malzemenin pürüzsüzlük ve homojenliği önceleyen estetik yaklaşımları doğrudan sorgulamaktadır. Bu bağlamda yüzey, yalnızca formun dış sınırı olmaktan çıkarak üretim bilgisinin görünür kılındığı aktif bir anlatım alanına dönüşmektedir. Katman izlerinin sürekliliği, nesnenin zamansal bir süreç içinde oluştuğunu somutlaştırmakta; form, tekil ve sabit bir nesne olmaktan çıkarak üretim sürecinin kaydına dönüşmektedir (Erzincan vd., 2023). Böylece seramik nesnenin statik obje olma durumu zayıflamakta, süreç temelli ve zamansallık içeren bir yapı olarak yeniden tanımlanmaktadır.

Üçüncü bulgu: Nesnenin kültürel bellek taşıyıcısına dönüşümü

Çaydanlık formunun yüzeyde yeniden kurulması, nesneyi gündelik kullanım kimliğinden uzaklaştırırken çay içme pratiğinin kültürel bellekteki temsil değerini görünür kılan bir yapıya dönüştürmektedir. Bu dönüşüm, nesnenin anlamının sabit olmadığını; üretim biçimi, malzeme tercihi ve sunum stratejileri aracılığıyla yeniden kurulabildiğini açıkça ortaya koymaktadır (Önal ve Asmaz, 2025). Çaydanlık bu bağlamda yalnızca bir form olarak değil, çay içme ritüelinin kültürel bellekteki izini yüzeye aktaran bir temsil yapısı olarak işlev görmektedir.

SONUÇ

Bu çalışma, çaydanlık formunun ekstrüzyon temelli 3B seramik baskı yoluyla yüzeyde yeniden kurgulanmasının, gündelik bir kullanım nesnesini işlevsel bağlamından uzaklaştırarak temsil ve kültürel bellek ekseninde yeniden okunabilir hâle getirdiğini ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda 3B yazıcı teknolojisi, yalnızca formun fiziksel olarak üretilmesini sağlayan teknik bir araç değil, üretim sürecine ait katman izlerini görünür kılarak nesne, süreç ve anlam arasındaki ilişkileri yeniden kuran kavramsal bir araç olarak değerlendirilmektedir. Katman izlerinin bilinçli biçimde korunması, üretim sürecini eserin yalnızca arka planındaki teknik bir aşama olmaktan çıkararak doğrudan görsel ve anlamsal yapının bir parçası hâline getirmektedir.

Bu çalışma, gündelik ritüelin maddi taşıyıcısı olan çaydanlık formunu iz, yüzey ve temsil kavramları ekseninde yeniden okuyarak, 3B seramik baskının üretim izlerini kavramsal bir ifade alanına dönüştürme potansiyelini ortaya koymaktadır.

GİRİŞ

Gündelik yaşam pratikleri, toplumsal ilişkilerin yeniden üretildiği ve kültürel kimliğin görünür kılındığı temel yapılar olarak ele alınmaktadır. Bu pratiklerin maddi karşılıkları olan nesneler, işlevsel varlıklarının ötesinde kültürel bellek ve toplumsal anlam açısından temsil değeri taşıyabilmektedir. Türkiye bağlamında çay içme pratiği, bireyler arası etkileşime ve paylaşım kültürüne eşlik eden köklü bir gündelik yaşam ritüeli olarak değerlendirilmektedir (Çalışır vd., 2019). Bu ritüelin merkezindeki çaydanlık formu ise salt bir kullanım nesnesi olmaktan çok, kültürel sürekliliğin somut taşıyıcısı olarak anlam kazanmaktadır.

Çağdaş sanat pratiğinde gündelik nesneler, işlevsel bağlamlarından koparılarak yeniden kurgulanmakta; form, kullanım değerinden ziyade temsil potansiyeli üzerinden sorgulanmaktadır (Sevim ve Boz, 2011). Bu dönüşüm sürecinde nesnenin anlamı sabit kalmamakta; üretim biçimi, malzeme, bağlam ve sunum stratejileriyle birlikte yeniden inşa edilmektedir (Önal ve Asmaz, 2025). Bu bağlamda üç boyutlu yazıcı teknolojileri, seramik üretiminde yeni tasarım ve biçimlendirme olanakları sunarken, katmanlı yapıları aracılığıyla üretim sürecine ait izleri yüzeyde görünür kılmakta ve nesnenin biçimsel ve kavramsal dönüşümüne zemin hazırlamaktadır (Işıktaş, 2018). Bu çalışma, çaydanlık formunun ekstrüzyon temelli 3B seramik baskı yoluyla yüzeyde yeniden temsil edilmesi üzerinden, gündelik bir kullanım nesnesinin işlevsel bağlamından uzaklaştırıldığında nasıl farklı bir temsil değerine kavuşabileceğini tartışmaktadır. Nesnenin üretim süreci, yüzey ilişkileri ve temsil biçimleri arasındaki etkileşim ele alınarak; seramik yüzeyin pasif bir dış katmandan, üretim bilgisini ve zamansallığı görünür kılan aktif bir anlam alanına dönüşümü incelenmektedir.

KAYNAKÇA

Çalışır, G., Türkal, İ., Türten, B., Kütükoğlu, E., & Özarslan, C. (2019). Çay içme kültürünün kişilerarası iletişime katkısı. *Mavi Atlas*, 7(2), 54-87. https://doi.org/10.18795/gumusmaviatlas.586232

Erzincan, A., Yıldız, N., Günay, E., Parlak, D., Arslan, M., & Mercin, L. (2023). Sofra sanatçılarında üç boyutlu yazıcıların tasarım ve üretim sürecine etkisi. *Art Vision*, 29(50), 34-41. https://doi.org/10.5152/ArtVis.2023.1018128

Hakan Verdu Martinez, E., & Can, E. (2016). Bilgisayar destekli seramik üretim yöntemi olarak üç boyutlu yazıcılar ve günümüz koşullarında uygulama örneği. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 6(1), 1-15. https://doi.org/10.20488/www-std-anadolu-edu-tr.290760

Işıktaş, İ. D. (2018). Tasarımda ve üretimde üç boyutlu baskı teknolojisinin seramik alanında kullanım olanakları. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi,* 6(28), 1193–1206.

Önal, N. O. ve Asmaz, A. C. (2025). Yarı-nesne kavramı bağlamında seramik nesnenin ontolojik geçiş halleri. *Uluslararası Sanat ve Sanat Eğitimi Dergisi,* 8(19), 120-131. https://doi.org/10.29228/jiajournal.81545

Sevim, C., & Boz, G. (2011). Hazır-nesnelerin ve teknoloji sanatta kullanımı ve seramik sanatına yansıması. *Sanat ve Tasarım Dergisi,* 1(1), 111-135. https://izlik.org/JA25YH95GC

Susamoğlu, F. (2014). Modernizm sonrası seramik geleneği ve malzemeye sadakat. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, *1*(14). https://doi.org/10.18603/std.66083

international
1. ÇANAKKALE CERAMICS
symposium

1.ULUSLARARASI ÇANAKKALE SERAMİK SEMPOZYUMU

1. INTERNATIONAL ÇANAKKALE CERAMICS SYMPOSIUM

2026

ÖZET BİLDİRİ KİTABI

ABSTRACTS BOOK

ÇANAKKALE BELEDİYESİ

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ 1992

Kale

KUSM Kale Tasarım Sanat Merkezi

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ FACULTY of FINE ARTS 1997

ÇANAKKALE SERAMİKLERİ ARAŞTIRMA GELİŞTİRME VE UYGULAMA MERKEZİ ÇASEM 2000

Çanakkale Seramik Müzesi